

tre'

trở về

NGÔ NGUYỄN DŨNG

tình thu
tháng 11

GIÓ VIVU

thơ
nguyễn đạt

thử thách của
tổng thống hoa kỳ

VŨ HIẾN

ôi tình yêu...

DU UYÊN

làng cổ bên sông ô lâu

ĐÀO THỊ THANH TUYẾN

Panama

TRỊNH THANH THỦY

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Năm hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044

Điện thoại: 972-675-4383

Thực hiện

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

Biên tập

Nguyễn Xuân Thiệp

Dịch thuật

Bảo Sơn - Phạm H Nghị

Cố vấn pháp lý

Luật Sư **Cao Quang Ảnh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

Luật sư đại diện

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)

1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

Layout Director

Bảo Huân

Layout & Art Designers

Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

Phụ trách kỹ thuật & website

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

Hoạ sĩ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

Quảng cáo

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trê?

Trê cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.

Điều kiện dễ dàng, thoải mái.

Xin liên lạc:

972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)

email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trê đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRÊ DALLAS

Tel: 972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net
info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N Shiloh Rd,
Garland TX 75044

TRÊ NORTH CAROLINA

704.550-3103

TRÊ SOUTH CAROLINA

843.353-2288

TRÊ ALABAMA

205.277-6597

TRÊ TENNESSEE

901.300-2399

TRÊ BILOXI-MS

228.205-0337

TRÊ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012
407-894-5111
407-897-1114
Fax: 407-894-6190
Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: 302 S. Graham Ave,
Orlando, FL 32803

TRÊ AUSTIN - SAN ANTONIO

Tel: 512-692-6172
210-858-6114
972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: info@trenews.net

TRÊ GEORGIA

Nguyễn Tân
Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.net
Địa chỉ: Tre Georgia Magazine
6000 Dawson Blvd, Suite F
Norcross GA 30093

TRÊ LOUISIANA

Tel: 504-324-2090/972-675-4383
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd
Garland, TX 75044

Với sự cộng tác của

■ Hoàng Đình Nam ■ Nguyễn Thị Thanh Dương ■ Hải Vân ■ Ngọc Linh
■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng
Tú (WA) ■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia Bảo ■ Lê
Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng Dương ■ Tạ Phong Tấn
■ Thi Hạnh (NA-UY) ■ BS Trần Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh
Dũng ■ Dương Hùng ■ Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Hồ Đắc Vũ
(MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng Nga ■ Lương Thư Trung
■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn Xuân Thu (ÚC) ■ Trangdài Glassey-
Trầnnguyễn (CA) ■ Lê Kung Diễm ■ Đào Duy Hoà (Úc) ■ Huỳnh Thực Vy
(VN) ■ Thanh Tú ■ Sean Bảo ■ Thái Bảo (FL) ■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■
Chiêu Ấn (Canada) ■ Việt Phương ■ Trần Vũ ■ Vũ Thị Thanh Mai ■ Ban
Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang Nguyễn ■ Nguyễn
Hưng Quốc ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam Sơn ■
Hạnh Việt ■ Gió Đồng Nội ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Long ■ Phạm Thị
Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■ Ngân Bình ■
Đào thị Thanh Tuyền ■ Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư ■ Ian
Bùi ■ Du Uyên ■ Cổ Ngự ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường
■ Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo ■ Kim Loan (Canada) ■ Hải
Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn ■ Vương Mộng
Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■ Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô
Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục
Thần Phong (VN) ■ Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trê, và nội dung không nhất thiết thể hiện
quan điểm của TRÊ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos. Contents
reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)

Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.

Mọi thay đổi về quảng cáo những trang bên trong xin gọi trước ngày Chủ Nhật, phần giấy láng (glossy) xin gọi trước một
tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.

Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trê.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG
5	
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN
9	THẾ GIỚI CỦA DẾ MÈN
12	BÊN LỀ THỂ THAO
14	BÊN TÁCH CÀ PHÊ
16	
19	Y TẾ & ĐỜI SỐNG
20	
23	MIỆNG NHÀ QUAN
24	DUYÊN SÀI GÒN
27	BẠN CÓ BIẾT
28	GIAO TIẾP
29	AN SINH XÃ HỘI
30	TRUYỆN NGẮN
34	
38	
40	SOMETHING & ANYTHING
43	MẸO VẬT
44	
47	LƯỢT DI TRÚ
48	THỜI TRANG
50	TRANG THƠ
52	
56	PHIẾM
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ
59	Ơ RÊ KA
60	
64	THẾ GIỚI QUANH TA
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT
66	PHÒNG SỰ VIỆT NAM
69	Kiến thức phổ thông
70	CÁI NHÀ CỦA TA
72	SẢN PHẨM MỚI
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC
76	
80	TRONG HẦM RƯỢU
85	SỔ TAY KHÁCH HÀNG
86	
90	TRUYỆN NGẮN
94	TẠP GHÌ
96	TẠP GHÌ
98	PHÒNG SỰ VIỆT NAM
101	PHÒNG SỰ VIỆT NAM
106	MỖI TUẦN 1 CON SỐ
108	ĐỌC BÁO VIỆT NAM
115	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM

Như Sao	Bản sonate ánh trăng
Mộc Mạc	Đúng chỗ, đúng người
Vũ Hiến	Thử thách của tổng thống Hoa Kỳ
Trần Lý Lê	Nghệ thuật, bệnh tâm thần & tội phạm
Trẻ	
Tim Nguyễn	Lớn lên với cổ tích
Kim Loan	Canada mùa bầu cử... Mỹ
Triệu Minh	Thuốc theo toa & phụ được “kỳ” nhau
Tám Vạn	Nhạc sĩ Tô Vũ & “Tiếng chuông chiều Thu”
Bánh Bèo	
Du Uyên	Ôi tình yêu...
Hoàng Vũ	Cúm Teflon
Minh Hải	Bạn bè
Angie Thu Hoàng	
Ngô Nguyên Dũng	Trở về
Tạ Phong Tấn	Tượng troll nổi tiếng thế giới
Đào Duy Hòa	Máy bay “Doomsday” xuất hiện trên bầu trời biển Aegean!
Ian Bùi	Những trận thắng lớn
Hoàng Hương	Dùng xăng (gasoline) an toàn
Gió Vivu	Tình Thu tháng 11
Lê Minh Hải	
Diệu Cô Nương	Đồ lạnh cho dáng petite
Nguyễn Đạt	
Tiểu Tử	Bài ca vọng-cổ
Đoàn Xuân Thu	Ôn ơi!
Du Face	
Trẻ	Thuốc gây mê
Cầm Tú	Cây cầu \$65 tỉ
Dương Hùng	Lễ hội đèn lồng Nagasaki
Bảo Sơn	Uống quá nhiều thuốc gây nguy hiểm cho sức khỏe
Uyển Ca	Vui buồn cau được mùa
Phượng Nghi	Truyện cổ
Thiên Hương	Rau trồng trong nhà
Bảo Sơn	
Trẻ sáu tám	
Trần Thanh Hiệp	Hình thành Tạp Chí Sáng Tạo
Đào Thị Thanh Tuyền	Làng cổ bên sông Ô Lâu
Lê Quỳnh Mai	Lê Quỳnh Mai phỏng vấn nhà văn Trùng Dương
Hạnh Việt	Chăm sóc gối
Trịnh Thanh Thủy	Panama xứ của kênh đào và cơ hội
Hồ Đắc Vũ	“Croc”
Vi Lê	Đã quý nỡ rồi, em có về không?
Ng. Trần Uyên Khanh	Nói với diên điển
Lê Kung Diễm	Xe đạp bike dần... bye bye!
Nguyễn Sinh	Những ngôi nhà... siêu nhỏ
Trẻ	
B.Tuyền	
Trẻ cười	

Ludwig van Beethoven viết bản sonate này năm 1801 dành cho cô học sinh dương cầm 17 tuổi của ông Grafina Giulietta Guicciardi. Sau khi ông mất vài năm thì bản sonate được nhà phê bình âm nhạc Ludwig Rellstab đặt cho cái tên phổ biến như bây giờ, ông đã so sánh bản nhạc với ánh trăng trên hồ Lucerne.

Câu chuyện về sự ra đời của bản *Sonate Ánh Trăng* (Moonlight Sonata) được kể lại như sau.

NS

Đã khuya lắm, lúc này Beethoven đang đứng cô đơn một mình trên chiếc cầu bắc qua dòng sông Danube xinh đẹp, hiền hòa (Vẻ đẹp của dòng sông Danube sau này tạo cảm hứng cho Johann Strauss sáng tác bản Valse nổi tiếng Sông Danube Xanh – The blue Danube). Gió và nước sông Danube lấp lánh ánh vàng làm Beethoven chợt thoát khỏi dòng suy nghĩ và nhận ra đêm nay là một đêm trăng rất sáng. Cả thành Vienna cổ kính đang chìm sâu vào giấc

ngủ, tĩnh lặng dưới ánh trăng dịu dàng huyền ảo. Bất chợt ông nghe thấy đâu đó tiếng đàn piano vang lên thánh thót nhưng buồn bã, xa vắng. Đi theo âm thanh của cây đàn Beethoven cuối cùng cũng đến được một ngôi nhà trong khu lao động nghèo, trong nhà chỉ có một người cha đang ngồi nghe con gái mình chơi dương cầm. Người cha của cô gái nói với Beethoven rằng con gái mình đã không được nhìn thấy ánh mặt trời ngay từ khi mới sinh ra, suốt đời cô chỉ có một ước mơ duy nhất là được ngắm nhìn ánh trăng trên dòng sông Danube...

Người cha đau khổ nói rằng có lẽ chẳng bao giờ ông có thể đem đến cho con niềm hạnh phúc giản dị ấy. Beethoven cảm thấy rất ngạc nhiên khi thấy cô gái vẫn chơi được

dương cầm và xúc động trước tình cảm của người cha dành cho con gái và số phận không may mắn của người thiếu nữ.

Ông ngồi vào cây dương cầm và bắt đầu chơi...

Và những nốt nhạc cứ ào ạt dâng lên theo cảm xúc mãnh liệt của nhà soạn nhạc thiên tài, lúc nhẹ nhàng hiền dịu như ánh trăng, lúc lại mạnh mẽ mẽ mang như sóng Danube – những nốt nhạc và ánh trăng như hòa quyện vào với nhau dường như đang đưa con người đến một thế giới cổ tích huyền ảo – ở nơi ấy, không còn những lo toan thường nhật của cuộc sống lao động nghèo khó vất vả, không còn những bất công, đau khổ – mà là một thế giới của tình yêu, lòng nhân ái, sự cao thượng – một thế giới thuần thiện thuần mỹ, thuần chính và cao

thượng, mà từ thuở hồng hoang cho đến bây giờ, con người vẫn không ngừng khao khát vươn tới.

Bản nhạc đã kết thúc mà trên gương mặt của người thiếu nữ vốn thường ngày lúc nào cũng u uất một nỗi buồn khó tả thì giờ đây đang rạng rỡ lên bởi nụ cười hạnh phúc, hai cha con họ cũng đã biết người ngồi bên cạnh mình chính là Beethoven – một trong những nhà soạn nhạc vĩ đại nhất của mọi thời đại.

Bản Sonate Ánh Trăng (Moonlight Sonata) đã ra đời như thế, từ một khoảnh khắc mà thiết nghĩ rằng đó là những phút giây sáng rực nhất của nhân gian. Bởi ở đó tình người quyện hòa với âm nhạc, dưới ánh trăng huyền hoặc, và trở thành một bản nhạc muôn đời...

NS - TỪ TIN INTERNET

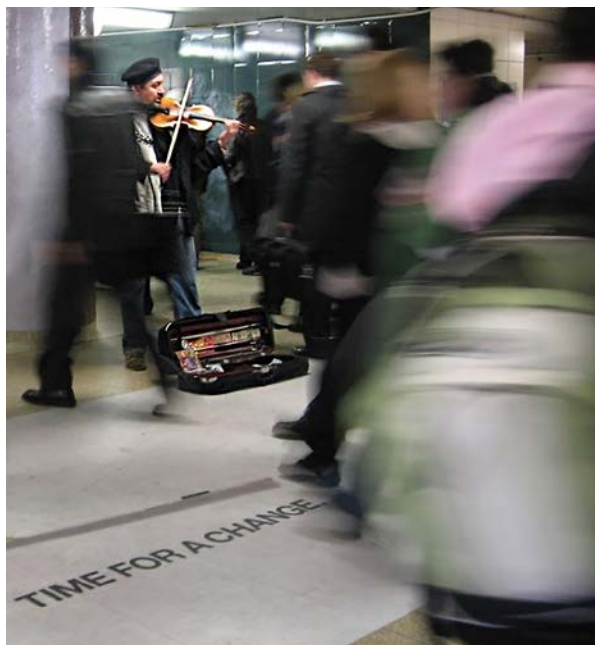
BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Đúng chỗ, đúng người

MỘC MẠC

■ Ngày 12-1-2007, tờ The Washington Post thực hiện để khám phá phản ứng của con người đối với vẻ đẹp và tài năng trong một bối cảnh bất ngờ. Joshua Bell đã biểu diễn 6 bản nhạc cổ điển khó nhất - thường được chơi trong các buổi hòa nhạc lớn tại L'Enfant Plaza (Washington, DC) trong 45 phút. . Hơn ngàn người đi qua, nhưng chỉ có một vài người dừng lại nghe anh chơi, và tổng cộng chỉ có khoảng \$32 được bỏ vào hộp đàn của anh.

Hai ngày trước đó, Joshua Bell đã biểu diễn tại Symphony Hall ở Boston với vé bán hết, giá trung bình khoảng \$100. Thí nghiệm này đặt câu hỏi về việc liệu con người có thực sự đánh giá cao nghệ thuật khi nó xuất hiện trong những bối cảnh không quen thuộc, như trong đời sống hàng ngày.

■ Năm 2018, tại một quán bar ở Auckland, New Zealand, có ai đó “bắn” thùng tường trong nhà vệ sinh nam. Thay vì treo biển nhắc nhở kiểu như “Xin đừng làm hỏng tường của chúng tôi” và trám cái lỗ sâu ấy, chủ quán đã đóng khung lỗ thùng ấy và biến nó thành một tác phẩm nghệ thuật độc đáo. Tác phẩm được đặt tên là “Fragile Masculinity” (tạm dịch: “Nam tính mong manh”). Không chỉ là một cách khéo léo để giải quyết vấn đề, mà quán bar còn biến lỗ thùng ấy thành biểu tượng nghệ thuật đầy châm biếm, quán bar không chỉ nhắc nhở người ta về việc bảo vệ không gian công cộng mà còn tạo ra một cuộc đối thoại thú vị về xã hội và tâm lý con người. Bạn nào ở New Zealand thì có thể ghé quán bar để chiêm nghiệm tác phẩm nghệ thuật này, miễn là nam.

Một món đồ cổ chỉ có giá trị trong tay một nhà sưu tập hoặc trong viện bảo tàng, còn nếu rơi ngoài đường thì nó sẽ được đối xử như rác. Một món là rác nhưng ở trong tay người biết dùng và biết trân trọng cũng sẽ trở nên hữu ích. Hãy chắc chắn bạn đang ở đúng nơi và bên cạnh người mà bạn nên ở cạnh, từ hôn nhân, làm ăn cho đến đi làm hay tuyển người...

Thử thách của tổng thống Hoa Kỳ

Khi bài viết này tới tay bạn đọc thì cuộc bầu cử tổng thống 2024 đã kết thúc. Cho dù ai thắng cuộc bầu cử và trở thành tổng thống của Hoa Kỳ thì vẫn phải đối mặt với cùng những thử thách về đối nội cũng như đối ngoại trong 4 năm tới. Trong khuôn khổ của bài viết này chỉ xin bàn về những thử thách của chính sách đối ngoại.

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Thông thường, trong các cuộc bầu cử tổng thống Hoa Kỳ, các ứng cử viên chủ yếu nói nhiều đến các vấn đề đối nội, trong đó nổi bật nhất là vấn đề kinh tế và cũng là điều mà đa số cử tri quan tâm nhất. Tuy nhiên, như chúng ta vẫn thấy, trong việc điều hành đất nước, các chính sách đối nội luôn là công việc của quốc hội trong khi vị tổng thống dành phần lớn thời gian để hoạch định các chính sách liên quan đến đối ngoại. Thành công hay thất bại

của những chính sách đối ngoại đó sẽ là thước đo xác định vị trí của Hoa Kỳ trên trường quốc tế.

Thế nên, nếu vị tổng thống mới không quan tâm đến những vấn đề toàn cầu hay đối mặt với những vấn đề này bằng những chính sách yếu kém, điều tất yếu là sẽ không tránh khỏi thất bại và có nguy cơ khiến cho uy thế toàn cầu của Hoa Kỳ yếu đi.

Những vấn đề liệt kê sau đây là tổng hợp của một số ý kiến được cho là những

thử thách lớn nhất mà vị tổng thống Hoa Kỳ sẽ phải đối mặt trong những năm sắp tới.

Mối đe dọa nguyên tử

Một trong những vấn đề đang đe dọa an ninh thế giới hiện nay là tình trạng gia tăng vũ khí nguyên tử và khả năng sử dụng loại vũ khí này. Tổng thống Nga Vladimir Putin kể từ khi đem quân tấn công Ukraine vào tháng 2 năm 2022 đã nhiều lần nhắc tới loại vũ khí này và công khai đe dọa có thể sử dụng

nó. Ông Putin nói tới vũ khí nguyên tử mỗi khi bị dồn vào thế chân tường do từ những thất bại trong cái gọi là chiến dịch quân sự của ông để nhằm đánh bại Ukraine và áp đặt sự thay đổi chế độ cho quốc gia này mặc dù Nga vượt trội hơn hẳn so với Ukraine về quân số cũng như vũ khí.

Bên cạnh đó, cuộc chiến xâm lăng do ông Putin phát động đã làm hồi sinh và củng cố vị thế tổ chức NATO, kết nạp thêm hai quốc gia trước đây không liên kết là Phần Lan và Thụy Điển vào làm thành viên mới của khối này. Về vấn đề giảm thiểu vũ khí nguyên tử có thể nói là một nỗ lực tương đối thành công của các quốc gia tham gia kể từ khi kỷ nguyên vũ khí nguyên tử bắt đầu

Đe dọa vũ khí nguyên tử - DEFENSE POST

cho đến nay. Tuy nhiên, khả năng Iran có loại vũ khí này trong tương lai gần vẫn lơ lửng trên bầu trời Trung Đông, và thêm một rắc rối nữa, là cuộc chiến khu vực giữa Israel và các lực lượng ủy nhiệm của Iran như Hamas và Hezbollah vẫn đang diễn ra và chưa biết khi nào kết thúc. Khả năng gia tăng

vũ khí nguyên tử ở châu Á cũng không thể bị loại trừ, đặc biệt là nếu các đồng minh Hoa Kỳ nghi ngờ về sự hiệu quả của chính sách răn đe nguyên tử của Hoa Kỳ trong khu vực.

Vấn đề nhân quyền và di dân

Vấn đề nhân quyền là một trong những chính

sách đối ngoại được nhắc tới trong cuộc bầu cử tổng thống 2024. Nói một cách đơn giản: Các quốc gia dân chủ hàng đầu thế giới có trách nhiệm lãnh đạo về vấn đề này, cả trong phạm vi biên giới quốc gia của họ và trong cộng đồng toàn cầu. Vấn đề di dân ồ ạt trong mấy năm qua là một ví dụ điển hình về việc các quốc gia trên thế giới phải hợp tác với nhau để giải quyết, nếu không thì điều này sẽ chỉ khiến những người dân bị thiệt thòi về kinh tế và bị đàn áp về chính trị tiếp tục tìm cách vượt qua biên giới để tới các quốc gia khác với hy

Vấn đề di dân - IMMIGRATION POLICY INSTITUTE

vọng có được một cuộc sống tốt đẹp hơn.

Thậm chí ngay cả Hoa Kỳ, với truyền thống tiếp đón những người di dân từng bị tước đoạt những quyền căn bản và chịu nhiều đau khổ từ khắp nơi trên thế giới, cũng nhận thấy rằng không đủ khả năng để một mình có thể đối phó với số lượng di dân ồ ạt vượt biên giới vào nước Mỹ từ năm 2020 đến năm 2024. Mà Hoa Kỳ cũng không phải là quốc gia duy nhất phải đối mặt với những thử thách do vấn đề di dân gây ra: Từ năm 2014, các quốc gia Tây Âu cũng đã phải đối mặt với nhiều thử thách ngày càng gia tăng đối với cơ cấu xã hội và kinh tế của họ do số lượng di dân ngày càng tăng chứ không hề giảm.

Tình trạng làn sóng di dân ồ ạt trong thế kỷ 21 sẽ không biến mất nay mai, và cũng sẽ không

thể giải quyết được bằng các biện pháp kiểm soát biên giới cứng rắn của bất kỳ quốc gia nào. Những người dân sống ở các quốc gia thất bại (failed states), do chính phủ bất tài, do chính sách thiếu hiệu quả hoặc do tình trạng tham nhũng, và là nơi mà cơ hội kinh tế dành cho họ và con cái họ hoàn toàn bế tắc, thì những người này sẽ không thể ngồi đó và chờ chết. Họ sẽ tìm đủ cách để đi tới một quốc gia khác hoặc thậm chí nổi loạn.

Không giải quyết được vấn đề di dân cũng có thể xem như một sự thất bại của các quốc gia dân chủ tiên tiến. Để tồn tại qua nhiều thế hệ, một quốc gia dân chủ vững bền phải là nơi sống hoà hợp của người dân bản xứ và di dân trong một cơ cấu chính trị cởi mở mà sự đóng góp và quyền lợi của tất cả

mọi người phải được coi trọng ngang nhau.

Bất Ổn trong khu vực Thái Bình Dương

Vị tổng thống mới của Hoa Kỳ sẽ phải làm việc cật lực hơn cho chính sách đối ngoại trong khu vực này. Với một Trung Quốc đầy tham vọng đang rình rập chờ cơ hội để qua mặt Hoa Kỳ. Nếu như trước đây từng có bất kỳ nhân vật ôn hòa nào trong cấp lãnh đạo cao nhất của đảng cộng sản Trung Quốc, thì nay không còn ai nữa. Đảng cộng sản Trung Quốc hiện nay do những nhân vật có quan điểm điều hâu kiểm soát với mục tiêu rất cụ thể: chiếm Đài Loan và thay thế Hoa Kỳ để trở thành siêu cường hàng đầu thế giới.

Các chính phủ Hoa Kỳ trước đây đã không quan tâm đúng mức về nguy

cơ Trung Quốc. Họ đã lầm tưởng rằng Trung Quốc sẽ là một đối tác thực sự có thiện chí của Hoa Kỳ và là một quốc gia hợp tác trung thực coi trọng các định chế quốc tế. Liên tiếp nhiều thời kỳ tổng thống trong khoảng 3 thập niên nay hoạt động theo cùng một giả định sai lầm đó. Đến nay, mặc dù có hơi trễ nhưng vẫn chưa quá muộn, để nhận thấy rằng tham vọng của Trung Quốc sẽ không dừng lại cho tới khi họ đạt được mục tiêu, như chúng ta đã thấy với các cuộc tập trận quân sự hung hăng của Trung Quốc ở eo biển Đài Loan các đây mấy tuần. Vị tổng thống mới của Hoa Kỳ sẽ phải có một chính sách đối ngoại rõ ràng và cứng rắn trong việc ngăn chặn tham vọng quân sự toàn cầu của Trung Quốc.

VH

Bất Ổn trong khu vực Thái Bình Dương - WARONTEROCKS.COM

Hình ảnh của viện bảo tàng "L'Art Brut"

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Nghệ thuật, bệnh tâm thần & tội phạm

Tội nhân là những người vi phạm luật lệ theo tiêu chuẩn đạo đức hoặc định nghĩa của luật pháp địa phương. “Tội” có thể là “lỗi” [nhẹ] hoặc nặng [tội ác]. Ngày nay, bất kể nơi nào trên thế giới, giết người hoặc đả thương kẻ khác được xem là tội ác và mức độ nặng / nhẹ có phần gia giảm tùy theo hoàn cảnh phạm tội. Sau khi bị xét xử và trừng phạt theo bản án, tội nhân bị giam tù hoặc bị đưa vào viện tâm thần.

Trong tù hoặc trong viện tâm thần, một số tội phạm / bệnh nhân đã đến với nghệ thuật như một cách tiêu xài thời giờ hoặc “giải thoát” các ẩn ức sâu kín của tâm linh. Không thể dùng lời, hẳn tác giả đã dùng tác phẩm để truyền tải ý nghĩ, để “nói” với thế giới chung quanh, cầu mong một cảm thông? “Nghệ thuật vì nhân sinh”?

Từ thế kỷ trước đã có những phòng triển lãm, viện bảo tàng lớn nhỏ trên thế giới trưng bày tác phẩm của tội nhân. Người khởi đầu công việc sưu tầm và lưu trữ những tác phẩm của bệnh nhân [bệnh tâm thần], tội nhân và nghệ sĩ “đường phố” là ông Jean Dubuffet, cũng là một nghệ sĩ. Nhận ra những nét đẹp tiềm ẩn trong các tác phẩm lạ lùng, sáng tác không theo bài bản cố định, kiểu “ngoài luồng”, chưa được giới thưởng ngoạn nhìn nhận nên ông nghệ sĩ “tài tử” bắt đầu lưu trữ và đặt tên các tác phẩm này là “Art Brut”, tạm dịch “nghệ thuật sơ khai”.

Năm 1971, ông Dubuffet hiến tặng thành phố Lausanne, Thụy Sĩ, toàn bộ sưu tập của mình và từ đó, người thế giới bắt đầu chú ý đến trường phái nghệ thuật “sơ khai” kể trên.

Một lần có dịp ghé Lausanne, đến thăm và nhìn ngắm các tác phẩm trưng bày mà bàng hoàng, phe ta ngỡ ngàng trước sự phong phú

của bộ sưu tập; đủ mọi thể loại từ tranh vẽ đến những tác phẩm nặn bằng đất nung, uốn bằng sợi thép hoặc ghép bằng các mảnh gỗ, mảnh sắt từ vật phế thải... Mỗi tác phẩm biểu hiện sự say mê, giằng xé nội tâm, đau đớn ... của tác giả. Nhiều năm rồi, Dế Mèn chỉ còn nhớ được một ít tác phẩm qua các tấm hình cổ post card bán tại quầy lưu niệm, rõ ràng nhất là tấm hình [chụp lại từ bức họa] có đứa trẻ gái; hai con mắt trong veo ngây thơ với dáng đứng khêu gợi, tay vén áo đầm màu sắc rực rỡ với bộ sinh dục của bé trai... Tấm hình nọ ám ảnh phe ta rất lâu mới chìm vào quên lãng nhưng thỉnh thoảng lại nghĩ đến “nó” như lúc này. Mỗi lần nhớ tới viện bảo tàng bỏ túi kia là lại tò mò, thắc mắc về tâm tưởng của tác giả, một tù nhân phạm tội ấu dâm.

Ở những nơi khác như Đức, Prinzhorn Collection là một viện bảo tàng đặc biệt dành riêng để trưng bày tác phẩm của những bệnh nhân [bệnh tâm thần]. Đây là một bộ sưu tập rất lớn, khoảng 6 ngàn tác phẩm bao gồm nhiều thể loại từ tranh màu nước, tranh sơn dầu, hình vẽ, tượng... đến các tấm vải dệt tay và văn chương... Mọi tác phẩm đều do bệnh nhân sáng tạo và do bác sĩ Hans Prinzhorn (1886–1933) sưu tầm, lưu trữ trong

Vào năm 1938, Carl Schneider, sếp lớn của Psychiatric University Hospital, đã trưng bày bộ sưu tập kể trên trong cuộc triển lãm lưu động “Entartete Kunst” (“Degenerate Art”, tạm dịch “Nghệ thuật bệnh hoạn”) ám chỉ tính cách “bệnh hoạn” của ngành tân nghệ thuật. Mãi đến năm 1963, ông Harald Szeemann tìm lại được Prinzhorn Collection và đem triển lãm một số tác phẩm trong bộ sưu tập ấy tại Kunsthalle Bern, Thụy Sĩ. Phần lớn các tác phẩm đánh cướp, trộm cắp của Nazi được chôn giấu tại Thụy Sĩ khi quân đội ấy tan hàng và người ủng hộ âm thầm giấu giếm của phi nghĩa khắp Âu Châu.

thời gian làm việc tại Psychiatric Hospital of Heidelberg University. Ông Prinzhorn cũng là một sử gia về nghệ thuật. Bộ sưu tập ấy bao gồm nhiều tác phẩm của các nghệ sĩ danh tiếng như Else Blankenhorn, Franz Karl Bühler, Karl Genzel, Paul Goesch, Emma Hauck, August

Klett, August Natterer, Agnes Richter, Joseph Schneller, Barbara Suckfüll và Adolf Wölfl.

Trong những năm 1919 - 1921, hai bác sĩ Hans Prinzhorn và Karl Willmanns đã gửi thư đến các bệnh viện [chữa trị bệnh] tâm thần tại Đức và các địa phương dùng tiếng Đức để xin

Một tác phẩm Nghệ thuật của người bệnh tâm thần của Hans Prinzhorn (1922)

tác phẩm của bệnh nhân điều trị nơi đó với mục đích thành lập một viện bảo tàng trưng bày tác phẩm của họ. Hai ông đã khởi xướng ngành nghệ thuật có tên “psychopathological art”.

Năm 1922, bác sĩ Prinzhorn cho xuất bản cuốn “Artistry of the Mentally Ill” với những hình ảnh từ bộ sưu tập kể trên. Cuốn sách được thế giới hoan hỷ đón nhận ngay sau khi phát hành và được xem là “the Bible of the Surrealists”, nên móng của ngành nghệ thuật “hiện thực”. Cho đến ngày nay, cuốn sách vẫn giữ vị thế quan trọng ấy sau nhiều lần được bổ túc và chuyển ngữ.

Năm 2001, giảng đường của khu Thần Kinh trong the Centre for Psychosocial Medicine, chính thức trở thành nơi triển lãm Prinzhorn Collection. Các cuộc triển lãm khắp nơi trên thế giới tiếp tục trưng bày nhiều tác phẩm trong bộ sưu tập này, tiêu biểu của ngành nghệ thuật “ngoài luồng”, cho đến ngày nay.

Tại Hoa Kỳ, The Living Museum (nằm trong khuôn viên của viện Creedmoor, một trung tâm chữa trị bệnh tâm thần xưa cũ tại quận Queens thành phố New York) được thành lập năm 1983 do 2 ông Bolek Greczynski và Janos Marton khởi xướng. Tiến Sĩ Tâm Lý Marton bắt đầu sưu tầm tác phẩm

của bệnh nhân trong khi làm việc tại Creedmoor; ông này cùng người bạn nghệ sĩ Greczynski đồng tâm góp sức sưu tầm và trưng bày các tác phẩm kể trên với mục đích nhìn nhận bệnh tâm thần và cổ vũ khái niệm người bệnh cần được lưu tâm để chữa trị đúng mức.

Ông Greczynski qua đời năm 1995; người đồng hành Marton tiếp tục điều hành Living Museum, hoạt động như một nơi làm việc của nghệ sĩ, art studio, và cũng là phòng triển lãm. Viện bảo tàng này sử dụng phòng ăn [cũ] của Creedmoor; khung cảnh cũ được giữ nguyên, sơn tróc loang lổ, bếp lò han rỉ... làm nổi bật sự tươi sáng rực rỡ của các tác phẩm trưng bày, phản ánh sự khao khát đời sống dù bệnh tật khiến người bệnh bị tách rời khỏi xã hội bên ngoài.

Một số tác phẩm tại Living Museum được đề cao tương tự như những tác phẩm trưng bày tại những viện bảo tàng nghệ thuật nổi tiếng của New York như MOMA hay the Whitney.

Sự liên quan giữa bệnh tâm thần và tội ác

Tại Hoa Kỳ, thống kê của bộ Tư Pháp liên bang cho thấy 40% tội nhân [bị giam tù] là những người trí tuệ dưới mức trung bình hay “thiếu năng”, gọi chung là “Intellectual

Viện Creedmoor được thành lập năm 1912, bắt đầu với 32 bệnh nhân; đến năm 1959, số bệnh nhân đã lên đến 7 ngàn người. Họ được chữa trị trong một khu vườn rộng 300 mẫu, gồm 50 tòa nhà, vườn, hí viện ... và những phương tiện sinh hoạt khác. Bệnh nhân làm việc trong nhà bếp, phụ giặt giũ, trồng tỉa rau củ và nuôi gia cầm làm thực phẩm.

Khi xã hội chuyển hướng vào năm 1960, tiết giảm việc tập trung bệnh nhân để chữa trị lâu dài, nhiều bệnh nhân được chữa trị ngắn hạn và đưa về nhà sinh sống với gia đình vì chuyên gia xã hội cho rằng cô lập bệnh nhân [dù chỉ để chữa trị] là một hình thức giam hãm tù đầy.

Creedmore ngày nay bị thu hẹp, chỉ còn khoảng vài trăm giường bệnh. Nhiều tòa nhà bị bỏ hoang hoặc được sử dụng cho các mục đích khác.

Disability” [ngày trước là “Mental Retardation” hay “trì độn”). Họ kém khả năng hiểu biết, thiếu khả năng thích nghi với hoàn cảnh sinh sống và thiếu khả năng giao tiếp với xã hội chung quanh. Khoảng 20% khác có triệu chứng của MID hay “Mild Intellectual Disability”, bị thiếu năng nhưng ở mức độ nhẹ, khó nhận biết. Tạm hiểu là những người phạm tội ác phần đông bị “thiếu năng”; sự khiếm khuyết về các khả năng cần thiết kể trên khiến tội nhân thường dễ nóng giận, hung hăng, hành xử quá đáng vì không thể tự kiểm soát bản thân dẫn đến phạm tội. Sau khi bị giam tù vì tội ác, được trở về với đời sống hằng ngày, vẫn gặp các khó khăn cũ nên họ thường tái phạm. Cái vòng lẩn quẩn “phạm tội-tù tội-thả-phạm tội” tiếp diễn.

Theo luật pháp, sau khi xét xử, tùy theo mức độ của tội ác, tội nhân bị giam tù. Giam hãm tù nhân có nhiều mục đích, trừng phạt (lấy đi tự do) và cô lập hung thủ để bảo vệ xã hội (ngăn ngừa tội nhân tiếp tục xử ác.)

Ngày nay, thiếu năng được xem như một chứng bệnh tâm thần và đang được tìm hiểu để chữa trị hầu giảm thiểu hậu quả của bệnh tật. Chữa trị chứng thiếu năng của tội nhân, khi thành công, sẽ phục hồi nhân phẩm của người bệnh, giúp họ thích nghi với đời sống chung quanh và nhất là tiết giảm gánh nặng tài chánh của xã hội (bắt giữ, xét xử, giam tù...).

Tác phẩm của bệnh nhân, của tội phạm mỗi người mỗi vẻ nhưng tựu trung vẫn là những biểu hiện của giảng xé, phần nộ nội tâm hoặc sự khác thường của những tâm hồn bất đồng không hòa nhập với người chung quanh. Đốt nhà, hiếp dâm, hành hung, giết

người... các tội ác đến từ mất tự giác, không còn tự kiểm soát hành động. Khuyến can, hướng dẫn mang lại ít nhiều hiệu quả nhưng dường như chỉ nghệ thuật mới có thể xoa dịu phần nào những thương tổn sâu kín của các bệnh nhân ấy?!

Khi được nhìn ngắm các tác phẩm “ngoài luồng” này rồi đọc thêm về tiểu sử của bệnh nhân / tù nhân thì Dế Mèn chạnh lòng lắm, cảm xúc lẫn lộn. Kinh hoàng xen lẫn với thương xót những con người đơn độc, bị bệnh tật giam hãm, trói buộc; không thể hòa nhập với xã hội chung quanh, họ thúc thủ, chỉ biết giải tỏa các ẩn ức trong tâm hồn bằng hành động rồi chịu hình phạt của xã hội vì gây ra tội ác.

Sử dụng nghệ thuật sáng tạo hoặc nghệ thuật trình diễn để xoa dịu các giảng xé nội tâm cũng như giúp người bệnh / tù nhân tìm ra lối “giải thoát” là một phương thức trị liệu tương đối mới; những chi tiết về kết quả trị liệu còn đang được các chuyên viên thu góp nên chưa được xã hội công nhận [và tài trợ].

Riêng Dế Mèn thì động tâm vì tâm niệm rằng ai cũng cần được trợ giúp và cơ hội để thay đổi sửa chữa. Phục hồi xem ra hiệu quả hơn là trừng phạt?!

Ý bạn?

TLL

Năm Dương lịch vẫn còn dài, nhưng đài BBC đã cho bầu chọn nữ cầu thủ hay nhất trong năm 2024 môn bóng tròn. Lý do những trận quốc tế trong năm này xem như hoàn mãn. Mời bạn cùng BBC chọn những gương mặt sau đây...

Barbra Banda

Quốc gia Zambia, 24 tuổi.
Vị trí tiền đạo

Đeo băng đội trưởng và ghi 4 bàn vào lưới Australia tại Olympic Tokyo 2020, cô trở thành cầu thủ ghi nhiều bàn thắng nhất mọi thời đại của lịch sử bóng đá châu Phi (10 bàn tại Olympic). Barbra Banda nổi lên như một siêu sao toàn cầu.

Barbra Banda

Aitana Bonmati

Quốc gia Tây Ban Nha, 26 tuổi. Tiền vệ.

Aitana Bonmati là trung tâm thành công của đội Barcelona và Spain. Bonmati đã ghi 19 bàn thắng và cùng Barcelona đoạt chức vô địch thứ 5 liên tiếp Champions League. Cô cũng là người dẫn dắt Tây Ban Nha đoạt cúp vô địch World Cup đầu tiên năm 2023.

Naomi Girma

Quốc gia Hoa Kỳ, 24 tuổi.
Hậu vệ.

Cô gái 24 tuổi có bố mẹ đều sinh ở Ethiopia, đã làm nên lịch sử khi cô được vinh danh là cầu thủ nữ Mỹ xuất sắc nhất năm 2023, Girma trở thành hậu vệ đầu tiên giành được giải thưởng này. Cô cùng đội Mỹ đoạt cúp vàng CONCACAF và SHE BELIEVES CUP 2023.

Bonmati

Naomi Girma

Hansen

Caroline G. Hansen

Quốc gia Na Uy, 29 tuổi. Đá cánh.

Nổi lên từ một cầu thủ đá biên (đá cánh: winger) đã nói lên được sự xuất sắc của Hansen. Cô là cầu thủ chạy cánh ghi bàn nhiều đến mức đoạt giải "Chiếc giày vàng" với 21 bàn thắng.

Sophia Smith

Sophia Smith

Quốc gia Hoa Kỳ, 24 tuổi. Tiền đạo.

là một cầu thủ tiền đạo có tốc độ cao, kỹ thuật giỏi, người ghi 3 bàn thắng quan trọng trong đội tuyển Mỹ để giành cúp vô địch Olympic tại Paris 2024. Smith có mặt ở tất cả chiến thắng của đội Mỹ trong năm qua tại CONCACAF, GOLD CUP, SHE-BELIEVES CUP và SUMMER OLYMPIC 2024, được vinh danh là "Most Valuable Player".

Ngày này năm xưa...

15-11

2015

với một cú đá sấm sét ngang cổ, võ sĩ Holly Holm (Mỹ) khiến đường kim vô địch Ronda Rousey (Mỹ) đo ván trên sàn đấu tự do UFC (Ultimate Fighting Championship) tại Melbourne, (Australia). Đây là trận thua duy nhất của võ sĩ sừng sỏ Ronda Rousey trong giải MMA (Mixed Martial Arts) ngày 15-11-2015 và trận đấu này cũng đồng thời kết thúc sự nghiệp lẫy lừng của cô.

cú đá hạ đo ván
Ronda Rousey của
Holly Holm

17-11

1997

Pete Sampras (trái) và Yevgeny Kafelnikov

tay vợt Pete Sampras (Mỹ) thắng Yevgeny Kafelnikov (Nga) với tỉ số 6-3, 6-2, 6-3 tại ATP Tour World Championship trên sân Hanover (Germany), đoạt chức vô địch năm 1997, cũng là chức Tour Finals lần thứ 4 của Sampras. Anh được ghi tên trong danh sách "The 40 Greatest Players of the TENNIS Era".

NHỮNG TRẬN SẮP TỚI CỦA ĐỘI TUYỂN MỸ

NOV 18

CONCACAF

NAM HOA KỲ vs JAMAICA

7:00 PM CDT | SÂN CITYPARK, ST. LOUIS, MO., USA

NOV 30

THÂN HỮU

NỮ HOA KỲ vs ANH QUỐC

11:20 PM CDT | SÂN WEMBLEY STADIUM, LONDON, ENGLAND

DEC 3

THÂN HỮU

NỮ HOA KỲ vs HÒA LAN

2:45 PM CDT | SÂN ADO DEN HAAG STADIUM, THE HAGUE, NETHERLANDS

Một số trận bạn có thể xem tại FOX, ESPN2 hoặc Telemundo (công ty con của NBC, tiếng Tây Ban Nha)

* CST cũng là Central Time (CT)

Lionel Messi năm 2003

16-11

2003

Lionel Messi trong màu áo FC Barcelona vào sân thay người trong trận giao hữu với Porto. Nhưng Messi đã khiến thế giới sửng sốt trước tài năng của một cậu bé 16 tuổi, khởi đầu một sự nghiệp rực rỡ, lóng lánh nhất là chiếc cúp vô địch FIFA cho Argentina năm 2022.

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Đạo diễn Peter Ramsey đã làm một bộ phim DreamWorks kỳ lạ đến mức chúng ta có cảm giác như đang mơ vậy.
ANH: PARAMOUNT PICTURES

Lớn lên với cổ tích

Trung Thu qua. Rồi Halloween. Không khí của cổ tích thần thoại còn lảng đăng đâu đó. Và hình ảnh của Chú Cuội, Jack O' Lantern còn trong tâm trí của nhiều người, nhất là trẻ em. Các em đều lớn lên với không gian và những ảnh bóng đó. Hôm nay, trong khí thu phảng phất, chúng tôi xin mời các bạn cùng điểm lại cuốn phim *Rise of The Guardians* và sống lại thời thơ ẻ.

Khi một tên ác quỷ có tên là Pitch âm mưu chiếm lĩnh thế giới bằng cách khơi dậy nỗi sợ hãi trong trái tim trẻ con khắp mọi nơi, một nhóm những người hùng - gồm Ông Già Noel (Santa Claus), Chú Thỏ Phục Sinh (Bunnymund or The Easter Bunny), Người Cát (Sandman), Nàng Tiên Răng (The Tooth Fairy) và Jack Frost - hợp lực lại để ngăn cản Pitch. Nhưng đây không phải là tập hợp những nhân vật theo các câu chuyện kể, *The Guardians* là một nhóm người hùng với những sức mạnh đặc biệt cùng nhau hợp lực chống lại một kẻ thù chung. Họ nghe lời kêu gọi và kết hợp sức mạnh để đánh bại Pitch và bảo vệ thế giới khỏi bóng ma sợ hãi.

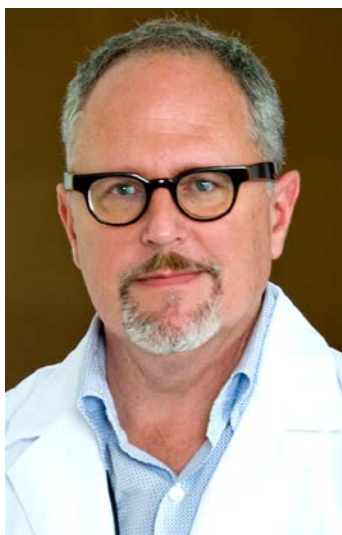
Cuốn phim đem tới không khí Giáng sinh sớm cùng những nhân vật quen thuộc trong ký ức tuổi thơ của nhiều khán giả. Trong những câu chuyện kể của phương Tây, Ông già Noel, Cô Tiên Răng, Thỏ Phục Sinh hay Thần Ngủ, Jack Frost là những nhân vật rất quen thuộc được trẻ em khắp nơi yêu mến. Hình ảnh Ông già Noel với cỗ xe tuần lộc, Cô Tiên Răng cùng đồng xu vàng giấu dưới gối hay những quả trứng rực rỡ trong Lễ phục sinh đã trở nên bất tử và được truyền qua nhiều thế hệ. Các nhà làm phim Hollywood đưa những nhân vật này lên màn ảnh cùng lúc và lập thành một đội Vệ thần.

"*Rise of the Guardians*" là câu chuyện về những nhân vật thần thoại của tuổi thơ được giao nhiệm vụ bảo vệ sự ngây thơ và trí tưởng tượng của những đứa trẻ bằng tất cả sức mạnh của mình. Khi Ông Kẹ tên là Pitch xuất hiện với âm mưu xóa sạch dấu vết của các vị thần bằng cách đánh cắp niềm tin và những ước mơ của lũ trẻ, những nhân vật thần thoại này cần sự giúp đỡ của Jack Frost, người bất đắc dĩ gia nhập vào đội ngũ mặc dù anh ta chẳng quan tâm đến việc giải cứu thế giới. Một trận chiến huyền thoại bắt đầu... Phần hình ảnh của phim khiến khán giả phải trầm trồ ngay từ giây đầu tiên với những bông hoa tuyết lơ

lửng trên không trung. Có thể nói càng ngày, kỹ thuật công nghệ càng giúp cho con người làm nên những sản phẩm đẹp mắt hơn và mỗi năm, Hollywood lại cho ra đời thêm nhiều phim hoạt hình đem lại hiệu ứng thị giác cao hơn cho người xem. Hình ảnh 3D của phim rất mãn nhãn, nhiều đoạn tương tác với khán giả. Độ nổi, chiều sâu của từng khuôn hình rất nuốt nà. Phim xây dựng tạo hình các nhân vật cổ tích vượt xa trí tưởng tượng của người xem. Lâu đài rực rỡ của Ông già Noel ở Bắc Cực, Vương quốc Tiên Răng, Hang Thỏ hay Sào huyết của Ông Kẹ đều rất bắt mắt và đặc trưng với những gì truyền thuyết kể lại. Những ai chưa được trải qua thời ấu thơ cùng những nhân vật này thì có dịp tìm hiểu về những chuyện thần thoại của phương Tây - tại sao những đứa trẻ lại để rằng dưới gối khi đi ngủ, những quả trứng được tô nhiều màu sắc có ý nghĩa thế nào với Lễ Phục Sinh, nhân vật Jack Frost gắn với băng giá ra sao...

Được chuyển thể từ loạt sách dành cho thiếu nhi, The Guardians of Childhood của nhà văn William Joyce, Rise of the Guardians được ấp ủ thực hiện từ năm 2005. Tới cuối năm 2009, DreamWorks Animation giành được quyền khai triển dự án đầy hứa hẹn này. Mặc dù là một tác phẩm chuyển thể, bản phim sẽ có sự độc lập, riêng biệt so với nguyên tác truyện vì tác giả William Joyce muốn tạo sự mới mẻ cho khán giả cả khi xem phim lẫn lúc đọc sách. Ông tâm sự: “Thật kỳ lạ khi chúng ta đều biết đến nguồn gốc ra đời của Siêu Nhân, trong khi những nhân vật mà số đông trẻ em tin là có thật thì lại không. Tôi còn nhớ lúc bé có hỏi cha mẹ rằng ‘Ông Già Noel đến từ đâu và tại sao ông ấy lại

Nhà văn William Joyce và The Guardians of Childhood

có năng lực đặc biệt?” nhưng nhận được câu trả lời không thỏa đáng. Trong bộ sách này, tôi khiến cho các nhân vật trở nên thần tiên hơn. Như Ông Già Noel sẽ là một nhân vật đầy quyền lực trong nhóm The Guardians chứ không chỉ là một ông già giống cây nấm di động”. Tạo hình các nhân vật cũng có những nét khác biệt so với nguyên tác. Ông già Noel trong “Rise of The Guardians” có tạo hình gợi nhớ tới Cướp biển Jack Sparrow của Pirates of the Caribbean với 2 hình xăm rất to ở hai bên tay và 2 thanh gươm. Thỏ Phục Sinh có vẻ gì đó cao ngạo, lạnh lùng nhưng thực chất lại rất hài hước. Trong khi đó, Jack Frost có thể là nguyên mẫu của rất nhiều đứa trẻ ở ngoài đời - ham chơi, bốc đồng, nghịch ngợm nhưng lại giàu tình cảm. Thế giới luôn cần có những người hùng và trong trái tim mỗi đứa trẻ vẫn luôn tin rằng những câu chuyện cổ tích là có thật, rằng thế giới ngoài kia luôn có những chiến binh đầy mạnh mẽ bảo vệ. “Rise of the Guardians” muốn truyền tải thông điệp về niềm tin của trẻ

thơ và tầm quan trọng của những giấc mơ. Niềm tin luôn là thứ quan trọng nhất với những đứa trẻ và đừng bao giờ khiến chúng phải thất vọng vì những thứ mà chúng tin vào. Những vệ thần là người bảo vệ cho trẻ em, nhưng chính trẻ em mới là những người hùng thực sự của chính mình. Phim mang đến một không khí Giáng sinh sớm đầy ấm áp và đưa người xem, đặc biệt là những ai từng trải qua thời ấu thơ với các câu chuyện cổ tích của phương Tây, một chuyến hành hương về quá khứ và gặp lại những nhân vật mà mình từng yêu mến.

Thế giới luôn cần có những người hùng và trong trái tim mỗi đứa trẻ vẫn luôn tin rằng những câu chuyện cổ tích là có thật, rằng thế giới ngoài kia luôn có những chiến binh đầy mạnh mẽ bảo vệ. Rise of the Guardians muốn truyền tải thông điệp về niềm tin của trẻ thơ và tầm quan trọng của những giấc mơ. Xin được cùng các nhà làm phim thắp sáng niềm tin ấy trong ánh đèn lồng và vầng trăng huyền thoại.

TN - TỔNG HỢP

(*) Người Cát - The Sandman: là một nhân vật tưởng tượng trong những câu chuyện dân gian phương Tây, mang đến những giấc mơ lành cho trẻ con bằng cách rắc những hạt cát nhiệm màu vào mắt chúng khi đang ngủ.

Canada mùa bầu cử... Mỹ

BẢO HUÂN

KIM LOAN
EDMONTON, CANADA

Có thể nói không ngoa, rằng bầu cử Tổng Thống Mỹ được cả thế giới quan tâm, huống chi Canada là hàng xóm kề bên, hỏi sao không “hot”?

Ngay tại chỗ làm của tôi, một Retirement Home, các ông bà già Canadian còn mình mẫn, hóm rầy cũng xôn xao tám chuyện xứ Mỹ. Người trẻ tuổi cũng thế, có vài đứa trong nhóm Practical Nurses, nhỏ tuổi hơn con gái tôi, giờ break tụi nó mở facebook hoặc youtube, xem tin tức bên lề cuộc bầu cử đang vào giai đoạn nước rút.

Ở nhà tôi thì khỏi nói đi, chồng tôi từ xưa đến nay, hể chiều đi làm về, ăn cơm xong là lên Tivi, nếu không là Sport Channel (chủ yếu là xem golf) thì bảo đảm là

tin tức xứ Mỹ. Tôi đã từng thắc mắc:

- Ủa, mình là dân Canada, sao anh không xem tin tức xứ mình?

- Có chứ, nhưng tình hình politic của Canada êm đềm quá, bình lặng quá, không sôi động như bên Mỹ, coi hổng đã!

- À, cũng giống như một cô gái dịu dàng thì không thú vị bằng một cô gái có cá tính, lâu lâu... hờn mát “sáng nắng chiều mưa”, phải không anh?

Chồng liếc tôi:

- Thì đại loại là vậy đó. Nhưng đừng có hờn mát nhiều quá, mệt lắm!

Đến ngày bầu cử thì chồng rủ tôi cùng nghỉ làm, tôi cự:

- Anh đi làm đến chiều về,

vẫn chưa có kết quả bầu cử, vậy có cần thiết phải nghỉ không?

- Cần chứ! Anh thích cảm giác thông thả, thức dậy muộn một chút, pha café, ăn sáng, rồi bắt đầu xem tivi, xem đủ các đài, nghe người ta bình luận, xem các điểm bỏ phiếu đầu tiên... Nói chung là dành cả ngày “vacation”, 4 năm mới có một ngày được xem “show” miễn phí, bỏ uống.

Vậy đó, tôi cũng bị lây, lần nào cũng hào hứng lấy ngày nghỉ để xem bầu cử Mỹ.

Còn cộng đồng người Việt ở đây thì sao? Ở các quán café Tim Hortons, Starbucks, nhiều nhóm đàn ông Việt vừa nhâm nhi café vừa bàn tán, có cá độ hăng hái, y như cá độ mỗi lần có giải bóng đá WorldCup, Euro. Còn ở

chợ búa, nhà thờ, chùa chiền, nhờ thời đại công nghệ, tin tức tràn lan, cũng có mấy bà mấy cô quan tâm chuyện thời cuộc rộn ràng. Tôi dám chắc rằng, nếu chính phủ Mỹ cho phép những công dân Canada “rảnh rỗi” qua Mỹ bỏ phiếu bầu cử, thì sẽ có nhiều người sẵn sàng mua vé bay qua đó, vừa kết hợp đi chơi luôn thể.

Riêng tôi, bắt đầu biết đến chuyện bầu cử Mỹ từ năm 1992, khi tôi còn ở trại tỵ nạn Phanat Nikhom, Thailand. Khi ấy tôi còn làm ở Post Office, hàng ngày bà boss đem vào tờ báo Bangkok Post, tôi xem báo, theo dõi và cùng mấy anh trong bưu điện ngồi tán dóc chuyện bầu cử. Ở trại mấy năm, cứ vài tháng lại có phong trào viết thỉnh nguyện thư cho Đức Vua Thái và cho Tổng Thống Mỹ là Bush (Cha) để xin họ cứu dân tỵ nạn, thế nên năm đó chúng tôi ủng hộ Bush (Cha) vì... quen tên, chứ chẳng rành rẽ gì chuyện politic Mỹ, nhưng đến đêm nghe đài VOA thì biết Bill Clinton đã thắng. Chúng tôi bảo nhau:

- Từ nay viết thỉnh nguyện thư nhớ sửa lại tên Clinton cho đúng nha. Ai làm Tổng Thống Mỹ cũng được, miễn sao cứu được đồng bào tỵ nạn cuối mùa không bị trả về với Cộng Sản Việt Nam.

Từ đó, những cuộc bầu

cử tiếp theo, sau thời đại Clinton là đến Bush (Con) chiến thắng Al Gore, rồi Obama thắng McCain, rồi Trump thắng Hilary Clinton, rồi Biden thắng Trump...tôi đều xem đầy đủ trong nhà với chồng. Nhưng chẳng hiểu sao, vô tình, mà kỳ bầu cử năm 2020, tôi bỗng trở thành “head quarter”, “trung tâm theo dõi” cuộc bầu cử Tổng Thống Mỹ tại...Edmonton, Canada.

Bắt đầu từ lúc 6-7 giờ tối, khi cuộc kiểm phiếu bắt đầu, tôi vào nhóm facebook của mấy người bạn chung trại tỵ nạn cũ hiện đang ở Việt Nam và bên Mỹ. Trong thành phố Edmonton thì có nhỏ em trong ca đoàn cũng text tôi để chia sẻ sự hồi hộp, đó là chưa kể bà chị ruột bên Texas và ông anh ruột bên Oklahoma nhấp nhóm đứng ngồi không yên, cứ viber tôi tới tấp để dò hỏi tâm tư tình cảm của dân Canada đối với hai ứng cử viên Tổng Thống.

Thế là tôi bị quay như chong chóng, ngồi dán mắt vào tivi mà nào có yên, vì cứ vài phút phone lại “ting ting” lên những tin nhắn, tôi lại phải trả lời cho từng người, cũng như update kết quả, bình luận tình hình, nhất là cho các bạn bên Việt Nam, nơi ấy thông tin không được rõ ràng chính xác. Cũng may mắn là kỳ bầu cử đó khá đặc biệt, nên bên Việt Nam chỉ cần biết kết cục, ai sẽ

thắng, chẳng ai còn tâm trí để nhớ lại câu thắc mắc “kinh điển” thường gặp mỗi mùa bầu bí, là tại sao không dùng popular vote, mà cử tri đoàn là cái gì thế, tôi đỡ phải mất công gõ phím giải thích dài dòng, mỗi tay.

Kết quả năm đó như thế nào ai cũng biết rồi, tôi chỉ ghi lại đây những mẩu đối thoại từ... “head quarter” và các ủng hộ viên:

Anh bạn tỵ nạn bên Việt Nam rên rỉ:

- Trời đất quỷ thần thiên địa ơi! Đây là lần đầu tiên tui theo dõi bầu cử TT Mỹ mà huyết áp tăng đột biến và đứng tim mấy lần. Từ nay xin chừa, tôi thề sẽ không xem nữa.

Tôi vội vàng an ủi:

- Thôi ráng đi anh, coi như đổi “khẩu vị”, vì xưa nay anh xem bầu cử xứ Việt Nam Cộng Sản chưa bầu đã biết kết quả nhất trí 100%, chán bỏ xừ.

Nhỏ em tỵ nạn bên Mỹ thì nửa khuya mất nhắm mắt mở:

- Chị ơi, đã 1 giờ khuya rồi mà kết quả vẫn mờ mịt, sáng mai em còn phải đi làm sớm, và chiều nay em đã làm hai cữ cà phê rồi đó chị!

Tôi xúi đại (không phải... xúi đại):

- Vậy thì em mắc cỡ gì mà không làm thêm... một cữ nữa? 4 năm mới có một đêm như thế này,

nay mai có muốn xem cũng không được á!

- Dạ, em nghe lời sư tỷ, sáng mai đi làm mà phát thuốc lộn bệnh nhân là... tiêu đời em.

- Tiêu đời em chớ đâu có...tiêu đời chị mà chị lo.

Để thương nhứt là cô em trong ca đoàn:

- Chị ơi, em yếu bóng vía lắm, sao bỗng nhiên em đổ mồ hôi hột, tim đập mạnh, đầu choáng váng, tay chân run rẩy, thấy căng thẳng hồi hộp quá chừng?!

Nó nghĩ tôi là...bác sĩ chắc? Nhưng tôi cũng mạnh dạn ... kê toa:

- Nhà có Tylenol thì uống 2 viên nha. Cố gắng uống nhiều nước, và ráng giữ sức khỏe theo dõi đến phút cuối, đừng bỏ cuộc giữa chừng. Nếu lạnh thì đắp thêm cái mền ...

- Dạ chị! Để em chạy ra bếp lấy thêm đồ ăn và lon bia.

Nhưng cỡ nửa tiếng sau, cô ấy lại nhắn:

- Thôi chị ơi, em không đủ can đảm xem nữa, em sẽ tắt Tivi và off facebook. Giờ đây em thú thật với chị, em theo bác Trump, nên em nhờ chị một việc, khi nào Trump thắng chị nhớ phone cho em, khuya cỡ nào em cũng đợi chị báo tin vui thì em mới ngủ ngon được.

- OK, chị đồng ý, chị sẽ phone. Mà nè, nếu Trump có thua chị cũng vẫn phone, cho em “thức

trọn đêm nay để nhớ thương Trump” luôn nha.

Vừa tiễn cô em ca đoàn đi ngủ thì cô em tự nạn ở San Jose cũng chịu hết nổi:

- Thôi mắt em mở không lên nữa rồi chị ơi! 2 giờ sáng rồi, em biến nha, chị xem tối sáng giùm em nha, cầu nguyện cho bác Biden giùm em nha.

Ủa ủa, chị là dân Canada mà biểu chị chờ xem kết quả giùm dân Mỹ, mơ đi cưng. Tôi cũng bye bye ông xã rồi vào phòng ngủ cho khoẻ. (Gia đình, họ hàng tôi bên Mỹ cũng theo “hai phe” nên vợ chồng tôi quyết định xem bầu cử Mỹ như xem... thể thao, dù kết quả thế nào cũng ok, tình gia đình là số 1, vẫn còn nguyên vẹn).

Nằm mơ màng được vài tiếng, tôi trở dậy, pha cà phê sáng, chuẩn bị một ngày hóng tin tiếp theo thì có tiếng phone reo. Đầu dây bên kia là nhỏ em thân thiết, ngày xưa ở chung xóm bên Việt Nam, hiện nay đang ở cùng thành phố Edmonton. Tôi hỏi:

- Có chuyện gì mà phone

chị sớm vậy em?

- Dạ, không có gì! Em chỉ phone hỏi thăm chị...

- Cám ơn em. Chị vẫn khoẻ.

- Dạ không, ý em là hỏi thăm chị... về tình hình bầu cử Tổng Thống Mỹ kìa!

Cái cô em này, quanh năm chỉ biết đi lễ nhà thờ, đọc kinh, đi làm, về nhà tắt bật cơm nước cho chồng con, vậy mà hôm nay cũng bày đặt tài lạnh hỏi về bầu cử Mỹ. Tôi hỏi:

- Nay em cũng quan tâm “chính trị chính em” rồi sao?

- Chả giấu gì chị, ở hăng em có cá độ, em có tham gia 50 đồng, chớ em biết gì chuyện thời sự. Thủ tướng Canada tên gì em còn hồng nhớ, nói gì bên Mỹ!

Vừa dứt phone, chưa kịp cầm ly cà phê, thì phone lại réo ầm ĩ. Lần này là một cô em khác trong xóm, tôi vừa mở phone chưa nói được gì, cô nàng đã xả một tràng, vì cả đêm thức khuya mà sáng nay kết quả vẫn chưa xong. Chờ nó qua cơn thiếu ngủ, tôi nói:

- Ủa, tội mình là dân

Canada, mắc mớ gì mà tự...đầy đoạ nhau vì cái cuộc bầu cử bên nhà hàng xóm?!

- Chị nói vậy mà nói được à? Cả thế giới nín thở chờ đầu riêng gì chị em mình.

- Ừ hen, dù sao mình cũng là láng giềng núi liền núi sông liền sông với bên đó, hạnh phúc hay khổ đau cũng phải chia sẻ, vậy thì em còn than thở cái nỗi gì!?

- Thì em còn biết tâm sự với ai, ngoài...chị? (Nó nghĩ tôi là ... bà Tám sao?) thôi em phải đi chợ vì tối qua cả nhà em chỉ ăn mì gói với chả lụa.

Bởi vậy, rút kinh nghiệm, kỳ này tôi quyết chí sẽ off phone, không mở facebook, để bình tâm thanh thản xem bầu cử trong nội bộ gia đình mà thôi.

Hồi cuối tháng Bảy vừa qua, đại gia đình tôi bên Mỹ qua Canada ăn đám cưới con gái tôi. Anh em ruột thịt, các cháu, các anh chị em họ, từ California, Texas, Oklahoma, Washington, Utah đến đông đủ hơn mấy chục người. Trong một buổi tối trà dư tửu

hậu, mọi người rôm rả nói chuyện theo từng nhóm, bỗng có ai đó đề cập đến chuyện bầu cử Mỹ vào tháng Mười Một năm nay. Bà chị họ liền đứng dậy có ý kiến. Chị này, theo vai vế, là con gái cả của bác Cả, nên coi như là “chị lớn”. Về thời gian ở Mỹ cũng thuộc loại thâm niên, nhà bác Cả đi tản theo tàu Trường Xuân từ tháng 4/1975, rồi định cư ở Quận Cam, California cho đến nay. Sau mấy chục năm làm cho Sở An Sinh Xã Hội, chị đã về hưu. Chị nói:

- Đề nghị chúng ta không nên nói chuyện bầu cử Mỹ ở đây, để tránh những tranh luận vì quan điểm khác biệt, nhất là đang dịp Family Reunion và đám cưới con gái em Loan đây. Nhưng có một điều chắc chắn rằng, dù Đảng nào thắng trong cuộc bầu cử này, thì chúng ta vẫn là gia đình, và nước Mỹ vẫn là nước Mỹ. Chúng ta hãy cầu nguyện cho nước Mỹ mãi mãi mạnh giàu, tiếp tục là quốc gia hàng đầu của thế giới. Mọi người có đồng ý không?

Tôi đồng ý!

KL - EDMONTON, THÁNG 10/2024

TRIỆU MINH

Một số loại vitamin, dược thảo và các chất bổ sung khác có thể ảnh hưởng đến hiệu quả của thuốc bạn đang dùng để trị bệnh. Những loại khác có thể làm tăng nguy hiểm lượng thuốc trong cơ thể.

Luôn nhớ rằng, các chất bổ sung không khác gì các toa thuốc về khả năng tương tác với nhau hoặc với thuốc. Điều quan trọng là phải cho bác sĩ biết những loại bổ sung bạn đang dùng để được khuyến cáo. Sau đây là một số những thuốc theo toa không thể dùng chung với phụ dược.

Statins

Dược thảo St. John's wort, thường được dùng để giúp điều trị trầm cảm, có thể làm giảm nồng độ statin trong máu, là thuốc được dùng để điều trị cholesterol cao. Nếu bạn dùng loại thảo mộc này với một số loại statin, nó thực sự có thể làm tăng cholesterol của bạn.

Metformin

Nếu bạn dùng metformin để điều trị bệnh tiểu đường, hãy tránh dùng St. John's wort vì nó có thể gây tích tụ metformin trong cơ thể, ảnh hưởng đến lượng đường trong máu.

Antibiotics

Calcium, magnesium, and zinc (kẽm) có thể cản trở sự hấp thụ một số loại kháng sinh, đặc biệt là tetracycline. Vì vậy, bạn nên uống thuốc kháng sinh đó trước hoặc sau khi uống bất kỳ loại phụ dược nào trong số đó vài giờ. Hãy tham khảo ý kiến bác sĩ.

Thuốc chống trầm cảm

Có thể không an toàn khi dùng St. John's wort với thuốc chống trầm cảm, vì các loại bổ sung có chứa thảo mộc này có thể dẫn đến mức serotonin cao nguy hiểm trong cơ thể bạn. Điều tương tự cũng xảy ra khi dùng các chất bổ sung tăng cường serotonin như 5-HTP và SAM-e.

Thuốc làm loãng máu

Có thể nguy hiểm khi dùng vitamin A, E hoặc K, là những chất làm loãng máu, nếu bạn đã dùng thuốc làm loãng máu warfarin. Acid béo Omega-3 ở liều cao hơn khuyến cáo (khoảng 10 mg một ngày) cũng có thể nguy hiểm khi dùng cùng thuốc làm loãng máu. Vitamin C có thể gây ra vấn đề ngược lại, khiến thuốc làm loãng máu kém hiệu quả hơn và làm tăng nguy cơ hình thành cục máu đông.

Thuốc tuyến giáp

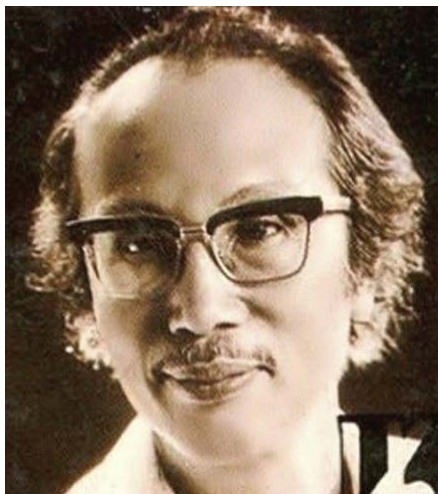
Thuốc tuyến giáp Synthroid, hay levothyroxine, không được hấp thụ đúng cách nếu bạn dùng cùng với iron, magnesium, zinc hoặc các chất bổ sung khoáng chất khác. Hãy dùng thuốc tuyến giáp đúng theo chỉ dẫn của bác sĩ, thường là không dùng thuốc hoặc chất bổ sung khác.

Thuốc theo toa & phụ dược "kỵ" nhau

NHẠC SĨ TÔ VŨ &

“Tiếng chuông chiều Thu”

Nhạc sĩ Tô Vũ (1923-2014) tên thật là Hoàng Phú, sinh ra ở Phủ-Lạng-Thương (Bắc-Giang) và lớn lên ở Hải-Phòng. Ông là em trai nhạc sĩ Hoàng Quý, tác giả bài hát “Cô láng giềng” và là học trò của nhạc sĩ Lê Thương. Hoàng Phú được giới yêu nhạc nhắc nhở với các nhạc phẩm đi vào lòng người như “Ngày xưa”, “Em đến thăm anh một chiều mưa”, “Tạ từ” và “Tiếng chuông chiều thu”. Cho dù những nhạc phẩm này được sáng tác sau năm 1945 nhưng mang nhiều ảnh hưởng từ dòng nhạc tiền chiến thuở trước, bằng lắng mây trời và băng khuâng như buổi chiều thu vàng úa lá. Thuở còn trai trẻ, ông thường để râu mọc dài, đầu đội nón, mặc quần áo nâu giống như hình ảnh lão chẵn dê Tô Vũ trong lịch sử Trung-Hoa được in trên những chiếc độc bình. Thi sĩ Thế Lữ và bạn bè văn nghệ khuyên ông nên chọn bút danh này để viết nhạc.

TÂM VẠN
ĐỨC QUỐC

Trên bước đường hành quân gian nan, mùa thu chợt về với lá vàng nhè nhẹ rơi rơi trong buổi chiều tà lẻ loi tia nắng quái. Người chiến binh nơi miền giới tuyến chạnh lòng nhớ thương về chốn cũ. Nơi đó, mùa thu có về qua ngõ hẹp, đường quen. Vì chiến tranh, ly loạn nên thôn làng quanh quẽ và tiếng chuông đồng vọng vắng vắng báo tin bước sang mùa mới. Một ngày nữa sắp lặng lẽ trôi qua ...

Lá thu nhẹ rơi rơi

Nắng thu vàng phai phai

Ai về âm thầm nẻo cũ, băng khuâng tình xưa

Hiu hiu luồng hơi may

Du du làn mây bay

Ai nhẩn theo mây niền quê vắng vương xa đó ngàn dâu thưa

Chàng ước ao được nương theo gió mây, gửi gắm niền nhớ thương về nơi phương trời đó, có mẹ già tựa cửa mong ngóng tin con và người yêu chung thủy luôn mơ giấc đoàn viên, sum họp. Chiến chinh bao mùa kéo dài trên mảnh đất này khiến cho cuộc sống bao người tiếp nối bất hạnh. Ngày tháng thanh bình cứ xa xôi hun hút để rồi dần đứt đường tơ, để mẹ xa con, vợ cách mặt chồng và chất ngất bao nỗi xót xa trên một quê hương tan tác triền miên ...

Ai xót ly hương mấy thu vàng úa

Nhạc say mùa xương máu

Tóc xanh bơ phờ bù rối

Mấy dây tơ huyền ngút khói
Dạ dày đời mới, ngọt ngào đường tơ

Biết đến bao giờ chinh chiến mới lụi tàn để
gót chân xưa thoi bước phiêu linh và lặn về
thôn xóm cũ. Ngày tháng dẫu mệnh mông,
khoảng cách địa lý dù thênh thang nhưng
niềm ước ao thanh bình vẫn được nuôi nấng
trong lòng người ra đi cũng như được gìn
giữ trong trái tim của người ở lại. Rồi đây
ngày lên, đêm xuống, tiếng chuông xưa lại
thánh thót ngân nga, cùng hòa ca với niềm
vui chung của non sông hòa bình là nỗi
khát khao của đôi vợ chồng son, cùng nắm
tay nhau và dệt tiếp đường tơ đang dở ..

Ngày nào khi chiến chinh xong
Hồi chuông vui reo muôn tiếng đồng
Chuông khơi mùa nắng mới
Tình xưa đẹp bao nhiêu

Ca sĩ Duy Trác

Hình bìa tờ nhạc “Tiếng chuông chiều thu”,
nhà xuất bản Tinh Hoa, 1954

Hồn anh thâm nhẩn tiếng chuông ban
chiều

Nhạc sĩ Tô Vũ thuộc thế hệ nhạc sĩ đầu
tiên của âm nhạc Việt-Nam. Sau ngày ký
kết hiệp định Genève năm 1954, ông chọn
ở lại miền Bắc nhưng những nhạc phẩm
của ông được sáng tác hồi cuối thập niên
40 vẫn được đông đảo giới yêu nhạc ưa
thích và lưu truyền cho đến bây giờ. Lời
ca trong nét nhạc Tô Vũ đẹp như một bài
thơ và chứa đựng xúc cảm dạt dào trong
từng cung bậc. Nhiều thế hệ ca sĩ đã trình
diễn nhạc phẩm “Tiếng chuông chiều thu”
trên làn sóng điện, trên sân khấu lớn, trên
màn ảnh nhỏ, thu thanh vào đĩa hát, băng
nhạc nhưng tiếng hát Duy Trác đã chuyển
tải những âm điệu thiết tha, gợi cảm tuyệt
vời, vượt thời gian và vượt cả không gian.
Rồi đây, thời gian dẫu có phai phôi nhưng
tiếng chuông ngân khuâng xa vắng ngày
xưa mãi là tiếng ru của mùa thu êm đêm,
bâng bạc mây trời cũng như niềm mong
mỏi, hy vọng một mùa xuân có hoa vàng
thắm tươi trên một quê hương đã quá lắm
than, tủi cực.

TV

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ

07-11-2024 - 13-11-2024

TÊN HÀNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
SPRIT	2	LAX, ICN	\$982
ASIANA AIRLINES	2	LAX, ICN	\$982
KOREAN AIR	1	ICN	\$1.030
AMERICAN AIRLINES	2	LAX, NRT	\$1.049
PHILIPPINE AIRLINES	2	LAX, MNL	\$1.112
CATHAY PACIFIC	2	LAX, HKG	\$1.151
AMERICAN/JAPAN	2	LAX, NRT	\$1.161
EVA AIR	2	LAX, TPE	\$1.154
CHINA AIRINES	2	LAX, TPE	\$1.174

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$25,167 VN ĐỒNG
EURO	\$26,766 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,855 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$16.377 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$161.12 VN ĐỒNG

TIỀN US	NGOẠI TỆ
1USD	151,944 YEN NHẬT
	0.92309 EURO
	0.76969 BẢNG ANH
	1.38687 CANADA
	0.86605 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

7/11/1960

Ngày 7 tháng 11 năm 1960, John F. Kennedy đánh bại Richard Nixon trong một cuộc bầu cử tổng thống có kết quả sát sao, trở thành Tổng thống Hoa Kỳ thứ 35.

7/11/1976

Ngày 7 tháng 11 năm 1976, Cảng Sài Gòn đá với Tổng cục Đường sắt trên sân vận động Thống Nhất, Thành phố Hồ Chí Minh, là trận tranh đầu tiên giữa một đội bóng miền Nam và một đội bóng miền Bắc sau 1975. Đường Sắt thắng 2-0. Đây là một trong những trận thua được "chỉ đạo" để chứng minh "ưu việt XHCN".

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thước ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Câu này ở Việt nam không sai. Đối với hội nhà văn CSVN lại càng đúng. Vì đích đến của hội viên hội nhà văn CSVN không phải là Nobel mà là Nô... Lệ.

"NOBEL KHÔNG PHẢI LÀ ĐÍCH ĐẾN CỦA MỘT NHÀ VĂN."

Nguyễn Quang Thiệu - Chủ tịch Hội Nhà văn CSVN

Ông nào mới lên cũng nói hay như đọc Kinh... Bởi vậy, cố Tổng thống Thiệu khuyên "Đừng nghe... hãy nhìn..."

"BA ĐIỂM NGHEN LỚN NHẤT HIỆN NAY LÀ THỂ CHẾ, HẠ TẦNG VÀ NHÂN LỰC; TRONG ĐÓ, THỂ CHẾ LÀ ĐIỂM NGHEN CỦA ĐIỂM NGHEN."

Tô Lâm - Tổng bí thư CSVN

Chưa bao giờ thấy Tòa án CSVN dám nhận kết án oan cho người dân!

"CHƯA PHÁT HIỆN TRƯỜNG HỢP NÀO KẾT ÁN OAN NGƯỜI VÔ TỘI."

Lê Minh Trí
Chánh án Tòa án nhân dân tối cao CSVN

Ông Đỗ Văn Chiến (Chủ tịch Mặt trận Tổ quốc CSVN) nói năng lưu loát như vậy, không biết lúc đếm tiền "ăn chia" có cần rút lương tâm không?

"CÁ NHÂN TÔI CŨNG RẤT ÁP LỰC KHI CHO CÔNG KHAI SAO KÊ TIỀN ỦNG HỘ BẢO LỮ."

"KHÔNG ĐƯỢC ĐỂ XẢY RA TIÊU CỰC KHI SỬ DỤNG TIỀN ỦNG HỘ."

Màn cầu hôn của
Phan Văn Minh
dành cho chị Y.H
- NGUỒN: ZNEWS.VN

Ôi tình yêu...

Tình yêu thời nay như internet, khi mạnh khi chập chờn, không biết mất mạng lúc nào...

DU UYÊN
SÀI GÒN, VN

1.
Minh và Y Hải từng có quá khứ đổ vỡ, cùng rời Kon Tum đến Đà Nẵng lập nghiệp và quen nhau ở đây. Tối 15-10-2024, đôi tình nhân đi ăn uống cùng nhiều người bạn. Minh kéo ghế bước ra, quỳ gối trước mặt người yêu, cầm nhẫn đưa lên cầu hôn trước sự chứng kiến của đông đảo bạn bè, tạo nên màn cầu hôn khá lãng mạn, nụ cười hạnh phúc của đôi trẻ được lan truyền khắp mạng xã hội.

Sau buổi tiệc, hai người về khách sạn mà Minh đã thuê trước đó trên đường Nguyễn Viết Xuân (phường Hòa Minh, Đà Nẵng). Sau đêm ân ái mặn nồng, hai bên lại xảy ra cự cãi. Không kiềm chế, Minh đã ra tay sát hại bạn gái rồi bỏ đi.

Anh ta thần thờ đi theo hướng về quê nhà của mình. Trong lúc nghĩ quẩn, Minh đã mua thuốc diệt cỏ rồi tấp vào một khu vực vắng ven đường thuộc xã Đại Hồng (huyện Đại Lộc, Quảng Nam). Khi thuốc thấm, Minh cảm thấy đau đớn, không chịu nổi nên đã bước liều xiêu vào nhà dân cầu

cứu. Người dân đã đưa anh đi đến trạm y tế xã cấp cứu và báo Công an.

Kết thúc chuyện tình buồn, từ cảm động đến cảm lạnh diễn ra chỉ có 1 ngày.

2.

Tuy đều có gia đình riêng hạnh phúc, bác sĩ Danh Sơn (36 tuổi) và chị N. (37 tuổi) vẫn lén lút yêu đương một năm hơn. Do lo sợ hai bên gia đình biết chuyện sẽ ảnh hưởng đến danh dự và công việc của cả hai, ngày 13-4-2024, chị N. đến Bệnh viện Đa khoa Đồng Nai (Nơi bác

sĩ Sơn làm việc) để tìm Sơn nói chuyện, cùng tìm cách giải quyết. Một lúc sau, chị than mệt, được bác sĩ Sơn truyền nước biển tại phòng trực của mình. Sơn đã lấy thuốc an thần bơm vào bình nước biển truyền (vượt liều lượng cho phép nhiều lần) với mục đích làm cho người tình tử vong. Sau đó, bác sĩ Sơn đã dùng dao mổ phân xác nạn nhân.

Mới đây giám đốc bệnh viện Đồng Nai nơi Danh Sơn mãn việc đã có chia sẻ về vụ việc nói trên, đáng nói hơn vị này cho biết, kẻ sát hại người tình trước đó được đánh giá là hiền lành, chuyên môn cao. Một vị bác sĩ với đôi tay tài giỏi đã cứu sống biết bao bệnh nhân. Thế nhưng cũng bằng đôi tay đó đã sát hại rồi phân mảnh người tình. Xác được phân ra bằng kỹ năng tháo khớp, cực chính xác, chẵn chu, đường cắt ngọt bén.

Bác sĩ Danh Sơn và tang vật - NGUỒN: LAODONG.VN

Chứng tỏ thủ phạm phân xác trong lúc cực kỳ bình tĩnh. Dụng cụ hỗ trợ lại là đồ chuyên dụng.

Sau đó, Danh Sơn đem từng mảnh thi thể phi tang trong Khu công nghiệp Biên Hòa và ở khu rừng thuộc xã Thiện Tân, huyện Vĩnh Cửu.

Ngày 16-4, người nhà chị N. trình báo về việc nạn nhân mất tích sau khi

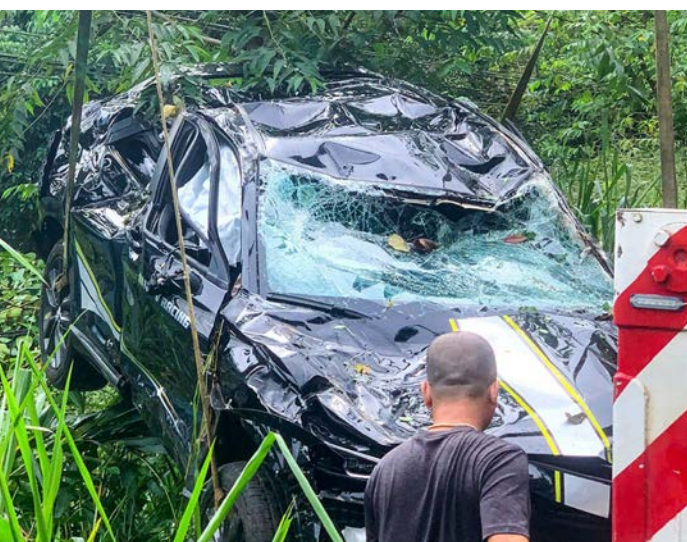
đưa con đi học. Qua xác minh các mối quan hệ và hoạt động của chị N., cơ quan điều tra nhận thấy chị N. nhiều lần chuyển tiền và liên lạc với Sơn. Đặc biệt, ngày chị N. mất tích đã liên lạc với Sơn qua điện thoại. Khi Danh Sơn bị triệu tập làm việc, ông một mực phủ nhận liên quan đến việc mất tích của nữ nhân viên y tế. Đến ngày 26-4-2024,

Sơn mới chịu thừa nhận hành vi sát hại nạn nhân và chỉ chỗ phi tang xác.

3.

Ngày 21-10-2024, một vụ tai nạn xảy ra ở đèo Bảo Lộc. Thời điểm cấp cứu, trong chiếc xe hơi sang trọng bị hư nặng, có một người đàn ông đã tử vong và người phụ nữ bị thương nhẹ được đưa lên khỏi vực sâu, chuyển đến Bệnh viện II Lâm Đồng cấp cứu sau đó. Tại đây, các bác sĩ xác định người đàn ông đã chết trước khi gặp tai nạn.

Tại công an, người phụ nữ tên Trần Nguyễn Thu Trang do ghen tuông vì bạn trai quen hai người cùng lúc, chiều 20-10-2024, trên đường từ tỉnh Đồng Tháp về Sài Gòn bằng xe hơi, Trang đã đầu độc bạn trai là ông M.H.V (39 tuổi) bằng chất độc Xyanua. Để lên kế hoạch sát hại bạn trai,

Thời điểm Trần Nguyễn Thu Trang được cứu từ chiếc xe lao xuống vực - NGUỒN: SOHA.VN

đầu tháng 9-2024, Trang lên mạng đặt mua thuốc độc xyanua dạng viên nén (6 viên). Sau khi nhận được thuốc, Trang lấy một ít hoà vào thức ăn cho con mèo ăn thử, sau khoảng 2 phút, con mèo chết.

Sau khi đầu độc bạn trai, Trang chở thi thể ông V. về một nhà trọ tại Quận 7 (Sài Gòn). Đến sáng 21-10-2024, Trang lái xe hơi chở thi thể ông M.H.V lên tỉnh Lâm Đồng, Trang đã lái xe hơi đi lên, xuống đèo Bảo Lộc hàng chục lần để tìm vị trí cũng như chọn thời điểm phi tang thi thể nạn nhân. Đến 12 giờ cùng ngày, Trang chở thi thể ông V. đến Km 104 + 440 Quốc lộ 20 trên đèo Bảo Lộc thuộc địa phận xã Đại Lào (TP Bảo Lộc) rồi cho xe ô tô lao xuống vực sâu với ý định tự tử. Khi lao xuống vực sâu, các túi khí trong xe bung ra nên Trang chỉ bị thương nhẹ.

Ngày 24-10-2024, Trần Nguyễn Thu Trang (39 tuổi) bị bắt với tội “Giết người”.

4.

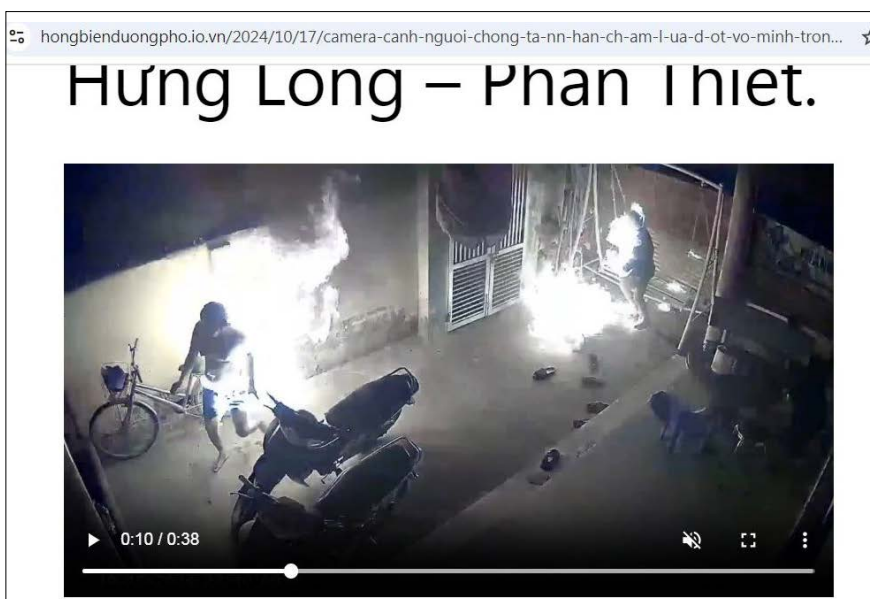
Ngày 3-7-2024, Tòa án Seoul đã kết án A (31 tuổi) 28 năm tù vì tội giết người. Bản án này

Người đàn ông Hàn quyết tâm giết vợ bằng đá

- NGUỒN: NAVER.COM

Vợ chồng gây lộn, chồng đổ xăng châm lửa thiêu chết vợ

- NGUỒN: FACEBOOK

đã tăng 5 năm tù, so với phiên sơ thẩm trước đó là 23 năm.

Ngày 15-7-2023, A đã đẩy vợ từ bờ kè (đảo Jamjin, thành phố Incheon) xuống biển, sau đó trong lúc vợ quẫy đạp, xin cứu dưới nước thì A liên tiếp ném đá xuống đầu và người cho đến khi nạn nhân tử vong. A khai là mình và vợ lấy nhau từ năm 2020, A từng bị vợ bắt quả tang ngoại tình. Một bữa, lấy cố người vợ mua túi xách hàng hiệu, hai vợ chồng cãi nhau

to tiếng, từ lúc này A đã nảy sinh ý định giết vợ. A kiểm tra kỹ lịch thủy triều, đưa vợ tới nơi vắng vẻ tránh camera quan sát và giết vợ, hấn còn giả vờ nhắn tin cho vợ, giống như là mình đang đi tìm kiếm vợ mất tích, hấn gọi cho 119 và khai: Cùng vợ đi câu cá, trong lúc quay lại lấy hành lý trên xe thì vợ chẳng may ngã xuống biển.

Trong quá trình điều tra, A từng đề nghị nộp 36 triệu won làm tiền bồi thường, nhưng phía gia

đình vợ không đồng ý, yêu cầu tòa đưa ra mức hình phạt cao nhất.

5.

Có thể thấy, lý do dẫn tới các cuộc giết nhau ở trên là do người trong cuộc không thể buông tha cho nhau khi đã cận tình cận nghĩa. Họ quá cố chấp với tình cảm của mình. Tuy nhiên, cũng không thể buông tha nhau kiểu:

Tòa: Tại sao bị cáo giết vợ của mình

Bị cáo: Tôi làm theo đúng yêu cầu của cô ta

Tòa: Yêu cầu gì mà phải giết người?

Bị cáo: Cô ta nói “Anh hãy buông tha cho tôi”, và tôi đã buông

Tòa: Bị cáo hãy kể lại tình huống đó!

Bị cáo: Lúc đó 2 tay tôi giữ cô ấy, còn cô ấy đang treo lơ lửng ở lầu 10...

DU

HOÀNG VŨ

Teflon flu (cúm Teflon), hoặc sốt khói polymer (polymer fume fever), là một mối quan tâm ngày càng gia tăng liên quan đến việc sử dụng các nồi, chảo chống dính, đặc biệt là những dụng cụ có lớp phủ Teflon. Năm 2023, có 267 trường hợp bệnh này được báo cáo tại Mỹ, con số cao nhất kể từ năm 2000. Tình trạng này xảy ra khi các chảo Teflon hoặc chống dính bị quá nhiệt, tiết ra các hợp chất tổng hợp nguy hiểm, gây ra các triệu chứng giống như cúm (sốt, ớn lạnh, căng cơ và nhức đầu). Các triệu chứng này thường xuất hiện trong vòng 12 đến 24 giờ sau khi tiếp xúc nhưng thường chỉ tạm thời.

Cúm Teflon

■ Hóa chất chính gây ra tình trạng này là polytetrafluoroethylene (PTFE), một hợp chất được gọi là “forever chemical - hóa chất vĩnh cửu” vì tính bền vững của nó. PTFE ổn định trong điều kiện nấu ăn thông thường nhưng trở nên nguy hiểm khi được đun nóng trên 500°F, dẫn đến sự gia tăng các khí thải có hại. Để giảm thiểu nguy cơ cúm Teflon, nên sử dụng nồi, chảo chống dính chỉ để nấu ăn ở nhiệt độ từ thấp đến trung bình và giữ nhiệt độ bề mặt dưới 450°F.

■ Teflon, một vật liệu chống dính phổ biến, cũng liên quan đến các rủi ro về sức khỏe khác ngoài cúm Teflon. Mối lo ngại chính xuất phát từ perfluorooctanoic acid (PFOA), một hóa chất trước đây được sử dụng để sản xuất Teflon. PFOA đã có liên hệ với ung thư, suy giảm miễn dịch và tổn thương gan. Tuy hầu hết các nhà sản xuất đã ngừng sử dụng PFOA vào đầu những năm 2000, nhưng nó không bị cấm chính thức ở Mỹ cho đến năm 2014. Do đó, dụng cụ nấu Teflon sản xuất trước năm 2013 có thể vẫn chứa PFOA và nên được thay thế nếu có nghi ngờ.

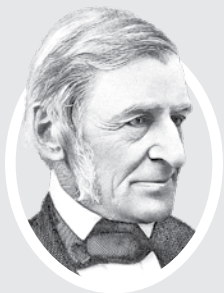

■ Nếu bạn muốn tránh Teflon và dụng cụ nấu chống dính, có nhiều lựa chọn để thay thế. Ceramic cookware (đồ nấu bằng gốm), đã trở nên phổ biến trong những năm gần đây, cung cấp bề mặt chống dính mà không sử dụng hóa chất có hại. Còn cast iron (gang), mặc dù không chống dính như Teflon, nhưng phát triển lớp phủ tự nhiên theo thời gian nếu được seasoning (tôi) đúng cách và mang lại nhiều lợi ích nấu nướng khác. Carbon steel (thép carbon) cũng là một lựa chọn, được các đầu bếp chuyên nghiệp ưa chuộng, dù cần nhiều bảo trì hơn và thường đắt tiền hơn.

Suy Đi Ngẫm Lại

Người ta thường cẩn thận với tiền bạc của mình hơn là các chuẩn mực của mình.

RALPH WALDO EMERSON

Không có kẻ lương thiện nào mà đột nhiên trở nên giàu có.

PUBLILIUS SYRUS

Có những người tỉ lệ nghịch giữa túi tiền và lòng nhân ái. Khi túi tiền phình ra thì trái tim teo lại.

EDOUARD BOURDE

MINH HẢI

Còn nhớ câu của Maxim Gorky nhà văn Nga: “Người bạn tốt nhất bao giờ cũng là người bạn đến với ta trong những lúc khó khăn, tuyệt vọng nhất trong đời”. Vậy làm sao để có được một tình bạn như thế.

– **Hãy cùng nhau làm một vài việc, dù nhỏ nhất.** Tình bạn trước hết là một sự trao đổi. Hãy rủ bạn bè cùng làm, cùng thực hiện với bạn một dự định nào đó, và cùng nhau chia sẻ. Thí dụ giúp đỡ một hai trẻ em nghèo, lập một tủ sách cho trẻ em, quyên góp cho đồng bào bão lụt. Làm như thế sẽ giúp cho người bạn thấy mình được tin tưởng, và bạn ấy sẽ hài lòng.

– **Luôn bên bạn bè những khi cần thiết.** Ai cũng có những lúc khó khăn cần đến sự giúp đỡ của người khác, có khi chỉ là một lời thăm hỏi, một ánh mắt khích lệ, một lời nhận xét tế nhị. Hãy luôn thăm hỏi, giữ mối liên lạc với bạn bè, kịp thời nhận ra tình thế của bạn mình để tìm cách giúp đỡ hữu hiệu nhất.

– **Đừng luôn kể những điều**

Bạn bè

phiền muộn, bức mình. Kể cho bạn nghe những gì xảy ra với mình là một việc làm tốt, nó giúp giải tỏa những ức chế trong lòng bạn. Bạn bè có thể là một chỗ dựa cho bạn lắm chứ. Nhưng bạn đừng luôn luôn đem chuyện không vui của mình làm phiền bạn bè, vì bạn sẽ ép người ta nghe.

– **Rút lui đúng lúc.** Ai cũng cần có những khoảng trời tự do của mình. Khi bạn mình mệt, khi ta đã giúp bạn hoàn thành công việc xong, hoặc đơn giản thấy bạn không cần đến mình nữa, bạn hãy “rút lui có trật tự”. Bạn của ta sẽ vô cùng biết ơn một người bạn ý tứ như ta.

– **Thông cảm cho nhau cả khi vắng mặt.** Có những lúc bạn phải dành thời gian cho gia đình, cho người yêu hoặc một công việc gấp rút nào đấy. Và bạn bè của bạn cũng vậy. Việc này làm cho quan hệ bạn bè có những lúc bị lãng quên. Hãy báo trước cho bạn sự vắng mặt của mình, đừng để họ có cảm giác bị bỏ quên, mất lòng tin.

MH- THEO ETIQUETTE

BẢO HUÂN

LỜI GIỚI THIỆU: Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984 theo diện tị nạn, bà quyết định chọn con đường phục vụ đồng hương. Khởi đầu, bà là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Năm 1991, bà làm cho sở An Sinh Xã Hội đến 2020. Bà thường xuyên cộng tác với báo chí, các trang web, các đài phát thanh và truyền hình nhằm hướng dẫn đồng hương trong các luật lệ và các chương trình ASXH. Trẻ hân hạnh được sự cộng tác của bà, và độc giả ở khắp nơi có thể viết thư gửi qua bưu điện hoặc email nhờ bà Angie Hồ Quang giúp đỡ các vấn đề về An sinh Xã hội. Thư từ xin gửi về: Mục "An Sinh Xã Hội"

3202 N. Shiloh Rd., Garland, TX 75044 hoặc Email: bientap@trenews.net

HỎI

Kính gửi Cô Angie Hồ Quang,

Tôi năm nay 64 tuổi. Vợ tôi 56 tuổi. Hiện đang ở Thành phố Lake Charles thuộc tiểu bang Louisiana, tôi có các câu hỏi kính nhờ cô giải đáp giúp:

Tôi sang Mỹ được 32 năm, tôi khai thuế hàng năm Form 1099. Hiện nay hàng năm sở thuế có gửi giấy báo mức lương hưu hàng năm cho tôi biết (tôi nghỉ hưu năm nào tôi sẽ được nhận bao nhiêu tiền hưu hàng tháng). Nay tôi có ý định làm giấy tờ nghỉ hưu (nghỉ hưu non) và sau đó tôi sẽ về Việt Nam ở luôn. Vậy tôi xin hỏi khi tôi về Việt Nam ở luôn:

- 1- Tôi có cần làm giấy tờ xin hỏi hương hay không?
2. Tôi có được nhận lương hưu hàng tháng hay không?

Vợ tôi năm nay 56 tuổi còn 6 năm nữa mới được nghỉ hưu non (62 tuổi), vợ tôi có thể về Việt Nam ở đến năm 62 tuổi, vợ tôi qua Mỹ làm giấy tờ xin hưu non có được không? Hay phải làm cách nào xin Cô vui lòng chỉ giúp.

Tôi ít khi mở Tivi để xem tin tức lắm nên tôi nhờ cô vui lòng gửi email giúp tôi nhé! Tôi xin cảm ơn Cô!

Thân chào Cô.

TRẢ LỜI

Ông đã đi làm được 32 năm và đã đóng thuế đầy đủ. Như vậy chắc chắn ông đã đủ số tối thiểu 40 tín chỉ An sinh xã hội. Ông đi làm và đóng thuế trên mẫu 1099, số tiền thuế lợi tức liên bang sẽ gửi thẳng vào cơ quan Thuế Vụ Hoa Kỳ (IRS)

Đối với những vị đi làm, và khai thuế bằng mẫu W-2 thì số tiền đóng góp vào quỹ An sinh xã hội và Medicare đã được khấu trừ trực tiếp từ thu nhập cho mỗi kỳ nhận lương.

Riêng với người khai thuế bằng mẫu 1099, thì sau khi trừ hết những chi phí phục vụ cho công việc mình tự làm chủ, số thu nhập còn lại là thu nhập ròng. Từ đó sở Thuế sẽ quy ra số tiền cần đóng vào quỹ An sinh xã hội và Medicare là bao nhiêu.

LƯU Ý nếu một người đi làm dưới dạng W-2 thì sẽ được chủ nhân khấu trừ 7.65% trên số lương để đóng vào quỹ An sinh xã hội và Medicare, song song đó chủ nhân cũng thêm phần 7.65% nữa để người làm việc được hưởng tổng số 15.30%.

Nếu là người khai thuế bằng mẫu 1099 thì người này đảm nhận hai vai trò công nhân và chủ nhân nên sẽ đóng tổng số 15.30% vào quỹ An sinh xã hội và Medicare.

Mẫu ông nhận được cho biết khi về hưu ở tuổi 62 ông sẽ nhận được bao nhiêu, nhận được bao nhiêu ở tuổi hưu toàn phần v.v. đó là Sở An sinh xã hội cấp phát, chứ không phải Sở Thuế vụ.

Ông có ý định sau khi làm thủ tục

hưởng hưu non ông sẽ về Việt Nam sống lâu dài. Vâng, ông có thể làm điều đó nếu ông là công dân Hoa Kỳ, nếu là thường trú nhân ông chỉ có thể rời Hoa Kỳ tối đa là 6 tháng sau mỗi kỳ du lịch dài hạn. Sau đó ông cần về lại Mỹ, sống ở đây ròng rã 30 ngày rồi mới có thể tiến hành lần đi xa kế tiếp.

Trước khi đi ông cần phải báo cho Sở An sinh xã hội về khoảng thời gian dài sống ngoài lãnh thổ Hoa Kỳ. Và khi về đến Việt Nam ông cần liên lạc với Tòa Đại sứ hay Tòa Lãnh sự Hoa Kỳ để được hướng dẫn nếu ông là công dân Hoa Kỳ.

Nếu bà nhà là công dân Hoa Kỳ, đến khi bà được 62 tuổi bà có thể nộp đơn qua trang mạng của An sinh xã hội: www.ssa.gov

Và văn phòng An sinh xã hội đảm trách phục vụ vùng Đông Nam Á là:

**Vietnam
Federal Benefits Unit
United States Embassy
1201 Roxas Boulevard
Ermita, Manila 0930
Philippines**

Phone: 632 - 5301 - 6200

Fax: 632 - 8708 - 9714 or 632 - 8708 - 9723

**Email:
FBU. Manila ssa.gov**

Nếu ông bà chọn lựa về Mỹ để nộp đơn thì thủ tục có thể được tiến hành nhanh hơn.

AHQ

BẢO HUÂN

Trở về

NGÔ NGUYỄN DŨNG
ĐỨC QUỐC

15 phút trước khi hạ cánh, trời bất chợt đổ mưa. Chàng nhìn ra khung kính. Bên ngoài tối sẫm. Ánh đèn chuôi cánh lóe sáng, rung bật theo gió. Mưa hắt lờ nhòe mặt kính. Phi cơ chao nghiêng, rung mình răng rắc. Độ cao giảm dần. Chàng nhìn khung hình trước mặt, phi cơ đang lượn vòng. 1, rồi 2 lần... Dò dẫm như cánh chim bay lạc, tìm đường về tổ giữa mưa giông. Phải mất gần nửa tiếng, sau lần lượn vòng thứ 4, phi cơ mới dề dặt xẻ lớp

mây mù bên dưới. Động cơ rú tiếng mệt mỏi sau 15 giờ bay. Trong lòng phi cơ, chỉ nghe tiếng cửa mình lao xao của hành lý theo từng cơn vật vã của thời tiết. Phi đạo thẳng tắp 2 hàng đèn đỏ càng lúc càng rõ trên màn hình. Phi cơ rùng mình chạm đất. Tiếng bánh thắng nghiêng, lăn chậm vào phi cảng.

Phi cơ hạ cánh trễ gần 45 phút. Sau mùa đại dịch, nơi làm thủ tục nhập cảnh chỉ thấy vài chục hành khách đứng chờ. Với khẩu trang che mũi miệng, chỉ kéo xuống cho nhân viên phi trường nhận diện khi tới lượt.

Chỉ sau 30 phút, chàng kéo va-ly bước ra ngoài. Vòng tay nhiệt đới siết lấy chàng, rực rỡ những cảm xúc thanh xuân, gần như số sòng. Mưa vẫn thì thầm. Khi to khi nhỏ.

Lần này, chỉ có Phiên ra phi trường đón chàng. Hai người bắt tay nhau, trao đổi vài câu xã giao thông thường. Trông anh không khác gì với một Phiên trong những bức ảnh đã gửi chàng trước đó. Mái tóc Phiên cắt ngắn, bông bông. Tia nhìn anh biết bộc lộ cảm xúc. Miệng cười thiện cảm. Nhưng anh hơi ồm,

thân thể như treo trong chiếc áo thun sọc xanh trắng và chiếc quần jeans ống bó.

“Anh đưa đây, em kéo cho!”, Phiên giằng lấy chiếc va-ly trong tay chàng.

Hai người lúp xúp băng qua đường, tới bến tắc-xi.

Những ngã đường mưa đêm thưa vắng. Chàng hỏi thăm người tài xế dăm ba chuyện đời thường. Người tài xế than phiền vụ vợ về luật lệ giao thông, thủ tục hành chánh và những tệ đoan xã hội.

“Mấy đoạn đường này, họ cứ đào lên, rồi lấp lại. Cho có việc. Còn tuyến xe điện Sài Gòn - Suối Tiên, chỉ 30 cây số mà xây cả chục năm vẫn chưa xong. Lúc thì nói không có tiền trả lương nhân viên, lúc thì đổ lỗi cho thời tiết làm hư hao chỗ này chỗ nọ. Thuế với lại vật giá mỗi năm mỗi tăng. Mà hở miệng ra, toàn khoe khoang những tăng trưởng vượt bậc, đạt chỉ tiêu ... Sao không thấy người bán vé số và ăn xin đầy đường? Nhiều người là thương phế binh của chế độ cũ...”

Bấy giờ, cái mệt sau hơn 15 giờ bay mới bật tiếng trên thân thể chàng. Nhưng những háo hức, những dự định trong lần trở về này đã lấn át tất cả mệt mỏi. Sau khi nhận phòng, tắm gội qua loa và thay quần áo, mưa cũng

vừa tạnh.

“Anh đói bụng không?”, Phiên hỏi.

“Không đói lắm, nhưng anh vẫn muốn rảo bộ ra chợ, xem sao”, chàng đáp.

Khách sạn chàng và Phiên muốn, nằm trong con hẻm rộng, xôn xao hàng quán, rạo rức âm thanh, khách sạn bình dân san sát, nhộn nhịp du khách đủ màu da. Một ngôi chợ cách đó không xa. Đêm xuống, nhiều xe bán thức ăn thấp đèn tới khuya. Chàng ngồi xuống cạnh xe cháo hải sản, cười khê:

“Ăn cháo nha Phiên!”

Hai tô cháo tôm mực cá được bung ra, thơm thoảng hành ngò, trộn lẫn gia vị ký ức tô cháo cá Chợ Cũ thuở ấy.

“Quán cháo người Trung Hoa ở Chợ Cũ, chỗ Ba thỉnh thoảng lại dẫn cả gia đình tới ăn. Một tô cháo trắng nấu như rắc tiêu và mỡ hành lá xắt nhuyễn. Kèm theo 2 đĩa con. Một đựng vài khoanh cá lóc sống trắng tươi thái lát mỏng tang, xầm xấp nước gia vị gia truyền vàng ửng, trong vắt. Một đựng gừng và đu đủ xanh xắt sợi ngâm nước cam thảo. Trút tất cả vô tô cháo nóng hôi hổi. Khuấy nhẹ. Những lát cá trở màu trắng đục. Vừa thổi vừa ăn. Vị mặn ngọt vừa vặn. Khẩu cái tê tê. Mồ hôi rịn dề mồ chân tóc ...”

“Ngon không anh?”, Phiên hỏi.

“Ngon”, chàng trả lời, trí nhớ không ngọt nhớ tới tô cháo cá Chợ Cũ xa xưa.

Chàng đảo mắt quanh quất. Vừa lúc có hai thực khách tới kéo ghế ngồi xuống bàn kế bên. Một người đàn ông da trắng đã lớn tuổi, ốm quắt queo và một phụ nữ Việt mặc váy hoa ngắn cũn cỡn, áo thun trắng sát nách, tóc dài ngang lưng nhuộm vàng hoe, mặt trang điểm đậm. Không dừng chàng nghĩ tới Hằng.

Không phải chàng trở về lần này cốt để tìm Hằng sao?

“Anh và Phiên ở chơi nơi đây 3 ngày, sau đó sẽ đi Phan Rang như dự tính”, chàng nói khê.

“Em mua vé rồi anh. Xe giường nằm, có máy lạnh và phòng vệ sinh, sẽ khởi hành lúc 9 giờ tối, tới Phan Rang khoảng 2 giờ sáng. Bây giờ đã có đường cao tốc, xe chạy một mạch không nghỉ”, Phiên giải thích.

“Minh về”, chàng đứng lên.

Khi đi ngang bàn hai người khách vừa tới ngồi, chợt người đàn bà ngược lên nhìn chàng. Đăm đăm. Cặp mắt tô chì đen sắc sảo tia nhìn đông phương. Đêm Sài Gòn không lạnh, mà sao sống lưng chàng tê buốt một đường như dao cứa.

-oOo-

Quán nhạc hát với nhau nằm cuối một con hẻm cụt. Bảng hiệu “Âm Xưa” đèn màu uồn lượn. Chàng và Phiên đẩy cửa bước vào. Không gian mát lạnh, se se hương khuynh diệp. Tiếng dương cầm réo rắt. Trên bục, trước màn hình rọi lớn khung cảnh những con đường quanh quê và những mái nhà lợp ngói âm dương đen trắng, một vị khách nữ mặc áo dài đỏ rượu chát, quần đen đang cất giọng luyến láy. “*Bỏ mặc căn nhà bỏ mặc tôi. Bỏ mặc nơi đây bỏ mặc người...*”⁽¹⁾

Quán nhạc đêm thứ Sáu đông khách. Chỉ còn 1 bàn trống khuất phía sau cho chàng và Phiên. Chàng gọi 1 ly cam vắt đá lạnh không đường. Cho Phiên một chai Bia Saigon. Chàng ngó quanh. Những mặt người lảng tai chăm chú. Vài người chụm đầu nhau, thì thầm. Màn hình đổi cảnh. Những mặt đường phố khuya dầm mưa, nhòa nhạt ánh đèn đường.

“Bỏ mặc mưa về bỏ chiều phai. Bỏ mặc hư vô bỏ ngậm ngùi. Bỏ đêm chưa qua ngày chưa tới. Bỏ mặc tay buồn không bàn tay”⁽¹⁾

Chàng nhớ, đã có lần Hằng hát ca khúc này, thâu vào máy, ghép ảnh thành một đoạn phim nhạc, gửi chàng. Khuôn mặt người phụ nữ đã qua thời thanh xuân, kết bạn

cùng chàng qua mạng xã hội, vẫn còn những nét gợi cảm ưa nhìn. Giọng Hằng mềm như nắng sáng. Những ngón tay nắn len qua rèm sáo, kẻ rãnh lên chân nệm, lên phiến ngực chàng ngái ngủ, trần trụi cảm xúc.

“Bỏ mặc vui buồn bỏ mặc ai. Bỏ mặc chần không bỏ mặc người. Bỏ tôi hoang vu và nhỏ bé. Bỏ mặc tôi ngồi giữa đời tôi.”⁽¹⁾

“Anh thích lên hát không?”, Phiên khẽ hỏi.

“Anh cũng chưa biết...”, chàng ngân ngữ. “Anh thích hát, nhưng chưa bao giờ đứng hát kiểu này.”

“Anh thử một lần xem sao! Em hát trước, rồi anh lên hát cho vui nha!”, Phiên giục giã.

Chàng gật đầu:

“Đúng rồi, đời người ai cũng có lần bắt đầu.”

Chàng nghe giọng hát mình ngổn ngang tâm sự. Ca khúc ra đời trong thời chiến. Giờ đây chiến tranh qua rồi, vậy mà chẳng hiểu sao, vẫn khiến chàng xúc động. Phải chăng trong sâu thẳm lòng chàng vẫn nguyên vẹn đó những “mây nước bơ vơ”, những “cây lá xác xơ”? Và, làm sao chàng tìm lại được những khoảnh khắc “sum vầy”, những giây phút “thắm niêm say”? Còn “mái tranh chờ” cũng như bóng hình “người xưa”, bây giờ nơi đâu? Tất cả

chỉ là hình ảnh ẩn dụ cho những mất mát trong đời sống. Của chàng. Của Phiên. Của mọi người.

Và của một người bỗng đứng bật tin nhau.

Nhiều người thân của chàng đã qua đời. Ngôi nhà thuở nhỏ giờ đã đổi chủ. Nhiều nẻo đường cũ đã thay tên. Những hàng cổ thụ một thời che nắng mưa đã bị đốn ngã, không để lại dấu vết. Ngôi đình cũ, quán cháo cá, tiệm mì hoành thánh, hiệu phở chen chúc thực khách mỗi sáng Chủ Nhật ... Tất cả đã trở thành quá khứ ... Thay vào đó là những công trình kiến trúc màu mè, phồn hoa vàng mã điểm trang lên khuôn mặt thành phố dĩ thỏa chào đón chàng mỗi lần trở về:

“Về đây nhìn mây nước bơ vơ. Về đây nhìn cây lá xác xơ. Về đây mong tìm bóng chiều mơ, mong tìm mái tranh chờ, mong tìm thấy người xưa ...”⁽²⁾

Chàng hát, không phải bằng chất giọng chính mình, mà của hồn ma bóng quế nào nhập hồn, chất chiu âm điệu.

“Về đây đâu còn phút sum vầy. Đâu còn thắm niêm say. Lạnh lòng ngắm trời mây.”⁽²⁾

Trở lại chỗ ngồi, phải mất vài phút, chàng mới thật sự trở về hiện tại. Mười ngón hai bàn tay chàng duỗi trên mặt bàn còn ngáy ngất xúc cảm.

“Bài hát này em nghe lần đầu. Anh hát như xuất thần!”, Phiên nói.

Chàng nhớn cười thay lời cảm ơn. Chàng muốn kể cho Phiên nghe những nỗi niềm giấu kín, nhưng chẳng thốt ra lời.

Khuya đó, trong phòng ngủ khách sạn 23 độ C, chàng nằm thao thức, lắng nghe tiếng đêm bên ngoài âm ỉ những hoài nghi. Cho tới sáng.

-oOo-

Ánh mắt bà cụ ngồi đối diện chàng chùng xuống, giọng ngập ngừng:

“Con Hằng ... nó... khi không... nó... bỏ nhà... vô Sài Gòn... gần năm nay rồi.”

“Hằng có nói vô đó làm gì không bác?”

“Nó nói... nói... làm việc cho công ty... gì đó... không biết.”

“Bác có địa chỉ của Hằng ở Sài Gòn không bác?”

Bà cụ im lặng giây lát, như để lục lại trí nhớ, rồi thở dài:

“Nó... nó... có nói cho ai biết đâu...”, bà cụ lắc đầu dứt khoát. Lại thở dài. “Từ đó tới giờ nó chỉ gọi điện về hỏi thăm mỗi một lần... nói muốn phòng ở chung với con bạn... Ờ, ờ... trước Tết nó có gởi tiền về... Mà... mà... cậu là gì của con Hằng, sao không biết gì hết vậy?”

“Dạ, con là bạn của Hằng, ở nước ngoài về. Hằng

có cho con địa chỉ nhà nơi đây, nhưng không nói gì tới chuyện đi Sài Gòn làm việc. Nhân tiện có anh bạn, quê cũng ở đây...”, chàng ngừng ngang.

Hai mắt bà cụ mở lớn, ngó chàng không chớp, chừng như chờ đợi.

“...Chỉ vậy thôi, thưa bác”

“Cái con đó. Nó vậy đó. Có trời hiểu ...”

Chàng kiếu từ bà cụ, ra về. Ngoài nhìn lại lần sau cùng ngôi nhà có cây hoàng yến hoa vàng rực rỡ ngoài hiên, trần treo 2 chậu trầu bà rũ cành xanh mượt và một chậu hải đường đơm lá tím ngất...

Những ngày còn lại ở Phan Rang, chàng cố tìm quên bằng những chuyến đi ngoạn cảnh cùng Phiên. Biển và nắng. Núi đá và cồn cát. Tháp Chàm đầm đầm những vòm mắt Chăm-Pa trông xuống vùng đất đai bị cưỡng chiếm.

Trở lại đây lần này, chàng thấy nhiều người bán vé số dạo và đi ăn xin nhiều hơn mấy lần trước. Đa số là đàn bà gốc Chăm, tay bông tay dất, nheo nhóc.

“Họ là những người bị mất nhà, bị chiếm đất, phải bỏ rừng bỏ rẫy, xuống thành phố tìm kế sinh nhai”, giọng Phiên không cảm xúc.

-oOo-

Tuần lễ sau cùng, Phiên

theo chàng trở lại Sài Gòn, chờ ngày ra phi trường tiễn chàng về lại đất tha hương. Vẫn khách sạn bình dân trong con hẻm rộng. Vẫn phòng số 205, có ban-công nhìn qua ngôi chùa nhỏ, đứng đỉnh hồi chuông giống mỗi 5 giờ chiều. Vẫn những tiếng rao hàng “bánh mì nóng giòn”, “bánh chưng, bánh giò”, “khoai mì hấp lá dứa đây” ... phát ra từ chiếc máy ghi âm già nua, vang vọng từ đầu tới cuối hẻm. Vẫn tiếng nhạc rập rình của quán rượu đầu hẻm cất lên, vừa lúc tiếng đọc kinh ê a hòa tiếng mõ từ ngôi chùa đối diện lịm tắt, bắt đầu một đêm trác táng...

Những đêm này, chàng

và Phiên thường tới quán rượu quen, uống vài chai bia, nhìn ngắm kẻ qua người lại trước khi về khách sạn ngủ. Tối nay, mấy nữ nhân viên của quán xoa bóp cạnh đó đang lao xao bày biện chiếc bàn trống phủ khăn màu huyết dụ. Thấy có bia, nước ngọt, nĩa và muỗng con, khăn giấy lau miệng, bánh kem gần nến. Lát sau, có thêm hai ông Tây già nhập bọn. Bầy con gái rộ n rang: “Hi, John! Hi, Phil!”, “Hallo, sugar daddy!”... Một ông rút ra trong túi phong bì đỏ, đặt lên lòng đĩa ở đầu bàn.

Xong xuôi, như một tuồng hát đã diễn đi diễn lại thành thạo, hai cô quay lưng khúc khích

trở qua quán xoa bóp, lát sau nắm tay dẫn qua một cô mặc váy ngắn, áo hở ngực quai dây, được bịt mắt bằng dải khăn xanh, môi son tằm tằm, chân dọ dẫm theo tiếng vỗ tay nhịp nhàng. Một cô bật quẹt, châm nến.

Một cô xướng lên cho tất cả hòa giọng:

“Happy birthday to you! Happy birthday to you! Happy birthday, happy birthday, happy birthday to Hằng...”

Chàng xoay qua, vừa lúc dải khăn bịt mắt cô gái được tháo ra. Cô cúi mặt, chum môi thối nến. Tiếng vỗ tay, cười nói ồn ào. Cô nhanh tay nhón lấy phong bì, nhét vô nịt ngực, giơ tay chum chím

gửi cái hôn gió tới 2 ông Tây già.

“Thank you very much, darling!”

Chàng xô ghế đứng dậy, quảy quả bước vô nhà vệ sinh. 2 tay chàng vịn chặt mép bồn rửa mặt ố vàng, ngo không chớp mắt người đối diện trong gương. Như của một ai khác. Chàng mở vòi, khóa nước rửa mặt. 2 tròng mắt chàng đỏ hoe trăng tráo.

Chàng biết, khuya nay cũng như nhiều khuya khác ở Sài Gòn, chàng lại thao thức. Thâu đêm.

NND (04.2024)

(1) “Em Đi Bỏ Lại Con Đường”, Trịnh Công Sơn.

(2) “Trở Về”, Châu Kỳ.

SỨC KHỎE LÀ VÀNG!

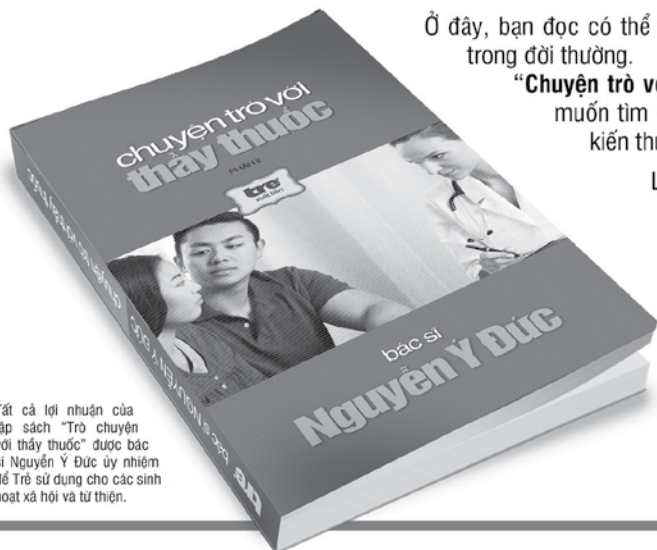
CHUYỆN TRÒ VỚI THẦY THUỐC (TẬP 1 & 2)

Trẻ xin hân hạnh giới thiệu “Chuyện trò với thầy thuốc” Tập 1 & 2 vừa mới phát hành.

Ở đây, bạn đọc có thể tìm thấy những kiến thức đa dạng trong đời sống, rất thiết thực trong đời thường.

“Chuyện trò với thầy thuốc” tập 1 & 2 sẽ là một cẩm nang quý báu cho bạn muốn tìm những câu giải đáp y khoa thiết thực trong đời sống và bổ sung kiến thức về sức khỏe.

Là món quà tặng vô giá đến những thân nhân cao tuổi.

Tất cả lợi nhuận của tập sách “Chuyện trò với thầy thuốc” được bác sĩ Nguyễn Ý Đức ủy nhiệm để Trẻ sử dụng cho các sinh hoạt xã hội và từ thiện.

MUA SÁCH XIN LIÊN LẠC

TEL: 972.675.4383 | EMAIL: INFO@TRENWS.NET

MUA TẠI TÒA SOẠN: 3202 N. SHILOH RD., GARLAND, TX 75044

GỬI VỀ NHÀ: GIÁ \$ 15 (CỘNG CƯỚC PHÍ)

MUA QUA AMAZON.COM VỚI GIÁ \$20/CUỐN

Tượng troll nổi tiếng thế giới sắp có mặt tại bảo tàng Nam California

Tượng troll nổi tiếng thế giới sắp có mặt tại một Bảo tàng Nghệ Thuật Thiên Nhiên tọa lạc tại thành phố Solvang, Nam California (nơi cách Little Sài Gòn khoảng 4 giờ lái xe,) đài truyền hình KTLA5 ngày 21 Tháng Mười, 2024 cho hay.

TẠ PHONG TẦN
RANGE COUNTY, CA

Khác với nghĩa chữ troll đang được dùng ở Việt Nam có nghĩa là nói kháy, nói biếm, chơi khăm, chọc quê; chữ troll được hiểu theo nghĩa Anh - Mỹ là một người lừa hoặc người khổng lồ trong văn hóa dân gian Scandinavia sống trong hang động hoặc đồi núi (*"a dwarf or giant in Scandinavian folklore inhabiting caves or hills."* - Từ điển Merriam-Webster.) Vì vậy, ở đây quý độc giả sẽ

không thấy tác giả những bức tượng biếm nhẽ, chọc quê hay chơi khăm ai cả. Các bức tượng không giống với bất kỳ người nổi tiếng nào, mà chúng nổi tiếng chính nhờ sự kỳ lạ của bản thân chúng. Để cho câu viết ngắn gọn thì tôi xin phép quý độc giả được xài chữ troll thay thế cho câu định nghĩa dài lê thê đã thượng dân của Từ điển.

Scandinavia (Tên Hán Việt: Tư Kham Địa Nã Duy Á Bán Đảo) trên địa đồ hiện

nay là một bán đảo thuộc Cộng Hòa Phần Lan.) Tuy nhiên, thuật ngữ Scandinavia trong cách sử dụng địa phương lại bao gồm 3 vương quốc Đan Mạch, Na Uy và Thụy Điển. Đa số các ngôn ngữ quốc gia của 3 ngôn ngữ này thuộc về phương ngữ Scandinavia.

Nghệ sĩ điêu khắc người Đan Mạch Thomas Dambo, nổi tiếng với những bức tượng troll khổng lồ và giàu trí tưởng tượng làm từ vật liệu tái chế, sẽ tạo ra sinh

vật đầu tiên của mình để cư trú cố định tại California. Gọi là sinh vật vì hình dạng tượng vừa mang nét sống động của người vừa rất lạ như ma. Ông Thomas Dambo là người đã sáng tạo ra những tác phẩm khổng lồ kỳ dị có thể được tìm thấy ở các thành phố lớn trên toàn cầu. Về cuộc sống riêng, ông là người kín tiếng, không có nhiều tư liệu về bản thân và gia đình được công khai trên truyền thông, dù ông có đăng vài tấm hình vợ trên trang Facebook. Trên website cá nhân, ông tự giới thiệu: “Tôi sinh ra ở Odense, Đan Mạch. Lớn lên trong một tập thể (“collective”) âm cúng. Tôi là con lớn nhất

trong gia đình có 2 người con trai; cha tôi là thợ sửa xe đạp, mẹ tôi là giáo viên tiểu học và thợ may.”

Bảo tàng Nghệ thuật Thiên nhiên California ở thành phố Solvang,

thuộc Quận Santa Barbara, tiểu bang California (nơi trước đây là Wilding) vinh dự được nghệ sĩ Thomas Dambo chọn làm địa điểm đặt tác phẩm của ông.

Solvang cũng là vùng sản xuất rượu vang nổi tiếng của Quận Santa Barbara.

Các bức tượng của Dambo được làm từ các vật phẩm tái chế khi nghệ sĩ nổi tiếng này “*Thổi luồng sinh khí mới vào các nguồn tài nguyên bị loại bỏ, thể hiện tiềm năng vô hạn ẩn chứa trong các thùng rác của thế giới,*” các viên chức của Bảo tàng Nghệ thuật Thiên Nhiên California cho biết.

Các tác phẩm nghệ thuật siêu lớn - có chiều cao từ 16 đến 42 feet (4.8 mét đến 12.8 mét,) sau khi hoàn thành sẽ được giấu trong các công viên có rừng xung quanh thành phố. “*Mục tiêu cuối cùng của tôi là khiến những chú quỷ lùn làm mọi người ngạc nhiên ở mọi tiểu bang,*” ông Dambo, người đã tạo dựng sự nghiệp từ việc sáng tác những nhân vật khổng lồ huyền thoại, cho biết.

Có thể tìm thấy những chú “quỷ lùn” của Dambo trên khắp Châu Âu và Hoa Kỳ, bao gồm một số ở New England và Tây Bắc Thái Bình Dương. Nhưng quần thể lớn nhất trong số hơn 150 loài sinh vật này có thể được tìm thấy ở quê hương Đan Mạch của ông.

Dambo đã thu thập rác và vận chuyển khoảng 25 tấn gỗ vụn, sau đó tập hợp 300 tình nguyện viên ở Detroit Lakes,

Minnesota để tạo ra tác phẩm nghệ thuật công cộng ngoài trời khổng lồ. Họ cùng nhau xây dựng hoàn thành 5 chú quỷ lùn khổng lồ và một chú thỏ vàng khổng lồ được tô điểm bằng ria mép là cây gậy nước xe hơi và nón bảo hiểm xe gắn máy làm mắt.

Ông đã đặt 139 chú troll rác khổng lồ ở 19 tiểu bang trên khắp Hoa Kỳ, từ Washington đến Maine, cũng như ở 20 quốc gia khác. Ông cũng đã sử dụng 5 tấn gỗ vụn để tạo ra mỗi chú troll ở tiểu bang Minnesota, và cho biết ông đang để mất tới 12 triệu tấn gỗ vụn có thể tái chế trên khắp cả nước. “Số vật liệu đó đủ để tạo ra hai triệu rưỡi chú troll”, ông nói. “Tôi rất muốn cho mọi người thấy chúng ta có thể tạo ra bao nhiêu vẻ đẹp từ đồng rác đó”.

Ở Detroit Lakes, một chú troll tên là Alexa cầm một chiếc thìa gỗ lớn trên một cuốn sách công thức nấu ăn và một cái vạc, trong khi một chú troll khác tên là Ronny Funny Face thè lưỡi ra với bất kỳ ai tình cờ gặp nó trong rừng. Chú troll cao nhất, Long Leif, cao

42 feet so với cỏ.

Bà Amy Stearns, giám đốc điều hành của đề án 412, một nhóm hỗ trợ nghệ thuật cộng đồng phi lợi nhuận được đặt theo tên của 412 hồ xung quanh Detroit Lakes, cho biết những sáng tạo này đã thu hút du khách từ khắp cả nước kể từ khi

triển lãm mở cửa vào ngày 10 Tháng Sáu năm 2024. Bà cho biết các tình nguyện viên cũng đã giúp ông Dambo xây dựng 800 ngôi nhà chim để đặt xung quanh thành phố. “*Khu vực phía tây bắc Minnesota của chúng tôi thường bị bỏ qua*”, bà Stearns nói, lưu ý rằng Detroit Lakes cách Minneapolis khoảng 3 tiếng rưỡi lái xe.

Có lẽ Dambo chọn “Thủ đô Đan Mạch của Hoa Kỳ” làm nơi đặt tác phẩm lắp đặt toàn thời gian đầu tiên tại California là điều hợp lý. Hợp đồng giữa Viện bảo tàng và Dambo đã được hoàn tất, nhưng một nỗ lực gây quỹ đang được tiến hành để trang trải chi phí cho những gì mà các viên chức bảo tàng hy vọng sẽ trở thành “điểm thu hút khách thăm viếng chính tại Thung lũng Santa Ynez và nhiều nơi khác.”

Cho đến nay, họ đã quyên góp được 120,000 Mỹ kim và sẽ được nâng lên thành 180,000 Mỹ kim. Bất kể tình trạng tài trợ như thế nào, các viên chức cho biết bức tượng troll sẽ được lắp ráp tại sảnh tròn của

bảo tàng vào Tháng Một năm 2025.

Với tinh thần cộng đồng và tái sử dụng, công chúng được yêu cầu tự đóng góp vật liệu để biến ý tưởng thành hiện thực. Người chịu trách

nhiệm cho kế hoạch sáng tác đang chấp nhận các khoản đóng góp bằng hiện vật như pallet gỗ và thùng rượu đã qua sử dụng, cùng với các vật liệu khác. Những người quyên góp 500 Mỹ kim trở lên cho đề án sẽ được

liệt kê tên trên bảng tài trợ gần lối vào bảo tàng, nơi bức tượng troll sẽ được đặt tại đó.

Các tác phẩm của nghệ sĩ Dambo và các cộng sự đã sáng tạo cho thấy trí tưởng tượng của nghệ sĩ và các cộng tác viên là vô bờ bến và đầy tính bất ngờ, gây sự tò mò, sợ hãi, hài hước, ngạc nhiên xen lẫn phấn khích cho người xem. Rất nhiều khách du lịch đã dùng các chú troll như “đạo cụ” để chụp ảnh hài hước, và họ cũng diễn y như thật trong bức ảnh.

Cư dân Nam California hồi hộp chờ ngày được tới Bảo tàng thành phố Solvang để coi nghệ sĩ Thomas Dambo sẽ “nhát ma” công chúng theo kiểu nào.

Bài và hình TPT
(HÌNH INTERNET)

Thomas Dambo

Máy bay Doomsday trực thuộc
Hải quân Hoa Kỳ,

Máy bay “Doomsday”

xuất hiện trên bầu trời biển Aegean!

Đồng nghĩa với điềm xấu, pháo đài bay này hiện diện ở đó thực chất chỉ để trấn an. Boeing E-6 Mercury, biệt danh là “Máy bay Ngày phán xét cuối cùng”, là một trạm chỉ huy bay của Hải quân Mỹ có khả năng khai hỏa tấn công vũ khí nguyên tử của Hoa Kỳ.

ĐÀO DUY HÒA
LEWISHAM, NSW

Vào ngày 4 tháng 9 năm 2024, một chiếc *E-6 Mercury* xuất hiện trên Biển Aegean (thuộc Địa Trung Hải, giữa Hy Lạp và Thổ Nhĩ Kỳ), cách xa lãnh thổ thường lệ của nó, để biểu dương lực lượng đối với Vladimir Putin. Chuyến bay nhằm mục đích thể hiện sự giám sát chặt chẽ của Mỹ và trấn an các đồng minh trong thời gian xảy ra xung đột ở Đông Âu.

Trong ngành hàng không quân sự, nhiều máy bay có biệt danh gợi liên tưởng đến khả năng

hủy diệt của chúng hoặc những gì chúng có thể cảnh báo. Ví dụ, máy bay chiến đấu *Lockheed F-104* của Không quân Hoa Kỳ được mệnh danh là “Widowmaker”.

Chiếc Boeing E-6 Mercury của quân đội Mỹ có biệt danh là chiếc “Máy bay Ngày phán xét cuối cùng”, đủ để cảnh báo về một khả năng hủy diệt thảm khốc.

Máy bay Doomsday đồng nghĩa với chiến tranh nguyên tử?

Doomsday không chỉ có một chiếc mà là nhiều

chiếc. Nói chính xác thì hiện nay có 18 chiếc Doomsday hoạt động, trực thuộc Hải quân Hoa Kỳ. “Máy bay Ngày phán xét cuối cùng” không chỉ có một cái tên đáng sợ. Thông thường, nếu được sử dụng theo đúng mục đích sản xuất, chúng sẽ là điềm báo về một tương lai đầy hỗn loạn.

Thật vậy, theo báo cáo của tờ *Le Canard Enchaîné* và *Le JDD*, chiếc Boeing E-6 Mercury đơn giản là máy bay chỉ huy có khả năng “nhấn nút phóng vũ khí nguyên tử”. Ở đây nó không được hiểu là máy bay ném bom như chiếc

B-29 Enola Gay, đã thả bom nguyên tử xuống Hiroshima và Nagasaki năm 1945. Không, “*Máy bay ngày phán xét cuối cùng*” là đài chỉ huy bay, từ đó Tổng thống Hoa Kỳ hay một trong số những người được ủy quyền có thể kích hoạt một phần hay toàn bộ kho vũ khí nguyên tử của Mỹ

Thông thường, nó chỉ bay trên không phận Hoa Kỳ nhằm tiếp quản các sở chỉ huy trên đất liền nếu chúng không còn hoạt động, trong bối cảnh chiến tranh nguyên tử hoặc một cuộc tấn công mạng diện rộng.

Tóm lại, nếu chúng ta nhìn thấy chúng, điều đó cho thấy một cuộc tấn công lớn có thể xảy ra.

Chiếc Domsday đang làm gì ở cách xa mẫu quốc đến vậy?

Thông thường, Boeing E-6 Mercury chỉ bay

trên không phận nước Mỹ. Tuy nhiên, vào ngày 4 tháng 9 năm 2024, trang theo dõi AirNav RadarBox của Mỹ tiết lộ rằng một trong những chiếc máy bay này đang bay qua Biển Aegean kèm theo một máy bay tiếp nhiên liệu.

Nói cách khác, chiếc Boeing E-6 Mercury bay cách thủ đô nước Mỹ hơn 8,000 km. Nó không hề bị lạc hay bay đường vòng. Hoàn toàn ngược lại. Theo nhiều chuyên gia khác nhau được Le Canard Enchaîné và JDD trích dẫn, sự hiện diện của chiếc máy bay này đơn giản là một sự phô trương sức mạnh từ phía Hoa Kỳ. Chủ đích của sự phô trương “*Máy bay Ngày phán xét cuối cùng*” này không phải cho công chúng mà là muốn một nhân vật đặc biệt và chính quyền của ông ta nhìn thấy.

Thật vậy, theo một thành

viên của Bộ Tổng tham mưu Pháp, người được Le Canard Enchaîné chuyển tiếp nhận xét, thì đó là “một màn trình diễn chính trị của Hoa Kỳ”. Để làm gì? Để cho Vladimir Putin thấy rằng ông ấy đang bị giám sát chặt chẽ và rằng một sai lầm nhỏ của ông ấy trong cuộc xung đột với Ukraine có thể khiến cả thế giới rơi vào hỗn loạn hạch nhân toàn diện và thảm khốc.

Nhưng ngoài màn phô trương lực lượng này của Hoa Kỳ, sự hiện diện của “*Máy bay Ngày phán xét cuối cùng*” còn nhằm mục đích trấn an các đồng minh của Mỹ trong thời kỳ xung đột và bất ổn ngày càng gia tăng ở Đông Âu.

Đặc điểm của Boeing E-6 Mercury

Là một trạm chỉ huy bay, chiếc Boeing E-6 Mercury có biệt danh là “*Máy bay Ngày phán xét*

cuối cùng” trông không giống một chiếc máy bay chiến tranh như chúng ta tưởng tượng. Nó không có màu sắc cụ thể và gần như hòa lẫn vào đường băng sân bay khi cất cánh, ngay cả biểu tượng của Hải quân Hoa Kỳ được vẽ trên thân máy bay để đánh dấu nó thuộc về quân đội Hoa Kỳ.

Đặc điểm của E-6 Mercury: chiều dài 45.8 mét, sải cánh 45.2 mét, chiều cao 12.9 mét. Khi ở trên không, máy bay 4 động cơ này có khả năng bay liên tiếp trong 3 ngày nhờ máy bay tiếp tế nhiên liệu KC-135. Nó có tầm bay 12,000 km và có thể bay ở độ cao trên 12 km. “*Máy bay Ngày phán xét cuối cùng*” có thể mang theo phi hành đoàn gồm 14 thành viên, và dù là một đài chỉ huy chiến tranh, nhưng nó không được trang bị một loại vũ khí nào.

Bài và hình ĐDH

Máy bay Domsday và đội ngũ kỹ thuật viên, bảo hành

Những trận thắng lớn

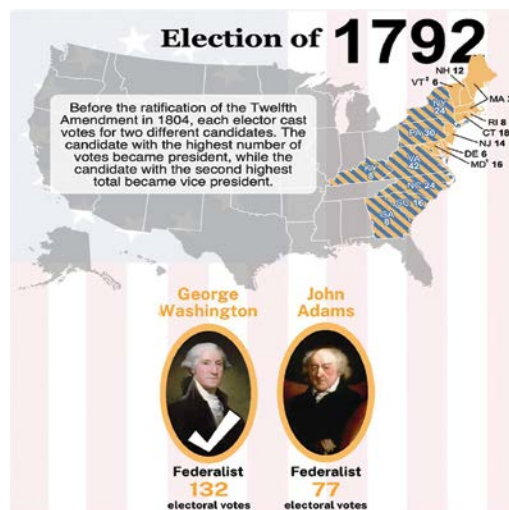
Năm 2024 là lần thứ 60 nước Mỹ mở cuộc bầu cử cho tổng thống và phó tổng thống. Hiến Pháp Hoa Kỳ quy định công dân Mỹ không bầu trực tiếp cho hai chức vụ này mà bỏ phiếu gián tiếp qua hệ thống Cử Tri Đoàn (Electoral College) tại tiểu bang của mình. Ứng viên nào được đa số phiếu trên tổng số đại cử tri toàn quốc sẽ thắng. Lịch sử Hoa Kỳ đã chứng kiến không ít những trận thắng lớn mà tiếng Anh gọi là “landslide” – tạm dịch là long trời lở đất, do sự chênh lệch quá lớn trong số phiếu đại cử tri.

Tranh biếm họa của MacKayCartoons.

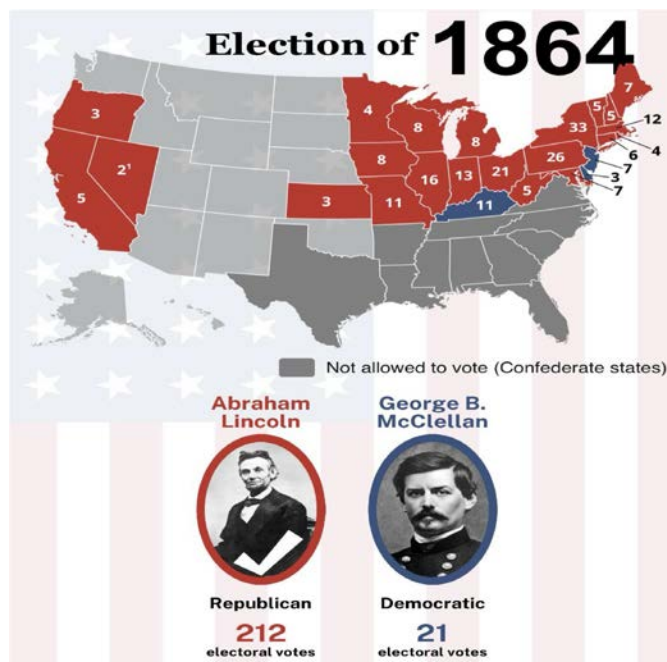

IAN BÙI
DALLAS, TX

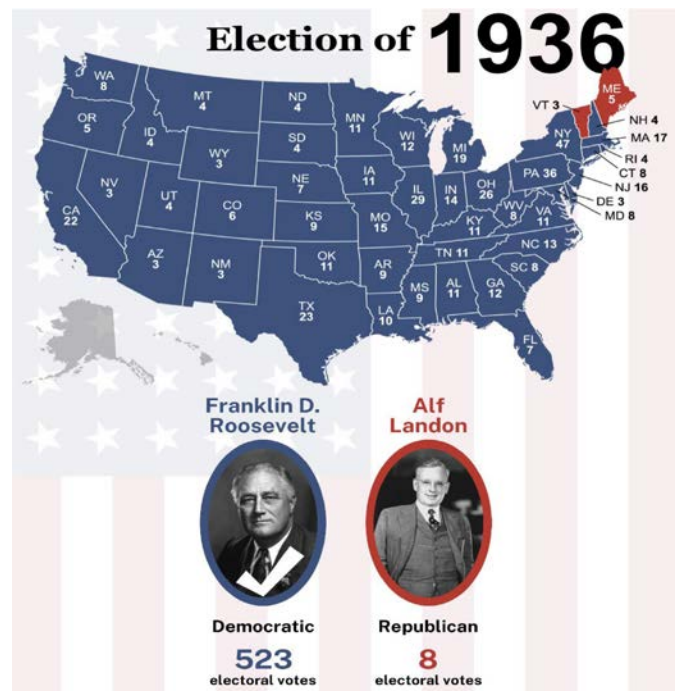
Trận thắng lớn đầu tiên là cuộc bầu cử thứ nhì vào năm 1792. Luật bầu cử thời đó quy định người nào được nhiều phiếu nhất sẽ làm tổng thống, người về nhì làm phó tổng thống, bất kể họ thuộc đảng nào! Thuở ban sơ ấy đảng phái chính trị ở Mỹ chưa hoàn chỉnh như ngày nay; khái niệm bầu cử sơ bộ (primary) chưa ra đời nên nhiều lúc đã có hơn một ứng cử viên đến từ cùng một đảng. Đương kim tổng thống và cha già dân tộc George Washington thắng dễ dàng và rất may người về nhì, John Adams, cũng cùng phe Federalist với ông. Song khả năng tổng thống và phó tổng thống thuộc hai đảng đối nghịch vẫn thường xuyên xảy ra cho đến khi Tu Chính Án 12 được thông qua năm 1804, đặt ra quy chế bầu theo liên danh.

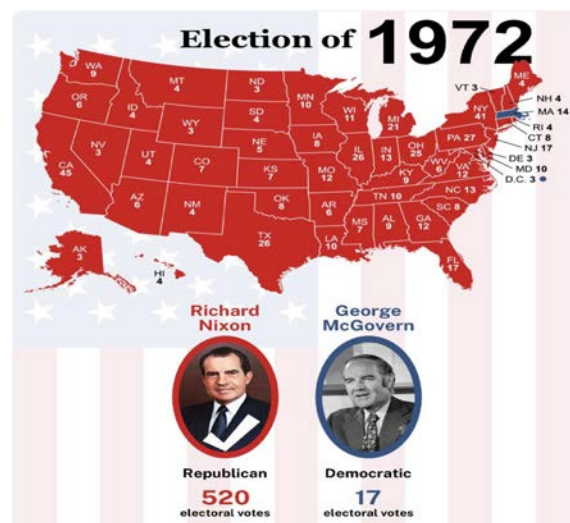
Năm 1860 Abraham trở thành tổng thống đầu tiên của đảng Republican vừa được thành lập với mục tiêu xóa bỏ chế độ nô lệ. Chiến thắng của Lincoln đã khiến 11 tiểu bang ủng hộ nô lệ quyết định tách khỏi Liên Bang để lập ra nhà nước riêng, gọi là Confederate States of America (CSA). Nội chiến bùng nổ, kéo dài từ 1861 cho đến 1865. Cuộc bầu cử 1864 diễn ra trong bối cảnh chiến tranh, và tất nhiên không có sự tham dự của các tiểu bang miền Nam vốn đã chọn Jefferson Davis làm tổng thống của họ. Lân đồ đối thủ của Lincoln là một vị tướng từng làm tổng tư lệnh quân đội miền Bắc nhưng đã bị Lincoln cách chức trước đó 2 năm. Kết quả Lincoln thắng đậm; George McClellan kiếm chỉ được 21 phiếu trên 243.

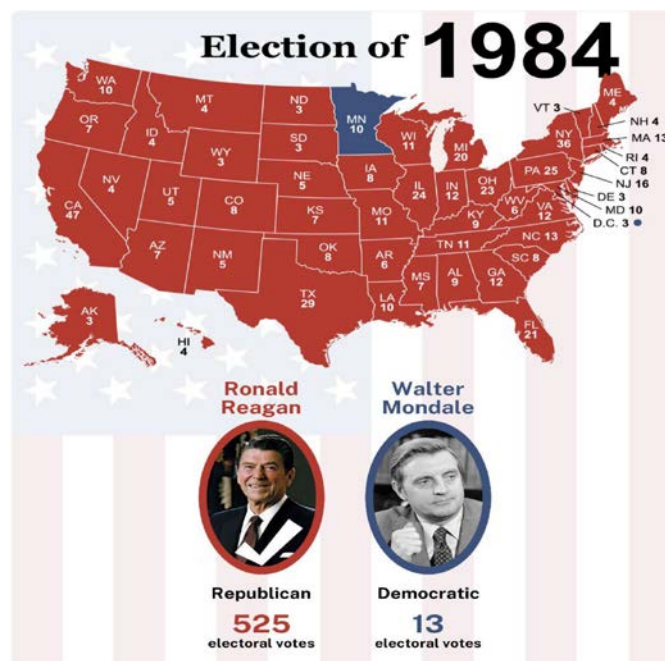
Một hiện tượng độc đáo khác là vào thập niên 1930, khi thế giới đang trải qua cuộc đại suy thoái kinh tế, Franklin D. Roosevelt (FDR) đã được dân Mỹ bầu chọn 4 mùa bầu cử liên tiếp – một kỷ lục sẽ không ai có thể qua mặt bởi vì Tu Chính Án 22 (có hiệu lực từ 1947) đã giới hạn 2 nhiệm kỳ cho tất cả tổng thống từ đó về sau. Năm 1936 Roosevelt ra tranh cử lần thứ hai. Những chính sách phục hồi kinh tế và xây dựng hệ thống an sinh xã hội của ông, mang tên New Deal, đã được dân Mỹ hoan nghênh hết mực. Nhờ vậy mà từ đó về sau kinh tế Mỹ phát triển một cách cân đối và mạnh mẽ hơn, biến nước Mỹ thành một cường quốc.

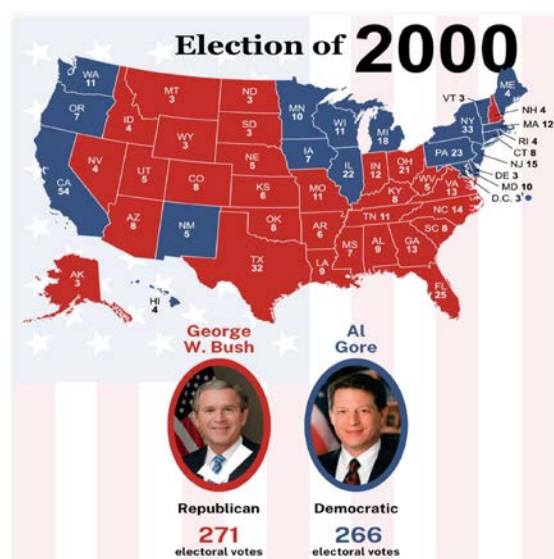
Mùa bầu cử 1972 diễn ra trong bối cảnh chiến tranh Việt Nam ngày càng nóng bỏng. Trước đó 4 năm, Richard Nixon đã thắng sát nút Hubert Humphrey mặc dù chỉ kiếm được 43.4% số phiếu phổ thông. Tuy nhiên, sang đến 1972 thì số người Mỹ ủng hộ Nixon đã gia tăng đáng kể bởi đa số tin Nixon có kế hoạch chấm dứt chiến tranh. Chính vì vậy mà Nixon đã gom được phiếu của hầu hết các đại cử tri (trừ tiểu bang Massachusetts và Washington, DC). Tưởng thắng đậm là ngon, nào ngờ chỉ vài tháng sau Nixon đã phải từ chức để tránh bị Quốc Hội đàn hặc trong vụ Watergate. Miền Nam Việt Nam tuy chẳng có dính dáng gì trong vụ đó nhưng cũng bị vạ lây!

Cuộc bầu cử năm 1984 đánh dấu một sự kiện lịch sử: Lần đầu tiên một phụ nữ được đề cử vào chức phó tổng thống bởi một đảng chính trị lớn (được hiểu là Cộng Hoà hay Dân Chủ). Tuy sự xuất hiện của bà Geraldine Ferraro cùng với Walter Mondale đã tạo được sự phấn khích không hề nhỏ cho cử tri nữ giới, nhưng cuối cùng thì đây vẫn là một liên danh không mạnh đủ để đối đầu với Ronald Reagan, cựu tài tử Hollywood. Mặc dù lúc bấy giờ Reagan đã 73 tuổi và sẽ là tổng thống đắc cử già nhất lịch sử, nhưng tài hùng biện và lối nói chuyện bình dân dễ hiểu của ông đã thuyết phục được cử tri của 49 tiểu bang, trừ Minnesota. Năm 2020 Joe Biden đã qua mặt Reagan với thành tích thắng cử ở tuổi 78!

Cuộc bầu cử năm 2000 giữa George W. Bush và Al Gore cũng là một sự kiện lịch sử, nhưng lại mang một tính chất hoàn toàn trái ngược với tất cả những gì đã nói ở trên. Trong một tình huống vô cùng quái gở, không ứng cử viên nào kiếm đủ 270 phiếu đại cử tri sau ngày bầu cử, và kết quả phải trông đợi vào tiểu bang Florida. Tại đây người ta đã phải đếm đi đếm lại số phiếu nhiều lần vì sự cách biệt đôi khi dưới 200 phiếu. Thêm vào đó là các vụ kiện tụng liên miên đến từ cả hai phía khiến cuộc đua kéo dài sang tháng 12. Trong khi đó Hiến Pháp quy định kết quả bầu cử phải đúc kết vào ngày 18/12. Cuối cùng Tối Cao Pháp Viện phải vào cuộc để phân xử và đã trao cho ông Bush chiến thắng sát sao. Tuy thua đau nhưng Al Gore vẫn chấp nhận phán quyết của toà án, gọi điện chúc mừng đối thủ của mình đúng phong cách một người biết tuân thủ luật chơi.

Bài viết này được lên khuôn vài ngày trước ngày bầu cử 5/11 nên chúng tôi hoàn toàn không biết kết quả cuộc bầu cử 2024 sẽ như thế nào. Khi quý độc giả cầm tờ báo này trên tay hoặc đọc bản digital trên mạng, có thể nó đã diễn tiến một cách suôn sẻ và ta biết ai đã thắng. Nhưng cũng có khả năng nó vẫn chưa ngã ngũ vì một hay nhiều lý do bất ngờ nào đó khiến mọi người vẫn phải đợi chờ trong hồi hộp. Dù gì chẳng nữa, 2024 vẫn là một mùa tranh cử đáng nhớ - có thể Hoa Kỳ sẽ có vị nữ tổng thống đầu tiên, hoặc một tổng thống 78 tuổi đang gặp rắc rối với pháp luật. Mong rằng lần này chúng ta sớm có câu trả lời đến thắng từ cử tri thay vì từ phán quyết của toà án. ENCYCLOPEDIA BRITANNICA

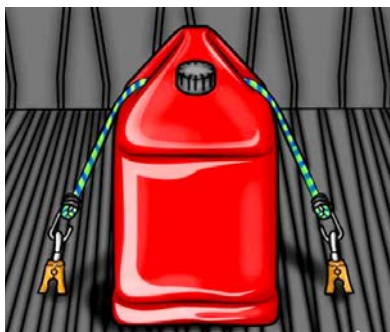

Dùng xăng (gasoline) an toàn

Xăng cực kỳ nguy hiểm nếu không được bảo quản, vận chuyển và sử dụng đúng cách. Để bảo đảm an toàn, bạn cần tuân thủ các nguyên tắc sau:

- Luôn đựng xăng trong bình chứa tiêu chuẩn.

- Không để xăng ở khu vực hành khách của xe. Để vận chuyển an toàn, hãy đặt bình xăng ở nơi thoáng khí, chẳng hạn như thùng xe tải (truck bed) hoặc xe kéo (trailer).

- Luôn cố định bình đựng xăng. Ngay cả bình xăng đóng kín cũng có thể chảy xăng ra ngoài nếu bị dịch chuyển trên thùng xe tải. Cần dùng dây buộc chặt, cố định bình xăng cho chắc chắn khi vận chuyển.

- Xăng rất dễ cháy. Ngay cả khói bốc ra từ bình xăng cũng có thể bắt lửa. Luôn nhớ tránh đặt xăng ở nơi có nhiệt độ quá cao, gần lửa và tia lửa.

- Không bao giờ để bình xăng trong xe đóng kín. Nên lấy bình xăng ra ngay khi về đến nhà. Bình xăng để trong xe đóng kín có thể tích tụ hơi xăng và tiềm ẩn nguy cơ gây cháy.

DALLAS Sự Kiện

A MAGICAL CIRQUE CHRISTMAS

21/11. Trình diễn của đoàn xiếc Magical Cirque Christmas với nhiều tiết mục nhào lộn, uốn dẻo, nhào lộn trên dây treo

Địa điểm: Music Hall at Fair Park, 909 1st Ave, Dallas TX 75240.

Giá vé: \$29 - \$99

THE TRAINS AT NORTHPARK

16/11 tới 5/1/2025. Giải trí dành cho trẻ em: mô hình xe lửa dài 1,600 feet chạy qua nhiều tiểu bang, thắng cảnh và địa điểm quan trọng ở Hoa Kỳ

Địa điểm: NorthPark Center, 8687 N Central Expy, Dallas TX 75225.

Giá vé A: \$2 - \$12.

MY FIRST CLASSIC: THE NUTCRACKER

9/11. Trình diễn ballet kịch bản cổ điển The Nutcracker, một chuyện cổ tích về cô gái Clare nhận được một chiếc hộp hạt dẻ đã bảo vệ cô chống lại Vua Chuột trong đêm lễ Christmas

Địa điểm: Moody Performance Hall, 2520 Flora St, Dallas TX 75201.

Giá vé: \$10 - \$25.

GIÓ VIVU
VANCOUVER, CANADA

Tháng 11 - November là tháng tràn đầy năng lượng, mát mẻ và vui khỏe nhất trong năm.

Người Anglo Saxons gọi tháng 11 là *Wint Monath* - *Wind month* - tháng của thân gió, hay còn gọi là *Blod Monath* - *Blood Month* - tháng của máu. Vì xưa kia vào tháng 11, bò thường bị giết để lấy thịt dự trữ lương thực cho mùa đông.

Ở Bắc Mỹ, trăng tròn vào tháng 11 gọi là *Beaver Moon* - trăng Hải Ly. Theo phong tục truyền thống văn hóa, người ta đặt tên trăng phản ánh hiện tượng tự nhiên xảy ra. Vào thời trao đổi, buôn bán lông thú, trăng báo hiệu thời điểm phải bắt hải ly để lấy lông vừa dày vừa ấm.

Beaver Moon -
Trăng Hải Ly

Topaz - Hoàng ngọc là viên ngọc quý của tháng 11. Người cổ đại Hy Lạp tin rằng hoàng ngọc có thể làm người đeo ngọc trở nên vô hình vì có màu vàng huyền bí, kỳ diệu. Nhưng hoàng ngọc cũng có những màu sắc khác như cam, hồng, đỏ, tím, xanh lam, xanh lục và phổ biến nhất là màu vàng và nâu.

Hoàng ngọc mang biểu tượng của tuổi thọ và trí tuệ.

Người ta tin rằng lúc khởi thủy, tên của hoàng ngọc Topaz lấy từ tiếng Phạn "Tapas or Tapaz" có nghĩa là "lửa". Sau này có người lại cho rằng Topaz trích từ tiếng Hy Lạp "Topazios", tên một hòn đảo nhỏ ở Biển Đỏ, còn gọi là Hồng Hải - Red Sea.

Người Hy Lạp tin hoàng ngọc là viên ngọc của thần Apollo, sẽ giúp họ thêm sức mạnh và coi như "bùa hộ mệnh" để chống tà ma, quỷ ám.

Ở Phi châu, pháp sư dùng hoàng ngọc trong các nghi lễ chữa bệnh tâm linh.

Người Ấn Độ đeo hoàng ngọc mong được sống lâu, minh mẫn và xinh đẹp.

Xưa kia hoàng ngọc được tìm thấy nhiều ở Nga và Ba Tây. Ngày nay nhiều nơi có hoàng ngọc như: Nigeria, Madagascar, Mexico, và ở California, Colorado, Utah của nước Mỹ.

Hoa của tháng 11 là Chrysanthemum, gọi tắt là cúc Mum. Thuở ban đầu, hoa cúc Mum chỉ có màu vàng nhưng sau này có đủ màu sắc như cam, tím, hồng, đỏ và trắng.

Cúc Mum mang biểu tượng của sự hồn nhiên vui vẻ, yêu người, yêu đời. Theo ngôn ngữ của hoa: Màu đỏ là tiếng nói của tình yêu chân thành và sâu đậm - Màu vàng biểu hiện của tình yêu hơi hợt bị bỏ rơi - Màu trắng tượng trưng cho tình yêu ngây thơ và tinh khiết. Riêng đối với người Ý, cúc Mum màu tím là màu của nhớ nhung, tiếc nuối và tượng trưng cho sự chết.

Đối với người Trung Hoa và Nhật Bản, hoa cúc Mum là dấu hiệu của tuổi trẻ và họ tin rằng hoa sẽ giúp khỏe mạnh, sống lâu. Họ thường dùng hoa để pha trà, trộn vào salad, làm thuốc trị nhức đầu, hạ đường huyết và chống viêm.

Ở Mỹ, ngày Thứ Ba (Tuesday) đầu tiên của tháng 11, nhằm ngày 5 tháng 11 năm 2024 là ngày bầu cử tổng thống. Nước Mỹ giàu có và hùng mạnh nên có tầm ảnh hưởng mạnh mẽ đến kinh tế lẫn chính trị của nhiều nước trên thế giới. Không chỉ công dân Mỹ mà một số người dân ở những quốc gia khác trên thế giới cũng quan tâm đến cuộc bầu cử trọng đại này. God Bless America!

Những người sinh vào tháng 11 có nhiều xúc cảm, tuy đa tình lãng mạn, họ có lòng trung thành, đáng tin cậy, đầy nhân ái, sống trường thọ với nhiều niềm vui và hạnh phúc.

Ở Mỹ, ngày 11 tháng 11 là *Veterans Day* - Ngày Cựu Chiến Binh - ngày thế giới công nhận chấm dứt Thế Chiến thứ nhất vào lúc 11 giờ sáng ngày 11 tháng 11 năm 1918, hay còn gọi là ngày “Đình chiến” (Armistice Day). Vào ngày lễ, người dân Mỹ tỏ lòng ghi ơn, tôn trọng, ủng hộ quân đội và cựu chiến binh, những người đã và đang bảo vệ tổ quốc trong thời chiến cũng như thời bình.

Ở Canada, ngày 11 tháng 11 là *Remembrance Day*, ngày lễ này giống ngày *Memorial Day* ở Mỹ, là ngày Tưởng niệm. Vào ngày lễ, người Canada vinh danh và tưởng nhớ những chiến sĩ đã hy sinh phục vụ và bảo vệ đất nước. Người ta thường cài trên áo hoa Anh Túc - Poppy màu đỏ để tưởng nhớ và ghi ơn những chiến sĩ trận vong.

Ngày Tưởng niệm - Remembrance Day ở Canada

Vào ngày 18 tháng 11 năm 1978, tự tử tập thể là một vụ thảm sát lớn nhất trong lịch sử Mỹ, tại đền thờ Peoples Temple ở Jonestown, Guyana, do mục sư Jim Jones dẫn dắt. Có hơn 900 “con chiên”, bao gồm khoảng 300 đứa trẻ dưới 17 tuổi, tự sát bằng cách uống sinh tố mùi nho Kool-Aid có pha cyanide và những ai chống đối sẽ bị ép uống. Có 80 người còn sống sót trong cuộc thảm sát, họ trở về sinh sống tại San Francisco hay Los Angeles. Jonestown hoang phế, tiêu điều, trở thành một thành phố “ma”.

Vào ngày 22 tháng 11 năm 1963, Tổng thống John F. Kennedy bị ám sát trong lúc cùng vợ đi trên đoàn xe hộ tống diễn hành trên đường phố qua Dealey Plaza ở downtown Dallas, Texas.

Thanksgiving - Lễ Tạ Ơn ở Mỹ được tổ chức vào Thursday – ngày Thứ Năm của tuần lễ thứ tư trong tháng 11 (28 tháng 11 năm 2024). Vào ngày lễ này, gia đình thường tụ họp, bày những bữa tiệc truyền thống để tạ ơn đã gặt hái, thu hoạch mùa màng, hoa lợi, công việc tốt lành trong năm.

Tháng 11, hoa Dã Quỳ nở rộ, vàng rực, thơm mát trên những cánh rừng cao nguyên, Việt Nam. Người ta vui mừng rộn rã đi ngắm hoa và hẹn hò tình tứ chứ không ngồi buồn ngắm lá vàng rơi ...

Vào cuối thu, người Tây Ban Nha (Spanish) cho rằng tháng 11 là tháng thuận lợi để tỏ tình... Theo thống kê cho thấy trong tháng này có rất nhiều người thổ lộ, gửi dòng chữ “*Te amo*” có nghĩa là “*I love you*” cho người mình đang yêu và thường được đáp lời “*Yo tambien te amo*” nghĩa là “*I love you, too*”.

... Bâng khuâng xao xuyến nhớ đến bài nhạc trữ tình của Đức Huy “*Và tôi cũng yêu em, yêu em rộn ràng, yêu em nồng nàn, yêu em chứa chan*”...

Cầu chúc cho những người đang yêu nhau được tràn đầy hạnh phúc.

Mùa thu vẫn được ca tụng là mùa của thi ca lãng mạn, vẻ đẹp quyến rũ đưa hồn người vào mộng mơ với những lời nhạc tình ru êm...

*Anh mong chờ mùa thu
Đi thế nhân vào chốn thiên thai
Và cánh chim ngập ngừng không muốn bay
Mùa thu quyến rũ anh rồi...*

(Thu quyến rũ của Đoàn Chuẩn - Từ Linh)

Trịnh Công Sơn lại ngậm ngùi, tiếc nuối ...

*Nhìn những mùa thu đi
Em nghe sầu lên trong nắng
Và lá rụng ngoài song
Nghe tên mình vào quên lãng
Nghe tháng ngày chết trong thu vàng...*

(Nhìn những mùa thu đi của Trịnh Công Sơn)

GVV

Mục Di Trú và Thăng Tiến Đời Sống do Văn Phòng tham vấn di trú Robert Mullins International đảm trách hàng tuần, nhằm cập nhật tin tức và phát huy kiến thức di trú, rất hữu ích cho quý vị quan tâm đến việc bảo lãnh thân nhân. Chủ đề trên đây cũng được thảo luận trực tiếp trên trang nhà www.rmiodp.com vào mỗi tối thứ Tư, từ 7:00-8:00 giờ, hoặc phát thanh và phát hình 24/24 trên www.facebook.com/rmiodp

Thống kê chiếu khán từ Bộ Ngoại Giao

LÊ MINH HẢI
SAN JOSE, CA

Số lượng chiếu khán được cấp trên toàn thế giới đã giảm đáng kể vào năm 2020 khi Tổng thống ra lệnh cho các Lãnh sự quán Hoa Kỳ tạm ngưng các dịch vụ chiếu khán thông thường. Chỉ có một số Lãnh sự quán có thể tiếp tục các dịch vụ hạn chế vào tháng 7 năm 2020.

Ví dụ, vào năm 2020, số lượng chiếu khán diện Thân nhân trực hệ (diện IR) đã giảm 80,000. Số lượng chiếu khán diện Gia đình bảo lãnh (diện F) đã giảm 100,000 vào năm 2020 và 130,000 vào năm 2021.

May mắn thay, quá trình duyệt xét chiếu khán hiện nay đã trở lại bình thường. Vào năm 2020, chiếu khán Không định cư đã giảm 4 triệu nhưng năm ngoái đã có 10.5 triệu chiếu khán đã được cấp cho khách du lịch, sinh viên và người lao động làm việc tạm thời.

Năm ngoái tại Việt Nam, Lãnh sự quán và Đại sứ quán Hoa Kỳ đã cấp hơn 30,000 chiếu khán diện Định cư và 127,000 chiếu khán diện Không định cư.

9,500 chiếu khán định cư đã được cấp cho cha mẹ, vợ/chồng và con cái của công dân Hoa Kỳ,

và 19,000 chiếu khán được cấp cho các đương đơn diện Gia đình (diện F).

Đối với các đương đơn diện Gia đình (diện F), có 5,000 chiếu khán được cấp cho vợ/chồng và con chưa trưởng thành của Thường trú nhân, và 14,000 chiếu khán được phân bổ cho các đương đơn diện Gia đình khác.

Trong hạng mục Việc làm, hầu hết các chiếu khán đã được cấp cho các đương đơn EB3 là lao động có Chuyên môn hoặc lao động Không có Kỹ năng. 7 chiếu khán được cấp cho các lao động diện làm việc tôn giáo. Các Nhà đầu tư EB5 đã nhận được 528 chiếu khán vào năm ngoái.

Đáng ngạc nhiên là chương trình Con lai Việt Nam vẫn còn hiệu lực. Chương trình này dành cho các đương đơn có cha là công dân Hoa Kỳ và được sinh ra tại Việt Nam sau ngày 1 tháng 1 năm 1962 và trước ngày 1 tháng 1 năm 1976.

Năm ngoái, có 95 chiếu khán đã được cấp cho người Con lai và 142 chiếu khán đã được cấp cho vợ/chồng và con cái của người Con lai.

LMH

Đồ lạnh cho dáng petite

■ Dáng người nhỏ petite mặc đồ mùa lạnh không khéo thì dễ nhìn cồng kềnh. Tuy vậy áo khoác oversized quá khổ lại rất thời trang hợp cho dáng người nhỏ nhắn. Nhưng phải biết kết hợp với đồ gọn bên trong như áo len ôm hay quần jeans ống đứng. Áo khoác có phần vai và tay rộng nhìn cân xứng thân trên và cân đối hơn. Màu sắc trung tính hay tông màu đất earthy dễ phối hợp với nhiều món đồ khác.

■ Thắt lưng để tạo điểm nhấn, dáng nhỏ thì càng dễ chia rõ dáng vóc trên dưới cơ thể. Chọn thắt lưng bản nhỏ hoặc vừa, tránh bản to - lựa màu sắc hài hòa trang phục để nhìn gọn gàng, tinh tế.

■ Các kiểu quần dáng đứng straight là lựa chọn tốt cho những dáng petite. Dáng quần thẳng từ hông xuống chân, giúp chân nhìn cao ráo hơn. Thêm nữa, nếu lựa quần cạp cao thì dễ nổi bật vòng eo và ăn gian chiều cao, nhìn thanh mảnh hơn. Tránh ống quần quá dài bị gập lại hay dư vải. Màu tối thì an toàn dễ mặc.

■ Đồ giữ ấm mặc layer bên trong thì nên tránh áo len quá rộng hay dài. Lựa món đồ có phom dáng vừa vặn, dài ngang eo hoặc hơi trên hông để nhìn gọn gàng. Áo trong ôm thì giữ ấm tốt mà cũng dễ đẹp với áo khoác ngoài, gọn gàng mà tránh nhìn cồng kềnh.

■ Túi xách handbag đừng lựa kiểu quá lớn, nhìn thấp bé đi. Tốt nhất là túi xách cỡ trung. Chọn túi xách kiểu đơn giản, màu trung tính để bộ đồ trông hài hòa mà không quá cầu kỳ.

■ Dáng nhỏ petite những đôi boots cao cổ hay ankle boots là món đồ không thể thiếu khi trời lạnh. Đế dày, mũi nhọn nhìn cao hơn. Chọn kiểu boots chi tiết đơn giản để dễ mang với nhiều trang phục khác nhau mà không bị rối mắt. Giày mũi nhọn như slingback quai hậu, kitten heel nhỏ nhắn trông cao hơn và thanh thoát đôi chân. Kiểu giày này cũng dễ mang, linh hoạt với quần denim, váy, đầm ...

Thơ

Nguyễn Đạt

Nhà thơ Nguyễn Đạt nổi tiếng từ trước 1975. Ông hiện sống ở Đơn Dương. Là người gắn bó với Sài Gòn, Đà Lạt, Đơn Dương, Bình Dương... Nguyễn Đạt thường có thơ về những địa danh này. Theo Du Tử Lê, với họ Nguyễn, nơi chốn không chỉ như kỷ niệm hoặc, làm phong nền cho một tình yêu mà chúng chính là Tình Yêu. Sau đây, Trang Thơ xin giới thiệu một vài bài tiêu biểu của Nguyễn Đạt.

SAO KHUÊ

căn gác xếp hư không

*Bài thơ hiển nhiên liên kết
Cézanne & Apollinaire
Một thuở Sài Gòn tưởng tượng Paris
Chúng tôi mơ mộng không mỗi một.*

*Sau lưng đường Cao Thắng
trong Cư Xá Đô Thành
Căn gác xếp thấp hơn năm mộ
Tiếng động buồn ru giấc muộn màng
Thuở ấy chúng tôi không thiết ngủ.*

*Thuở ấy hè đường Cao Thắng rất nhiều cây
Sàn gác ngổn ngang khung vải bố & sơn dầu & cọ
Đêm sâu đen cà-phê đêm nồng rượu mạnh
trần mê hoặc thanh niên
Có thể bài thơ có thể bức tranh.*

*Ấy tuy nhiên chúng tôi rất vui
Dù nhiều cơn buồn muốn chết
Bài thơ có thể là có thể chẳng là
Bức tranh hứa hẹn bao lần chưa được.*

*Tôi trở lại nơi này. Trở lại nơi này
Tranh của bạn nơi nào không biết
Bài thơ của tôi về người vắng mặt
Về căn gác xếp của hư không.*

*Không mơ mộng không tưởng tượng
Sài Gòn hôm nay chẳng phải Sài Gòn
Những bài thơ được quy định trước
Hậu-ấn-tượng hay trùu-tượng gì cũng chẳng hơn.*

*Sông Sài Gòn. Ôi sông Sài Gòn
Có cây cầu nào như ở sông Seine
Để tưởng tượng Apollinaire một thuở
Bài thơ Le Pont Mirabeau mãi không quên.*

những cây bàng

Đừng hỏi tại sao
Những cây bàng là những linh hồn
Khi Yên Thao đã tựa đầu
Quán nhỏ phố không màu
Một cây bàng ở đó
Ai biết tại sao.

Một cây bàng một cây bàng
Ai biết tại sao
Những ngày những tháng
Quán nhỏ phố không màu
Hắn lẫn quẩn loanh quanh
Khi Yên Thao xa tận nơi nào.

Hiển nhiên như bệnh tật
Vết thương đeo đẳng từ thời chiến tranh
Thốt nhiên nguôi cơn đau
Trong khuôn viên nhà thờ
Những cây bàng những cây bàng
Ken dày ai biết tại sao.

Thánh Camillo mịt mù thế kỷ
Những viên thuốc cứu chữa bệnh tật
Những chiếc lá bàng xôn xao
Như tôi như Yên Thao
Vết thương chân nguôi nhức nhối
Dịu dàng nào hơn chiếc lá xanh màu.

SÀI GÒN 1-2016

chiều bình dương

Cuộc hẹn chiều. Mộc cà-phê
Ly kia ấm nóng lạnh tê ly này
Cuộc hẹn chiều thừa hay dầy
Cỏ cây và gió cũng đầy quán quen
Cuộc hẹn chiều nắng có lên
Mưa thấm đẫm cũng không bền giọt lâu
Cuộc hẹn chiều đã sậm màu
Mưa dứt tạnh có thấy dấu dáng người
Cuộc hẹn chiều thốt tiếng cười
Ồ không. Tiếng gió chạm đôi lá cành

Cuộc hẹn chiều. Tối dâng nhanh
Đêm Thủ Dầu Một sao đành Bình Dương.

vườn ở dran

Thương nhớ Đinh Cường

Con chim từ thuở ấy
Hiện hiện hồn anh
Lặng lẽ nhịp một
Lặng lẽ vào khu vườn.

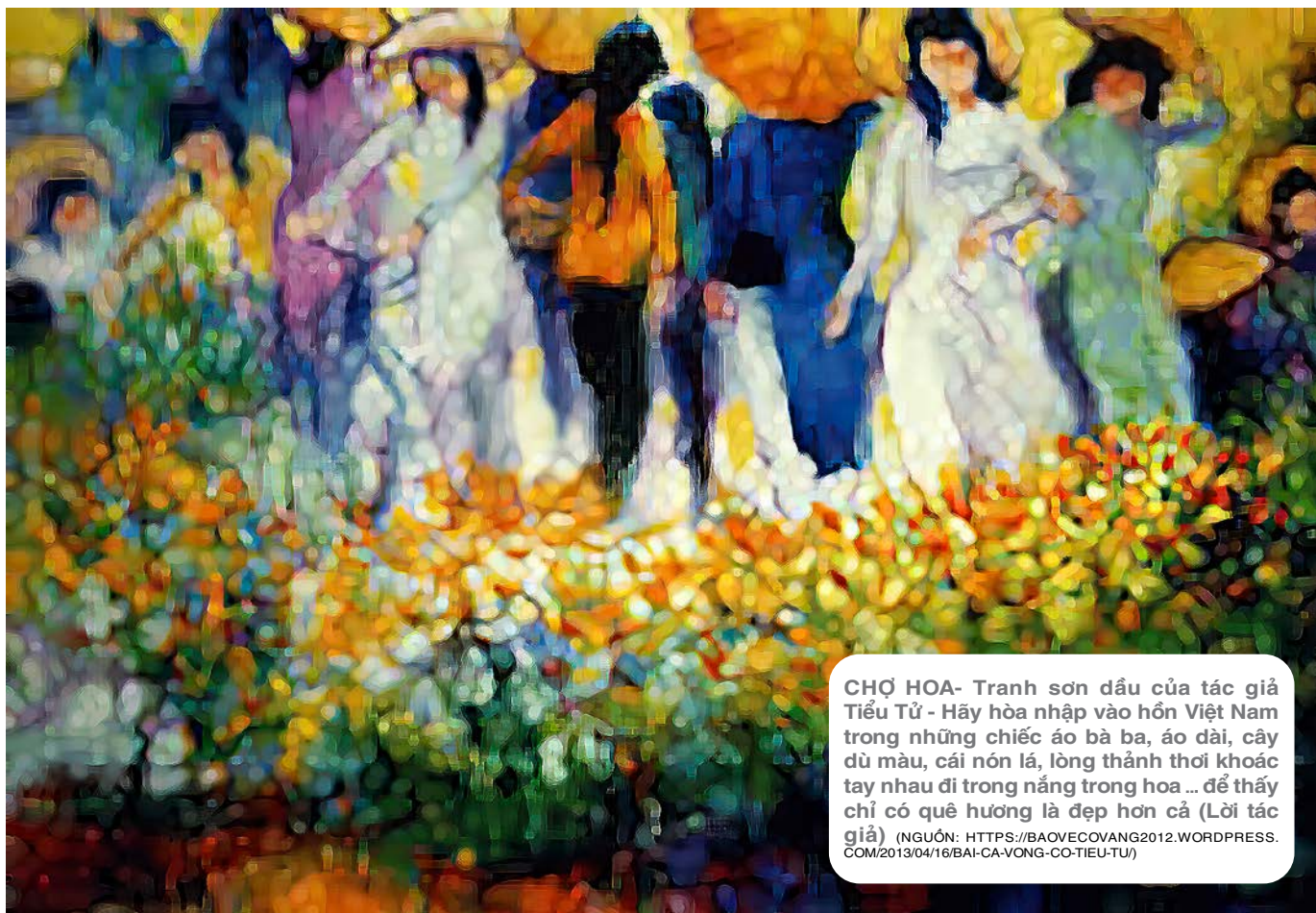
Khu vườn bướm dại
Khu vườn nức hoắc hương
Ngắm đi ngắm lại
Trời đất mù ăn năn
Chim thẳng thốt bay lên.

Trên cao ngó xuống
Cánh bướm không động lay
Chim bồi hồi xúc cảm
Nghĩ
Chắc còn gì đây?

Mãi hoài đứng đợi
Thôi còn gì đâu chim
Khu vườn dày bóng tối
Dran chìm trong đêm.

Dran, 1-2017

Một năm, ngày mất Đinh Cường.

CHỢ HOA- Tranh sơn dầu của tác giả Tiểu Tử - Hãy hòa nhập vào hồn Việt Nam trong những chiếc áo bà ba, áo dài, cây dù màu, cái nón lá, lòng thanh thoi khoác tay nhau đi trong nắng trong hoa ... để thấy chỉ có quê hương là đẹp hơn cả (Lời tác giả) (NGUỒN: [HTTPS://BAOVECOVANG2012.WORDPRESS.COM/2013/04/16/BAI-CA-VONG-CO-TIEU-TU/](https://baovecovang2012.wordpress.com/2013/04/16/bai-ca-vong-co-tieu-tu/))

Bài ca vọng-cổ

TIỂU TỬ

Tôi vượt biên một mình rồi định cư ở Pháp. Năm đó tôi mới 49 tuổi, vậy mà đi tìm việc làm đến đâu người ta cũng chê là tôi già! Vì vậy, một hôm, khi chải tóc, tôi nhìn kỹ tôi trong gương. Tôi bỗng thấy ở đó có một người có vẻ như quen nhưng thật ra thì rất lạ: mắt sâu, má hóp, mặt đầy nếp nhăn trên trán, ở đuôi mắt, ở khoé môi, mái tóc đã ngả bạc cắt tĩa thô sơ như tụi tay cắt lẩy. Từ bao lâu nay tôi không để ý, bây giờ soi

gương vì bị chê già, tôi mới thấy rằng tôi của hồi trước “Cách mạng thành công” và tôi của bây giờ – nghĩa là chỉ sau có mấy năm sống dưới chế độ gọi là ưu việt – thật không giống nhau chút nào hết. Tôi già thiệt, già trước tuổi. Cho nên, tôi nhìn tôi không ra. Từ đó, mỗi ngày tôi ... tập nhìn tôi một lần, nhìn kỹ, cho quen mắt!

Một người bạn làm việc lâu năm ở Côte d'Ivoire (Phi Châu) hay tin tôi đã qua Pháp và vẫn

còn thất nghiệp, bèn giới thiệu tôi cho Công ty Đường mía của Nhà nước. Không biết anh ta nói thế nào mà họ nhận tôi ngay, còn gửi cho tôi vé máy bay nữa!

Xưa nay, tôi chưa từng quen một người da đen gốc Phi Châu nào hết. Và chỉ có vài khái niệm thô sơ về vùng Phi Châu da đen như là: ở đó nóng lắm, đất đai còn nhiều nơi hoang vu, dân chúng thì da đen thui lù, tối ngày chỉ thích võ trống, thích nhảy từng từng v.v.

Vì vậy, tôi hơi ... ngán. Nhưng cuối cùng rồi tôi quyết định qua xứ da đen để làm việc, danh dự hơn là ở lại Pháp để tháng tháng vác mặt Việt Nam đi xin trợ cấp đầu nọ, đầu kia ...

Nơi tôi làm việc tên là Borotou, một cái làng nằm cách thủ đô Abidjan gần 800km! Vùng này toàn rừng là rừng. Không phải là rừng rậm rì cây cao chón chỏ như ở Việt Nam. Rừng ở đây cây thấp lưa thưa, thấp thấp cỡ mười, mười lăm thước ... coi khô khốc. Không có núi non, chỉ có một vài đồi trũng, nhưng đồi không cao và trũng không sâu ...

Nhà nước phá rừng trồng mía. Rừng mía ngút ngàn! Nằm ở trung tâm là khu nhà máy, khu cơ giới, khu hành chánh, khu cư xá v.v. nằm cách nhau cỡ vài cây số.

Muốn về thủ đô Abidjan, phải lái xe hơi chạy theo đường mòn xuyên rừng gần 30 cây số mới ra tới đường cái tráng nhựa. Từ đó chạy đi Touba, một quận nhỏ với đông đảo dân cư. Từ đây, lấy máy bay Air Afrique về Abidjan, mỗi ngày chỉ có một chuyến.

Phi trường Touba nhỏ xíu, chỉ có một nhà ga xây cất sơ sài và một phi đạo làm bằng đất đỏ, mỗi lần máy bay bay lên đáp xuống là bụi bay ... đỏ trời !

Tôi hơi dài dòng ở đây để

thấy tôi đi “làm lại cuộc đời” ở một nơi hoang vu hẻo lánh mà cảnh trí thì chẳng có gì hấp dẫn hết! Thêm vào đó, tôi là người Á Đông duy nhất làm việc chung với Tây trắng (chỉ có 5 người) và Tây đen (đông vô số kể). Ở đây, thiên hạ gọi tôi là “le chinoise” – thằng Tàu – Suốt ngày, suốt tháng tôi chỉ nói có tiếng Pháp. Cho nên, lâu lâu thêm quá, tôi soi gương rồi ... nói chuyện với tôi bằng tiếng Việt, trông giống như thằng khùng! Chưa bao giờ tôi thấy tôi cô đơn bằng những lúc tôi đối diện tôi trong gương như vậy.

... Một hôm, sau hơn 8 tháng “ở rừng”, tôi được gọi về Abidjan để họp (Đây là lần đầu tiên được về thủ đô!). Anh tài xế đen đưa tôi ra Touba. Chúng tôi đến phi trường lối một giờ trưa.

Sau khi phụ tôi gọi hành lý, anh tài xế nói:

– Tôi ra ngủ trưa ở trong xe. Chờng Patron (ông chủ) đi được rồi tôi mới về.

Ở xứ đen, họ dùng từ “Patron” để gọi ông chủ, ông sếp, người có địa vị, có tiền, người mà họ nể nang v.v. Nghe quen rồi, chẳng có gì chói lố tai hết!

Tôi nói:

– Về đi! Đâu cần phải đợi!

Hắn nhăn răng cười, đưa hàm răng trắng toát:

– Tại Patron không biết chỗ ở đây lâu lâu họ lại

hủy chuyến bay vào giờ chót, nói tại máy bay ăn-banh ở đâu đó. Máy bay cũng như xe hơi vậy, ai biết lúc nào nó nằm đường.

Rồi hắn đi ra xe. Tôi ngồi xuống một pho-tô, nhìn quanh: hành khách khá đông, nhiều người ngồi với một số hành lý như thùng cạc-tông, bao bị, va-ly v.v. Không phải họ không biết gọi hành lý, nhưng vì những gì họ đã gửi đã đủ số ký-lô dành cho mỗi hành khách, nên số còn lại họ ... xách tay, cho dầu là nhiều món vừa nặng vừa cồng kềnh!

Không khí nóng bức. Máy cái quạt trần quay vù vù, cộng thêm mấy cây quạt đứng xoay qua xoay lại, vậy mà cũng không đủ mát. Thiên hạ ngủ gà ngủ gật, tôi cũng ngả người trên lưng ghế, lim dim ...

Trong lúc tôi thiu thiu ngủ thì loáng thoáng nghe có ai ca vọng cổ. Tôi mở mắt nhìn quanh rồi thở dài, nghĩ: “Tại mình nhớ quê hương xứ sở quá nên trong đầu nghe ca như vậy”. Rồi lại nhắm mắt lim dim ... Lại nghe vọng cổ nữa. Mà lần này nghe rõ câu ngân nga trước khi “xuống hò”: “Mấy nếp nhà tranh ẩn mình sau hàng tre rũ bóng ... đang vươn lên ngọn khói... á... lam... à... chiều...”

Đúng rồi ! Không phải ở trong đầu tôi, mà rõ ràng có ai ca vọng cổ ngoài kia.

Tôi nhìn ra hướng đó, thấy xa xa dưới lùm cây đại có một người đen nằm vông. Và chỉ có người đó thôi. Lạ quá ! Người đen đâu có nằm vông. Tập quán của họ là nằm một loại ghế dài bằng gỗ cong cong. Ngay như loại ghế bố thường thấy nằm dưới mấy cây dù to ở bãi biển ... họ cũng ít dùng nữa.

Tò mò, tôi bước ra đi về hướng đó để xem là ai vừa ca vọng cổ lại vừa nằm vông đong đưa. Thì ra là một anh đen còn trẻ, còn cái vông là loại vông nhà binh của quân đội Việt Nam Cộng Hòa hồi xưa. Tôi nói bằng tiếng Pháp:

– Bonjour!

Anh ngừng ca, ngồi dậy nhìn tôi mỉm cười, rồi cũng nói “Bonjour”. Tôi hỏi, vẫn bằng tiếng Pháp:

– Anh hát cái gì vậy?

Hắn đứng lên, vừa bước về phía tôi vừa trả lời bằng tiếng Pháp:

– Một bài ca của Việt Nam. Còn ông? Có phải ông là le chinoise làm việc cho hãng đường ở Borotou không?

Tôi trả lời, vẫn bằng tiếng Pháp:

– Đúng và sai! Đúng là tôi làm việc ở Borotou. Còn sai là vì tôi không phải là người Tàu. Tôi là người Việt Nam.

Bỗng hắn trợn mắt có vẻ vừa ngạc nhiên, vừa mừng rỡ, rồi bật ra bằng tiếng Việt, giọng đặc sệt

miền Nam, chẳng có một chút lơ lơ:

– Trời ơi! ... Bác là người Việt Nam hả?

Rồi hấn vỗ lên ngực:

– Con cũng là người Việt Nam nè!

Thiếu chút nữa là tôi bật cười. Nhưng tôi kìm lại kịp, khi tôi nhìn gương mặt rạng rỡ vì sung sướng của hấn. Rồi tôi bỗng nghe một xúc động dâng tràn lên cổ. Thân đã lưu vong, lại “trôi sông lạc chợ” đến cái xứ “khỉ ho cò gáy” này mà gặp được một người biết nói tiếng Việt Nam và biết nhận mình là người Việt Nam, dù là một người đen, sao thấy quý vô cùng. Hình ảnh của quê hương như đang ngồi lên trước mặt ...

Tôi bước tới bắt tay hấn. Hấn bắt tay tôi bằng cả hai bàn tay, vừa lắc vừa nói huyên thuyên:

– Trời ơi!... Con mừng quá! Mừng quá! Trời ơi!... Bác biết không? Bao nhiêu năm nay con thêm gặp người Việt để nói chuyện cho đã. Bây giờ gặp bác, thiệt ... con mừng “hết lớn” bác à!

Rồi hấn kéo tôi lại vòng:

– Bác nằm đi! Nằm đi!

Hấn lại đóng gạch “bờ-lóc” gần đấy lấy 2, 3 viên kê bên cạnh vòng rồi ngồi lên đó, miệng vẫn không ngừng nói:

– Con nghe thiên hạ nói ở Borotou có một người Tàu. Con đâu dè

là bác. Nếu biết vậy con đã phóng Honda vô trống kiếm bác rồi! Đâu đợi tới bây giờ ...

Hấn móc gói thuốc, rút lòi ra một điếu, rồi đưa mời tôi:

– Mời bác hút với con một điếu.

Hấn đưa gói thuốc về phía tôi, mời bằng hai tay. Một củ chỉ mà từ lâu tôi không còn nhìn thấy. Một củ chỉ nói lên sự kính trọng người trưởng thượng. Tôi thấy ở đó một “cái gì” rất Việt Nam.

Tôi rút điếu thuốc để lên môi. Hấn chệt quẹt máy, đưa ngọn lửa lên đầu điếu thuốc, một tay che che như trời đang có gió. Tôi bập thuốc rồi ngạc nhiên nhìn xuống cái quẹt máy. Hấn nhăn răng cười:

– Bộ bác nhìn ra nó rồi hả?

Tôi vừa nhả khói thuốc vừa gật đầu. Đó là loại quẹt máy Việt Nam, nhỏ nhỏ, dẹp dẹp, đầu đốt có nét cong cong. Muốn quẹt phải lấy hấn cái nắp ra chớ nó không dính vào thân ống quẹt bằng một bản lề nhỏ như những quẹt máy ngoại quốc. Hấn cầm ống quẹt, vừa lật qua lật lại vừa nhìn một cách triu mến:

– Cửa ông ngoại con cho đó! Ông cho, hồi ông còn sống lận.

Rồi hấn bật cười:

– Hồi đó ông gọi con bằng “thằng Lọ Nồi”.

Ngừng một chút rồi tiếp:

– Vậy mà ông thương con lắm à bác!

Hấn đốt điếu thuốc, hít một hơi dài rồi nhả khói ra từ từ. Nhìn cách nhả khói của hấn tôi biết hấn đang sống lại bằng nhiều kỷ niệm ... Tôi nói:

– Vậy là cháu lai Việt Nam à?

– Dạ. Má con quê ở Nha Trang.

– Rồi má cháu bây giờ ở đâu?

Giọng của hấn như ghen lại:

– Má con chết rồi. Chết ở Nha Trang hồi Việt cộng vô năm 1975.

– Còn ba của cháu?

– Ông hiện ở Paris. Tụi này nhờ có dân Tây nên sau 1975 được hồi hương. Con đi quân dịch cho Pháp xong rồi, về đây ở với bà nội. Con sanh ra và lớn lên ở Sài Gòn, về đây, buồn thú ruột thú gan luôn!

Tôi nhìn hấn một lúc, cố tìm ra một nét Việt Nam trên con người hấn. Thật tình, hấn không có nét gì lai hết. Hấn lớn con, nước da không đến nỗi đen thui lù như phần đông dân chúng ở xứ này, nhưng vẫn không có được cái màu cà phê lột lột để thấy có chút gì khác khác. Tóc xoắn sát da đầu, mắt lồi môi dày...

Tôi chợt nói, nói một cách máy móc:

– Thấy cháu chẳng có lai

chút nào hết!

Hấn nhìn thẳng vào mắt tôi, giọng nghiêm trang:

– Có chớ bác. Con có lai chớ bác.

Hấn xoè hai tay đưa ra phía trước, lật qua lật lại:

– Bên ni của con là nằm ở bên ngoài đây nè.

Rồi hấn để một tay lên ngực, vỗ nhẹ về phía trái tim:

– Còn bên ngoài của con, nó nằm ở bên trong. Ở đây, ở đây nè bác.

Bỗng giọng hấn nghẹn lại:

– Con lai Việt Nam chớ bác!

Trong khoảnh khắc, tôi xúc động đến quên mất màu da đen của hấn, mà chỉ thấy trước mặt tôi, một thanh niên Việt Nam, Việt Nam từ cử chỉ tới lời lẽ nói năng. Tôi vói tay vỗ nhẹ lên vai hấn mấy cái, gật đầu nói:

– ô! Bác thấy. Bây giờ thì bác thấy...

Hấn mỉm cười:

– Ở đây người ta nói con không giống ai hết, bởi vì con hành động cư xử, nói năng không giống họ. Bà nội con cũng nói như vậy nữa! Còn con thì mỗi lần con nhìn trong kiếng, con vẫn nhận ra con là người Việt Nam. Bác coi có khổ không?

Rồi nó nhìn tôi, một chút triu mến dâng lên trong ánh mắt:

– Bây giờ con gặp bác rồi, con thấy không còn cô

đơn nữa. Gặp một người giống mình, ở cái xó xa xôi hẻo lánh này, thật là Trời còn thương con quá!

Tôi im lặng nghe hắn nói, nhìn hắn nói mà có cảm tưởng như hắn đang nói cho cả hai: cho hắn và cho tôi. Bởi vì cả hai cùng một tâm trạng...

Hắn vẫn nói, như hắn thêm nói từ lâu:

– Nhớ Sài Gòn quá nên con hay ca vọng cổ cho đỡ buồn. Hồi này bác lại đây là lúc con đang ca bài “Đường về quê ngoại” đó bác.

– Bác không biết ca, nhưng bác rất thích nghe vọng cổ.

Giọng nói của hắn bỗng như hăng lên:

– Vọng cổ là cái chất của miền Nam mà bác. Nó

không có lai Âu lai Á gì hết. Nó có cái hồn Việt Nam cũng như cá kho tộ, tô canh chua. Bác thấy không? Bởi vậy, không có gì nhắc cho con nhớ Việt Nam bằng bài ca vọng cổ hết.

– Bác cũng vậy.

Tôi nói, mà thâm phục sự hiểu biết của hắn. Và tôi thấy rất vui mừng có một người như vậy để chuyện trò từ đây về sau...

Có tiếng máy bay đang đánh một vòng trên trời. Chúng tôi cùng đứng lên, hắn nói:

– Nó tới rồi đó. Con phải sửa soạn xe tắc-xi và rờ-mô để lấy hành lý. Con làm việc cho hãng Air Afrique, bác à.

Rồi hắn nắm tay tôi lắc mạnh:

– Thôi, bác đi mạnh giỏi. Con tên là Jean. Ở đây ai cũng biết “Jean le vietnamien” hết. Chừng về bác ghé con chơi, nghe.

Bỗng, hắn ôm chầm lấy tôi siết nhẹ, rồi giữ như vậy không biết bao nhiêu lâu. Tôi nghe giọng hắn lạc đi:

– Ghé con nghe bác... Ghé con ...

Tôi không còn nói được gì hết. Chỉ vừa gật gật đầu, vừa vỗ vỗ vào lưng hắn như vỗ lưng một người con ...

Khi hắn buông tôi ra, tôi thấy hai má của hắn ướt nước mắt. Tôi vội vã quay đi, lồm lồm bước nhanh về nhà ga mà nghĩ thương cho “thằng Jean le vietnamien”. Hồi này, nó ôm tôi, có lẽ nó đã tưởng

tượng như là nó đang ôm lại được một góc trời quê mẹ ...

...Trên máy bay, tôi miên man nghĩ đến “thằng Jean” rồi tự hứa sẽ gặp lại nó thường. Để cho nó bớt cô đơn. Và cũng để cho tôi bớt cô đơn nữa!

o o o

Bây giờ, viết lại chuyện thằng Jean mà tôi tự hỏi:

“Trong vô số người Việt Nam lưu vong hôm nay, còn được bao nhiêu người khi nhìn trong gương vẫn nhận ra mình là người Việt Nam?”

“Và có được bao nhiêu người còn mang mệnh trong lòng bài ca vọng cổ, để thấy hình ảnh quê hương vẫn còn nằm nguyên trong đó?”.

TT

SỨC KHỎE LÀ VÀNG!

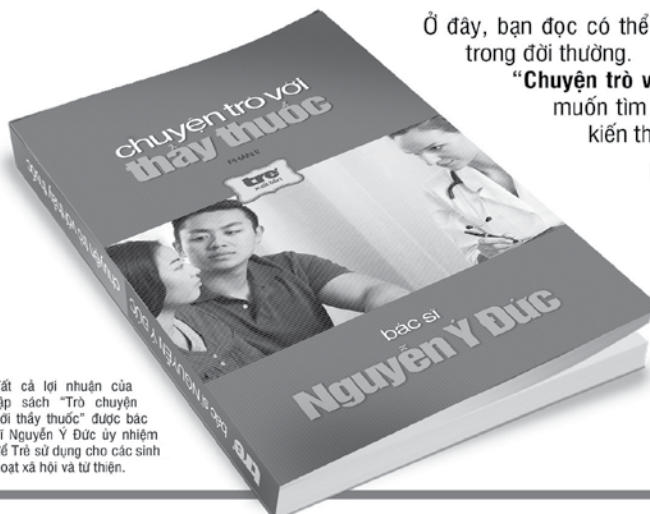
CHUYỆN TRÒ VỚI THẦY THUỐC (TẬP 1 & 2)

Trẻ xin hân hạnh giới thiệu “Chuyện trò với thầy thuốc” Tập 1 & 2 vừa mới phát hành.

Ở đây, bạn đọc có thể tìm thấy những kiến thức đa dạng trong đời sống, rất thiết thực trong đời thường.

“Chuyện trò với thầy thuốc” tập 1 & 2 sẽ là một cẩm nang quý báu cho bạn muốn tìm những câu giải đáp y khoa thiết thực trong đời sống và bổ sung kiến thức về sức khỏe.

Là món quà tặng vô giá đến những thân nhân cao tuổi.

Tất cả lợi nhuận của tập sách “Chuyện trò với thầy thuốc” được bác sĩ Nguyễn Ý Đức ủy nhiệm để Trẻ sử dụng cho các sinh hoạt xã hội và từ thiện.

MUA SÁCH XIN LIÊN LẠC

TEL: 972.675.4383 | EMAIL: INFO@TRENNEWS.NET

MUA TẠI TÒA SOẠN: 3202 N. SHILOH RD., GARLAND, TX 75044

GỬI VỀ NHÀ: GIÁ \$15 (CỘNG CƯỚC PHÍ)

MUA QUA AMAZON.COM VỚI GIÁ \$20/CUỐN

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Nằm ở cửa Nam sông Hậu, vùng đồng bằng sông Cửu Long, miền Nam Việt Nam, Sóc Trăng giáp với Trà Vinh, Vĩnh Long, Hậu Giang và Bạc Liêu. Sóc Trăng có bờ biển dài khoảng 72 km giáp với Biển Đông. Có Cửa Ba Động nơi tui xuống thuyền vượt biên ngày cũ.

Tên Sóc Trăng, thời VNCH là tỉnh Ba Xuyên, xuất phát từ tiếng Khmer 'Srok Khleang', có nghĩa là 'vùng đất của kho bạc' hoặc 'nơi chứa bạc'. Tôi nghĩ Sóc Trăng là cái sóc trù phú nhờ đất giống ven biển do phù sa sông Hậu tràn bờ bồi đắp cả ngàn năm. Miệt Sóc Trăng dân cuộc khoai nhiều lắm. Trên đất giống, mình trồng khoai lang.

Dân Sóc Trăng có người Việt, người Miên và người Tiều. Người Miên, còn gọi là người Khmer, là sắc dân

thiểu số, ít người khi so với người Việt. Người Miên sống tập trung trong nhiều *phum* sóc ở Sóc Trăng. "Phum" trong tiếng Khmer có nghĩa là 'vườn', tương đương với xóm, thôn, ấp của người Việt, gồm một số gia đình có bà con với nhau. Mỗi *phum* thường có hàng rào tre xanh bao quanh và có cổng *phum*. Sóc thì nhiều *phum*, tương đương với làng hoặc xã của người Việt. Mỗi sóc thường có một hoặc nhiều ngôi chùa Miên. Các ngôi chùa Khmer (wat) đẹp và cổ kính như chùa Dơi, chùa Đất Sét và chùa Phật Nằm, theo hệ phái Phật giáo Nam tông.

Người Miên ở Sóc Trăng nói tiếng Khmer. Tiếng Khmer có nguồn gốc từ chữ Pallava của Ấn Độ, là ngôn ngữ đa âm và tượng thanh, nghĩa là mỗi ký tự đại diện cho một âm thanh cụ thể. Tiếng Khmer có một lượng

lớn từ vay mượn từ tiếng Phạn và tiếng Pali, do ảnh hưởng của Ấn Độ giáo và Phật giáo. Ngoài ra, tiếng Khmer cũng có nhiều từ vay mượn từ tiếng Pháp do thời kỳ thuộc địa. Tiếng Khmer có nhiều phương ngữ khác nhau, như phương ngữ Phnom Penh, thủ đô của Campuchia; phương ngữ Battambang, vùng tây bắc Campuchia; và phương ngữ Khmer Krom. Từ "Krom" có nghĩa là 'dưới', thường chỉ những người Khmer sống ở phía nam của Campuchia, tức là khu vực đồng bằng sông Cửu Long.

Về Kế Sách, Sóc Trăng, tôi biết người Miên có Lễ hội Ok Om Bok (Lễ cúng trăng), Lễ hội Chol Chnam Thmay (Tết Khmer) và Lễ hội Đôn-ta (Lễ cúng ông bà).

Người Miên thích cờ bạc, chơi bầu cua cá cộ; tin dị đoan, xin số đề mà huyện đề là một ông người Tiều lumm hết.

Người Khmer đi 'tu phước' là đi chùa đọc kinh, lạy Phật, cúng dường cho các sư sãi, ôm bình bát, không đi khát thực, bố thí cho những người nghèo.

Người Miên không địa táng hoặc thổ táng (thổ là đất), đem chôn dưới đất như người Việt. Người Miên theo phong tục hỏa táng (hỏa là lửa) nên bị chọc quê là "dân chết đốt". Nghe vậy họ giận mình lắm nhe!

Đua ghe trong Lễ hội Ok Om Bok

Tui biết tiếng Việt chịu ảnh hưởng tiếng Miên như: Con nít khỉ khon bị kêu là thằng cốt đột, thằng khỉ. “Bon oi! Tàu na? Tàu tâm tức, tàu xa, tàu phát xạ, tàu phát cà phê ôn ời” (Anh ơi! Hôm nay đi đâu? Đi tắm xong thì đi chợ nhậu, đi uống cà phê, em ơi.)

Vàm nơi một con rạch đổ vào một con sông. Bưng vùng đồng lầy ngập nước, mọc nhiều cỏ lác. “*Trắng da vì bởi má cứng. Đen da vì bởi lợi bưng vớt bèo.*” Biên bãi lầy ở ven sông rạch, nước thì ngập.

Xoài đông ken giữa mùa, nhiều trái. Củ co mọc hoang vùng đồng nước, có lá và cọng giống như bông súng nhưng nhỏ hơn. Củ co nhỏ, thường chỉ bằng ngón chân cái người lớn, với vỏ ngoài màu đen và xù xì. Khi nấu chín, củ co có vị bùi và dẻo, vị hơi đắng tương tự như khoai môn, khoai cao. Người dân thường mọc củ co để ăn độn với cơm hoặc nấu cháo. Ca dao có câu: “*Củ co, bông súng, rau trảng. Chờ đôi năm nữa cho nàng lớn khôn. Em muốn về Mỹ Hội mà bà nội không cho. Bắt vào Đồng Tháp, ăn bông súng với củ co thấu trời. Đói lòng đi mọc củ co. Thấy em hết gạo anh cho một nồi. Rồi hỏi anh có nhớ Bảy Ngàn. Củ co ăn với củ bàng thế cơm?*”

Tui ăn dưa điên điên

Múa Rom Vong, của người Khmer ở Kế Sách, Sóc Trăng

làm bằng bông điên điên, màu vàng, mọc nhiều ở vùng đất bưng, chàm thịt kho, cá kho...

Sau tháng Tư năm 1975 định mệnh, nhạc sĩ Trần Thiện Thanh từ Sài Gòn phải phiêu dạt về Cần Thơ kiếm sống. Ông có viết bài hát “Chiếc Áo Bà Ba” nổi tiếng: “*Chiếc áo bà ba trên dòng sông thăm thẳm, thấp thoáng con xuồng bé nhỏ lướt mong manh. Nón lá đội nghiêng, tóc dài con nước đổ. Hậu Giang ơi em vẫn đẹp ngàn đời. Nhớ chiếc xuồng xưa năm nào trên bến cũ. Thương lắm câu hò kêu gọi khách sang sông. Áo trắng xuồng đưa mắt cười em khẽ gọi. Người thương ơi em vẫn đợi chờ...*”

“*Đẹp quá quê hương hôm nay đẹp vô ngần. Về Sóc Trăng một ngày, nghe ca điệu lâm thôn.*

Đàn én chao nghiêng, xôn xao mùa lúa chín. Về bến Ninh Kiều, thấy nàng đợi người yêu...”

(Mấy câu này, ông Nhật Trường hô khẩu hiệu của VC. Hô xong, ông tìm cách vọt qua Mỹ mất tiêu luôn. Tôi bèn bắt chước nhạc sĩ Trần Thiện Thanh, một đi không trở lại.)

Bài “Chiếc áo bà ba” của ông làm tôi nhớ điệu lâm thôn, còn được gọi là múa Rom Vong, của người Khmer ở Kế Sách, Sóc Trăng. Người con gái Khmer tôi yêu, mặc “sarong,” một mảnh vải dài, thường có hoa văn và màu sắc sặc sỡ, được quấn quanh cơ thể từ eo xuống chân. Em dắt tôi đi theo vòng tròn. Những động tác của em uyển chuyển và nhịp nhàng, trong khi hai tay tôi cứng ngắc như hai

khúc củ. Tôi quơ quơ đuổi muỗi, làm em cười khanh khách.

Rồi VC, Cái Văn Quạ, tức Năm Quạ, từ bưng biển lội ra; Hai Tịch từ xã Kế An đi cẳng không, vì nhỏ lớn chưa hề mang giày hay dép lội vào chợ Kế Sách. Sự ngu dốt của chúng biến tình tôi thành tình mộng. Vì thời cuộc, tôi xa em từ đó ấy.

Quê người, tôi vẫn nhớ quê mình. Tôi nhớ Sóc Trăng, nhớ Kế Sách, nhớ em yêu còn kẹt lại bên kia biển, bên kia trời lặn đạn. Em ơi, anh yêu em lắm: (oun aoy, bong srolanh oun nas). Em ơi, anh nhớ em lắm: (oun aoy, bong neuk oun nas). Quê người nghĩ xót thân lưu lạc! “Mè ơi!” Má ơi! Hu hu!

ĐXT

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỢ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Ở nhà máy nước Thủ Đức ngày nay, có một tường phù điêu đầu rồng được làm từ men hỏa biến, chúng được chế tác vào 1966, không bức nào giống nhau. Nhà máy nước Thủ Đức mà CSVN đang độc quyền canh giữ ngày nay được chính quyền Việt Nam Cộng Hòa thành lập ngày 12-12-1966 với tên gọi Sở sản xuất nước sông Đồng Nai. Nhà máy này do AWA (một trong 2 công ty thiết kế lớn của Mỹ trước 1975) thiết kế, từng được đánh giá một trong những tòa nhà đẹp nhất được xây dựng thời VNCH. Sau 1975, chưa có công trình nào trường tồn hoặc được đánh giá cao.

(ẢNH: LÊ ĐÌNH ANH TUẤN)

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhấc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ờ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Thuốc gây mê

Trước khi tìm ra cách gây mê toàn thân vào giữa thế kỷ 19, người ta chỉ xem phẫu thuật như một giải pháp điều trị cuối cùng. Những ca phẫu thuật không có thuốc gây mê khiến bệnh nhân đau “cắt da, cắt thịt” theo đúng nghĩa đen. Vì thế, nhiều người chấp nhận chết vì bệnh tật còn hơn lên bàn mổ. Trong tiến trình phẫu thuật, bệnh nhân vẫn có ý thức và không được giảm đau. Họ trải qua nỗi đau đớn không kể xiết và phải hứng chịu nhiều rủi ro liên quan đến tính mạng.

Một ngày, khi đang tìm một cách giảm đau thích hợp cho bệnh nhân của mình, nha sĩ kiêm bác sĩ ở Boston, Mỹ - William TG Morton (1819-1868) mua ether từ một nhà hóa học địa phương và thử cho thú cưng của mình tiếp xúc với khí ether. Sau khi xác nhận độ an toàn của nó, ông thử nghiệm lên các bệnh nhân nha khoa của mình. Chẳng bao lâu sau, nhiều người đau nhức rằng đã chi hàng ngàn đô la để tới chữa răng tại phòng khám của ông. Ông nhận ra rằng, “Letheon” có thể được sử dụng tốt hơn nhiều so với việc nhổ răng. (William TG Morton gọi thuốc này là “Letheon” - đặt theo tên sông Lethe trong thần thoại Hy Lạp. Nước của con sông này được ghi nhận có thể giúp xóa bỏ những ký ức đau buồn.)

Ngày 16-10-1846, nha sĩ và bác sĩ ở Boston, Mỹ - William TG Morton (1819-1868) và bác sĩ phẫu thuật nổi tiếng tại Bệnh viện Đa khoa Massachusetts (Mỹ) - John Collins Warren (1778-1856) đã làm nên lịch sử ngành y, với một ca phẫu thuật thành công đầu tiên được thực hiện bằng khí gây mê ether. Trước sự chứng kiến của rất nhiều chuyên gia y khoa trên toàn thế giới, bác sĩ Morton đã sử dụng khí ether gây mê cho cho bệnh nhân, sau đó thực hiện ca mổ loại bỏ khối u ở cổ bệnh nhân một cách “không đau đớn”.

Trong hơn 100 năm sau, thuốc mê ether vẫn được xem là an toàn, là thuốc gây mê tổng hợp tiêu chuẩn. Cho đến những năm 1960, nhóm hydrocarbon fluoride (halothane, enflurane, isoflurane và Sevoflurane) được dùng phổ biến, các loại thuốc mê mới này làm giảm buồn nôn, nôn và giảm đau nhiều. Tuy vậy, chi phí sản xuất lại tốn kém và có một ít tác dụng phụ.

Ngày nay, các bác sĩ đã thay thế ether bằng những hợp chất gây mê an toàn, hiệu quả hơn nhiều như sevoflurane và isoflurane. Do ether rất dễ cháy nên trước đây các chuyên gia phẫu thuật không thể sử dụng nó kết hợp với phương pháp đốt điện trong quá trình điều trị bệnh.

cây cầu \$65tỉ

Cầu biên giới Mỹ- Canada sẽ khai trương năm 2025 | ẢNH GORDIEHOWEINTERNATIONALBRIDGE

Mỹ và Canada là hàng xóm thân thiết, ngoài tình hàng xóm, mối giao thương kinh tế giữa hai nước rất sôi nổi. Để tăng thêm phần nhộn nhịp, mùa Thu năm 2025 dân Mỹ và Canada sẽ khai trương một cây cầu mới toanh, to đùng nối hai quốc gia, vai trò của chiếc cầu này sẽ chuyển vận khoảng 25% lượng hàng hóa trao đổi giữa hai nước ...

CẨM TÚ

Chuyện một chiếc cầu... chưa gãy

Trong thế kỷ 19, giao thương giữa Mỹ và Canada ngày càng phát triển, các chuyến phà không đủ khả năng vận chuyển hàng, sự chậm trễ khiến giá hàng hóa tăng vèo vèo. Từ nhu cầu đó, cầu Ambassador khởi công, bắt đầu năm 1927 và hoàn thành vào năm 1929 với tổng chiều dài hơn 2 cây số (7,500 ft), bắc qua sông Detroit nối Detroit (Michigan) của Mỹ và Windsor (Ontario)

của Canada. Đây có thể xem là cửa biên giới quốc tế nhộn nhịp nhất ở Bắc Mỹ.

Đây là chiếc cầu thuộc sở hữu tư nhân, chủ nhân là tỉ phú Manuel Moroun, cho đến khi chủ nhân cây cầu qua đời vào tháng 7 năm 2020, cây cầu đã mang lại lợi tức khổng lồ cho ông và gia tộc Moroun, với khoản thu phí khoảng nửa triệu đô la mỗi ngày, chưa kể đặc ân từ các cây xăng miễn thuế, doanh thu đạt trung bình 60 triệu đô la/năm.

Đến nay cầu Ambassador đã gần bước vào tuổi 100, mặc dầu được bảo trì rất kỹ lưỡng nhưng cũng bắt đầu rệu rạo. Chính phủ Canada và Hoa Kỳ lập dự án xây một cây cầu khác, hiện đại hơn, rộng hơn, đặt tên là Gordie Howe Bridge. Cầu này sẽ thuộc sở hữu của chính phủ liên bang Canada. Tên “Gordie Howe” là một cầu thủ khúc côn cầu huyền thoại người Canada được dùng để vinh danh ông.

“Chiến tranh cầu”

Khi dự án cầu Gordie Howe được công bố, chủ sở hữu của Cầu

Ambassador là tỉ phú Manuel Moroun đã phản đối quyết liệt, ông kiện chính phủ Canada và cả thành phố Michigan. Khi ông qua đời vào năm 2020 các con cháu ông tiếp tục việc kiện tụng.

Tuy nhiên, dư luận phần lớn không ủng hộ gia tộc Moroun, một cư dân nói “Nào giờ tôi sống ở Detroit, nhưng tôi đã không sử dụng cây cầu Ambassador Bridge, kẹt xe như quỷ, muốn qua Toronto, tôi chui vô đường hầm Detroit-Windsor. Tôi đang chờ cây cầu Gordie Howe khánh thành...”.

Một người khác nói “45 năm qua, tôi chán ngấy ô nhiễm của cây cầu này, sống gần đây là hít khói nả thổ. Cầu mới (Gordie Howe) ở khu công nghiệp, sẽ không ảnh

Kỹ sư Mỹ - Canada bắt tay xây dựng cầu Howe | ẢNH GORDIEHOWEINTERNATIONALBRIDGE

hưởng đến môi trường của khu dân cư..”.

Một tài xế xe tải than vãn “Tôi qua cây cầu Ambassador Bridge chắc cũng trên 10,000 lần, từ năm 1977 lận. Lân nào cũng đội thông

xe cả tiếng hoặc hơn, lâu bà cố luôn...”

Cầu mới

Cây cầu mới nằm trong khu công nghiệp ở cả hai thành phố, nhờ vậy

khu dân cư sẽ tránh bị ô nhiễm.

Cầu quốc tế Gordie Howe (tiếng Pháp: Pont International Gordie-Howe) bắc qua sông Detroit nối xa lộ liên bang 75 ở Michigan với quốc lộ 401 ở Ontario. Ý tưởng này được đưa ra vào năm 2000 nhưng vấp phải sự phản đối kịch liệt của chủ sở hữu cầu Ambassador là gia đình Manuel “Matty” Moroun. Không rõ có phải để “né” kiện tụng hay không, chính phủ Mỹ nhượng toàn bộ quyền khai thác cho một tập đoàn liên bang của Canada.

Cầu Gordie Howe dự tính mức đầu tư ban đầu 5 tỉ đô la nhưng đã đội giá lên đến 6.4 tỉ đô, dự định sẽ mở hàng vào mùa Thu năm 2025.

Công nhân làm việc trên cầu Howe | ẢNH GORDIEHOWEINTERNATIONALBRIDGE

Cầu này chỉ cách cây cầu Ambassador chừng 10 phút lái xe. Với sự hiện diện của cây cầu Gordie Howe khu vực này trở nên hấp dẫn hơn đối với các hoạt động thương mại khác, đồng thời kích thích phát triển các nhu cầu về nhà cửa, dịch vụ quanh khu vực. Cầu Gordie Howe rộng rãi hơn, hiện đại hơn, cứng cáp hơn sẽ có 6 làn xe so với 4 làn bên Ambassador. Vì là cầu biên giới nên sẽ có các cổng kiểm tra, với 16 trạm thu lệ phí, cộng với 24 làn kiểm tra, Hải quan có đến 36 cửa sẽ giúp việc thông xe nhanh chóng.

Bà Grondin, thuộc Cơ quan Quản lý Cầu Windsor-Detroit cho biết, gần 30% trong tổng số 1.3 nghìn tỉ hàng hóa Canada - Mỹ sẽ đi qua chiếc cầu này, tương đương 390 tỉ đô la Mỹ. Ngoài ra, cầu Howe sẽ mang lại cho Michigan hơn 250,000 việc làm ở Michigan và Windsor.

Giao thương Mỹ - Canada

Năm 2022, Hoa Kỳ và Canada giao dịch hàng hóa và dịch vụ ước tính trị giá 908.9 tỉ đô la, trong đó Mỹ xuất cảng 427.7 tỉ USD và nhập 481.2 tỉ USD, phía Mỹ thâm hụt thương mại

\$53.5 tỉ.

Điều này dễ hiểu vì Canada tài nguyên bao la, toàn hàng độc mà phía Mỹ rất cần thiết như dầu thô, khí đốt, đồng, nhôm, sắt thép, hóa chất, dược phẩm, rau củ, và thậm chí máy móc, hàng điện tử và một số nguyên vật liệu cho các lò nguyên tử. Đặc biệt, Canada có nhiều hãng sản xuất các cơ phận quan trọng cho những hãng máy bay quân sự và dân dụng của Mỹ, chẳng hạn cửa và càng đáp Boeing Max được làm tại thành phố Winnipeg, thuộc tỉnh bang Manitoba (Canada)...

Mỹ xuất sang Canada phần lớn xe hơi, xe tải, xăng dầu tinh chế. Có thể nói Mỹ và Canada có mối quan hệ thương mại lớn nhất và toàn diện nhất thế giới, hỗ trợ hàng triệu việc làm ở mỗi quốc gia. Trong đó 34 tiểu bang của Mỹ xếp Canada là thị trường xuất cảng số một của họ.

Kết

Khoảng 90% quy định giao thông và an toàn đường sá giữa Mỹ và Canada tương đồng, khiến xe Mỹ lưu hành ở Canada thoải mái như ở nhà. Không chỉ việc lưu hành xe cộ mà văn hóa, ngôn ngữ, lịch sử giữa hai quốc gia hàng xóm có nhiều điểm chung và gần bó. Chính vì vậy, mà một số dân Mỹ khoái sống ở xóm giềng hơn ở nhà, hiện nay có khoảng 1 triệu người Mỹ đang sống, làm việc, hoặc an hưởng hưu trí ở Canada.

Khi chiếc cầu Gordie Howe hoàn tất, ngoài việc thông thương, nó còn góp phần phát triển kinh tế và tình thân hữu chân thật, bền vững mà không cần tô điểm “16 chữ vàng, chữ bạc” giữa hai quốc gia tự do và giàu có này.

CT

Công nhân (ô tròn) làm việc tại một chân cầu Howe | ẢNH GORDIEHOWEINTERNATIONALBRIDGE

NGÀY 24-10-2024

Alysa Anh Dang

Con gái tôi rất mê trở thành một cheerleader chuyên nghiệp. Cháu nặng nề đòi dự thi vào các đội chuyên nghiệp, đầu thể hình cháu cũng khá (1.65m), nhưng so với các cô gái Mỹ 1.8m thì tôi khuyên cháu nên tham gia như một môn thể dục thể thao mà thôi, thay vì bon chen vào nơi không thích hợp (...) Khi tôi đọc trên báo Trẻ ở mục “Bên Lề Thể Thao” nói về cheerleaders, trong đó có chi tiết biên đạo múa (choreographer) và đạo diễn múa (dance director) như hai vai trò khác nhau, trong khi tôi nghĩ hai cái này là một, anh chị có nghĩ là bị nhầm lẫn không ạ?

Thắc mắc của bạn rất hợp lý, để có một màn biểu diễn đẹp mắt, đội cheerleaders cần có biên đạo múa (choreographer), hướng dẫn các vũ điệu, thường thì người này từng là vũ công, đôi khi có cả bằng Thạc sĩ về khiêu vũ. Vai trò của đạo diễn (dance director) bao quát hơn, kết hợp sao cho hài hòa giữa vũ công (cheerleaders), biên đạo múa (choreographer) và

đạo diễn âm thanh (musical director) để tạo được sự hoàn hảo nhất cho một buổi trình diễn.

NGÀY 29-10-2024

Thái Nguyễn

Đúng là chỉ có ở Dubai (bài “Chỉ có ở Dubai” của Đào Duy Hòa, đã đăng tại <https://baotreonline.com/van-hoc/tap-ghi/chi-co-o-dubai.baotre>), chính cũng đọc trên mạng, và xem tin tức, hình ảnh quyến rũ của một số bạn bè đã đến thăm Dubai. Tôi cũng nôn nao làm một chuyến. Quả thực Dubai rực rỡ, phô trương nhưng... chán phèo. Tôi đi du lịch nhiều nơi, kể cả Ấn Độ, chưa thấy nơi nào nhộn nhịp như Dubai, nó như là một thành phố bóng lưỡng mà không có hồn, nói theo kiểu VC là “phồn vinh giả tạo”. Tôi tin là Dubai giàu, nhưng là dạng giàu nổi nên đời sống, dân trí hình như không tương xứng, nó lạc lõng, rời rạc sao đó... Tôi không muốn trở lại đó lần nữa.

NGÀY 27-10-2024

Lương Hữu Thông (BIÊN HÒA - VIETNAM)

Khó có thể tìm một bài nào dưới trung bình ở báo Trẻ, toàn là những cây viết lão luyện, cứng cỏi (...) Cách dùng câu chữ chuẩn hơn các báo chính thống trong nước, thật đáng ngưỡng mộ. Tôi xin có lời khen trân trọng đến quý anh chị báo Trẻ hải ngoại.

trẻ

BÁO TRẺ

DỄ CẮT
DỄ ĐỌC
DỄ THẤY
DỄ TÌM

RAO VẬT

TRÊN BÁO TRẺ

TIẾT KIỆM
THỜI GIAN & TÀI CHÁNH

ĐIỆN THOẠI
972.675.4383

f

**Mời bạn ghé thăm
Facebook của Trẻ**

Tre Magazine

👍

nơi bạn có thể đọc bài, xem tranh
biếm họa, bình luận, đối thoại với
các độc giả khác...

**f Like us on
Facebook**

f Tre Magazine

Lễ hội đèn lồng Nagasaki

Thời gian diễn ra: Từ 18/02 đến 04/03.

Địa điểm tổ chức: Minato Koen, Chuo Koen, Hamaichi Kanko, khu phố Tàu Nagasaki Shinchii và các điểm khác ở Nagasaki.

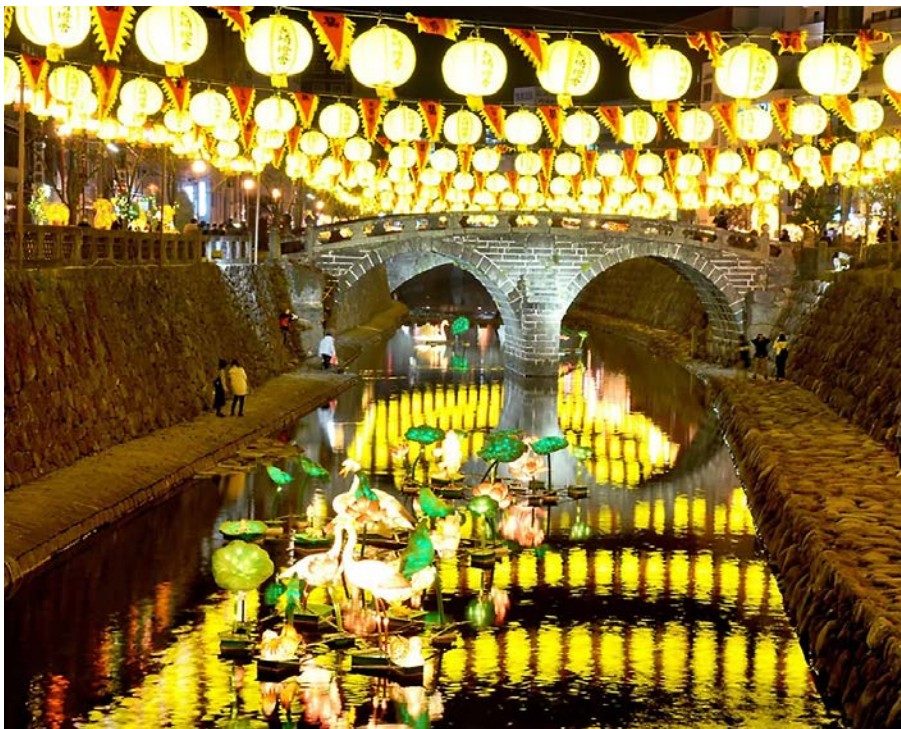
Xuất phát từ phố người Hoa, lễ hội này đã dần mở rộng và trở thành một trong những sự kiện quan trọng không thể bỏ lỡ tại Nagasaki.

Là lễ hội đèn lồng lớn nhất Nhật Bản, lễ hội trưng bày 15,000 ngọn đèn lồng thuộc đủ mọi kích cỡ, hình dáng, thu hút khoảng một triệu khách mỗi năm.

Lễ hội được tổ chức quanh các khu phố mua sắm, công viên trung tâm và cây cầu biểu tượng Megane. Đây là cây cầu hình cung cổ nhất Nhật

Là lễ hội đèn lồng lớn nhất Nhật Bản, lễ hội trưng bày 15,000 ngọn đèn lồng thuộc đủ mọi kích cỡ, hình dáng, thu hút khoảng một triệu khách mỗi năm. ẢNH: OHMATSURI

Lễ hội được tổ chức tại khu phố người Hoa và các khu lân cận như công viên trung tâm, khu phố mua sắm và cây cầu biểu tượng Megane. Đây là cây cầu hình cung cổ nhất Nhật Bản, được công nhận là di sản văn hóa quốc gia quan trọng. ẢNH: OHMATSURI

Bản. Thời điểm này, Nagasaki trở nên rực rỡ và sống động hơn bao giờ hết khi đường phố được trang trí hàng ngàn chiếc lồng đèn với đủ kiểu dáng. Lễ hội đèn lồng Nagasaki mang đến cho thành phố không chỉ ánh sáng rực rỡ mà còn những màn diễn hành, trình diễn âm nhạc ấn tượng như múa lân sư rồng, nhào lộn, múa đối mặt nạ ...

Nếu đi từ sân bay Nagasaki, du khách có thể mua vé xe buýt và đi thẳng tới bến Shinchii ở ngay trung tâm thành phố. Nếu lựa chọn tàu tốc hành, có thể đi đến ga Nagasaki, sau đó đi buýt hoặc taxi vào địa điểm tổ chức với quãng đường hơn 1km.

Thời điểm diễn ra lễ hội Nhật Bản vẫn đang trong tiết trời mùa đông, du khách nên lưu ý mặc ấm để có thể tham gia các hoạt động thưởng ngoạn ngoài trời.

DH- THEO JAPAN TRAVEL

Uống quá nhiều thuốc gây nguy hiểm cho sức khỏe

BẢO SƠN

Càng lớn tuổi, người ta càng có nhiều thứ bệnh mãn tính và phải uống nhiều thứ thuốc hàng ngày, điều này được gọi là polypharmacy. Khái niệm này áp dụng cho người dùng trên 5 thứ thuốc mỗi ngày. Nhiều nghiên cứu đã cho thấy uống quá nhiều thuốc có thể gây nguy hiểm cho sức khỏe. Vì vậy nên thực hiện một số biện pháp ngăn ngừa tác hại.

1. Dùng nhiều thuốc ở người già. Các số liệu thống kê cho thấy khoảng 1/4 người trên 65 tuổi được chỉ định trên 10 thứ thuốc. Những người này đều muốn bớt đi vài thứ nhưng không thể, một phần vì họ tin vào bác sĩ, ngược lại, bác sĩ cũng tin rằng họ cần thuốc cần thiết nhất cho sức khỏe của bệnh nhân. Trong phần lớn trường hợp, thuốc thực sự có ích cho bệnh nhân, nhưng nếu uống toàn bộ các thứ thuốc có thể sẽ xảy ra vấn đề.

2. Nguy cơ của polypharmacy, những điểm cần lưu ý. Khi sử dụng quá nhiều thuốc, phẩm chất của việc điều trị sẽ giảm bớt và có khi bị tổn hại. Vì vậy phải xem xét các vấn đề sau:

a) Tác động giữa các thứ thuốc. Dùng quá nhiều các thứ thuốc khác nhau sẽ làm nảy sinh vấn đề tương tác giữa các thuốc và đưa tới những ảnh hưởng ngoài ý muốn, hoặc làm giảm hiệu quả của thuốc.

b) Thuốc có ảnh hưởng tốt tới bệnh này, lại có thể ảnh hưởng xấu tới bệnh khác. Vì vậy phải thận trọng khi dùng thuốc để điều trị 2 thứ bệnh cùng lúc.

c) Càng dùng nhiều thứ thuốc, càng có nguy cơ bị tác động ngoài ý muốn, ví dụ người trên 65 tuổi dùng nhiều thứ thuốc dễ rối loạn và bị té.

d) Càng sử dụng nhiều thuốc, càng có nguy cơ dùng thuốc không phù hợp. Đối với người già, những thuốc này mang lại nguy hiểm nhiều hơn là có lợi. Ví dụ người già dùng benzodiazepined để trị lo lắng hay mất ngủ là người dễ bị té, bị tai nạn xe, hay có thể phải phụ thuộc vào sự giúp đỡ của người khác hoặc bị chết.

e) Thống kê còn cho thấy người già dùng quá nhiều thứ thuốc là người dễ bị hậu quả ngược như bị suy yếu, thường phải đi bệnh viện hay đi cấp cứu.

Cho đến nay các chuyên viên y tế cũng không thể xác định được những hậu quả nào xảy ra khi dùng nhiều thứ thuốc khác nhau vì sự tương tác quá phức tạp.

(còn tiếp)

DALLAS Sự Kiện

TIANYU LIGHTS FESTIVAL

8/11 tới 19/1. Trưng bày đèn theo câu chuyện về em bé 7 tuổi thám hiểm rừng nhiệt đới ở Peru. Có 19 cảnh quan trang trí đèn, biểu diễn xiếc nhào lộn, có bán thức ăn uống và đồ kỷ niệm.

Địa điểm: Texas Trust CU Theatre, 1001 Texas Trust Way, Grand Prairie TX 75050.
Giá vé: \$16 - \$35.

GAYLORD TEXAN ICE!

15/11 tới 5/1/2025. Thế giới thần tiên mùa đông với nhiều tiết mục giải trí ở 9 độ F với các tượng băng nặng trên 2 triệu pounds, trượt băng ...

Địa điểm: Gaylord Texan REsort & Convention Center, 1501 Gaylord Trail, Grapevine TX 76051.
Giá vé: \$20 tới \$42.

SHOWTIME SATURDAYS AT GALLERIA DALLAS

9/11. Giải trí vui dành cho trẻ em: xiếc, hài kịch, ảo thuật, nhạc

Địa điểm: Galleria Dallas, 13350 Dallas Parkway, Dallas TX 75240.
Giá vé: miễn phí.

Đi khắp vùng quê Quảng Nam, Quảng Ngãi, đầu đâu cũng thấy cây cau

Vui buồn cau được mùa

Hiện tại, có thể xem cau là loại nông sản chủ lực của người nông dân miền Trung Việt Nam bởi giá thành của cau rất cao và hầu hết các gia đình ở miền Trung đều trồng cau làm bờ rào, trồng cau trang trí... Thế nhưng chuyện cau tăng giá trở nên bi hài khi các vườn cau chuẩn bị một kế hoạch chống trộm quá dã man mà trộm vẫn cứ lộng hành.

UYÊN CA
QUẢNG NAM - VN

“Cau tặc” lại xuất hiện

Ông Hiền, một nông dân ở huyện Mộ Đức, Quảng Ngãi, nói về chuyện cau tặc và cách phòng chống cau tặc:

- Nhiều năm rồi, cau tặc nó lộng hành kinh khủng lắm cháu ạ.
- Ăn trộm cau gọi là cau tặc hả chú. Bắt được ai chưa?
- Ừ, dân trộm cau đó, lộng hành lắm. Hồi xưa thì cầu tặc, giờ là cau tặc, mà cầu tặc vẫn còn. Cau tặc thì

kinh khủng hơn cầu tặc, vì cầu tặc dưới đất, nó có thể chạy được nên cùng lắm thì đánh lại mình để thoát thân, chứ cau tặc thì nó không chỉ đánh lại mình để bỏ chạy đâu ...

- Họ làm sao, chú?
- Bị phát giác thì nhiều rồi, công an và dân làng kéo tới thì về ngủ được mấy giấc rồi.
- Sao không bắt luôn, đợi công an tới làm gì?

- Bọn nó dùng roi điện, dao găm để chống chế chủ nhà. Còn cau tặc mang cả vũ khí “nóng” theo, vì chúng biết thế của chúng khó thoát, đang trên cây mà, người ta chỉ cần đứng dưới đất là bao vây được. Từng có vụ dân phải chạy có cò vì chúng bắn từ trên ngọn cau xuống, rồi nhảy xuống thoát thân. Công an tới thì nói đôi điều ba chuyện huê vốn. Họ cũng đầu rảnh đầu mà quan tâm!
- Vậy bó tay thúc thủ sao?

- Trước đây thì rào gốc cau bằng gai tre, rào từ gốc lên tận gần nửa cây cau, nhưng không ăn thua vì trộm nó dùng thang trèo qua khỏi chỗ rào, vậy là dùng điện, kéo dây điện lên ngọn cau, tối lại bật. Nhưng cũng nó trèo lên bị điện giật chết người thì cũng mệt, vậy là dùng lưới lam.

- Lưới lam là sao?

- Chủ vườn sẽ bẻ cái lưới lam làm đôi, dùng kim nhét nó vào thân cau, đưa bẻ lưới ra ngoài, mỗi cây cau giắt chừng 8 lưới, tức 16 miếng. Nếu trộm leo lên, sẽ bị lưới lam cắt.

- Nguy hiểm quá. Nếu bị cắt đứt mạch máu nguy cơ tử vong rất cao. Minh có biết chuyện đó không?

- Có chứ, nhưng bây giờ nó lộng hành quá, mà chính quyền, công an không bảo vệ được tài

sản cho dân, thì dân biết làm sao đây?

- Giả sử công an có tuần tra chống trộm thì mình sao?

- Nếu có an ninh tốt, chẳng ai muốn làm chuyện đó. Thực sự là đến mùa cau, mọi hy vọng cả một năm trời chỉ dồn vào trái cau, trái cau như chỗ cứu rỗi nhà

nông, bán nó thoải mái lương tâm nhất đó cô à!

- Cái gì lương tâm ở đây vậy chứ?

- Trong hàng ngàn loại nông sản, chỉ có duy nhất trái cau là nông sản sạch, không dùng phân bón hay thuốc hóa học nào, cứ đến mùa thì trổ hoa thơm ngát, trổ hoa xong thì cho trái, đến mùa thì hái trái, không thuốc

Dây nài trèo cau quấn vào hai bàn chân và kẹp theo thân cau để leo

trừ sâu luôn. Cây cau có thể dùng được từ gốc tới ngọn, và trái cau mình bán rất sung sướng, vừa có tiền lại vừa nhẹ nhõm lương tâm, không bị áy náy, cắn rút vì bơm thuốc kích thích hay trừ sâu.

- Như nãy chú nói, nếu chống trộm bằng lưới lam, có chấm dứt được nạn cau tặc không?

- Mình phải làm rất nhiều thứ nữa, chứ chỉ lưới lam thì nó chặt cây cau xuống hái buông. Ngay cả cây sữa hàng chục tỉ đồng giữa Hà Nội mà nó còn dám chặt thì nghĩa lý chi ba cây cau.

Cau về đâu?

Nói về thị trường cau tăng giá đột ngột, một người buôn cau tên Trúc, ở Quảng Nam, chia sẻ:

- Quảng Nam và Quảng Ngãi là những vùng trồng cau phẩm chất cao, giá thành cao.

- Giá cau giờ bao nhiêu một kí lô?

- Không lường được, lên xuống giá như vàng vậy, nay xuống, mai lên hoặc ngược lại. Mấy năm trước cau chưa tới 5,10 ngàn đồng một ký lô, mấy năm trước nữa thì chưa tới 10 ngàn, năm ngoái rớt còn 2 ngàn đồng nhưng năm nay cau tăng giá, giá mua tại vườn đã là 7

Cần cau sau khi hái, mùa này, trung bình mỗi đợt thu hoạch cau, người nông dân kiếm được từ một triệu đến vài chục triệu đồng nếu số lượng cau nhiều

chục ngàn đồng một ký.

- Em nghe nói có lúc giá tăng lên tới một trăm ngàn, trăm hai chục ngàn một ký lận?

- Đó là giá của đại lý, còn giá của người buôn cau thì chưa bao giờ tới 8 chục ngàn đồng một ký. Giá chung rứa thôi, chứ nhà vườn chỉ bán được giá lắm là bảy lăm ngàn đồng một ký. Mà mình có muốn mua giá 8 chục, một trăm ngàn đồng một ký cũng không được.

- Sao vậy ạ?

- Vì nếu mình mua như vậy, con buôn nó chặn đường đánh cho dập mặt, nó cho là mình phá giá.

- Anh có mua giá theo đại lý không?

- Có chứ, mình buôn cau, nhưng có bao giờ mua được như mình muốn đâu! Vì cau trở thành món hàng đắt giá, hàng hot trên thị trường nên người ta xúm vào đặt luật, như luật xã hội đen vậy, cân gian, cân ép ký, mua ép giá, chỉ tội cho nhà vườn. Nếu buôn bán nghiêm túc, sòng phẳng, cạnh tranh lành mạnh thì mình tuy mua giá cao nhưng mình sẽ mua được nhiều cau, lấy công làm lãi, không ép nông dân, phải chia phần từng vườn cau mà mua như bây giờ.

- Chia phần từng vườn cau mua là sao ạ?

- Thì mình chỉ được mua một số vườn quen, vườn khác có người khác mua

Hái cau, những ngày trời nổi gió, đây là công việc khó khăn và nguy hiểm.

rồi, mình không được tới, rừng nào cộp nấy, dân buôn cau bây giờ cũng có cả giang hồ, xã hội đen và cho vay nặng lãi xúm vào. Họ mua nhưng không hái, có đệ tử đi hái, thị trường loạn lắm!

Một người buôn cau khác, xen vào:

- Nếu Nhà nước, quản lý thị trường mà làm việc tới nơi tới chốn thì không đến nỗi nào!

- Quản lý cách sao, anh?

- Thì ổn định thị trường, thậm chí tổ chức đại lý, tổ chức quản lý người mua, quản lý giá. Họ có dư người để theo dõi thị

trường và thông báo thị trường nhưng thật ra thì cán bộ ngồi chơi xơi nước, chục hồ phạt vạ, hù dọa kiếm ăn chứ có bao giờ họ làm việc một cách đàng hoàng đâu! Nếu chính quyền địa phương, Nhà nước có trách nhiệm đúng thì không có nào loạn như bây giờ. Bởi nó không có lợi ích nhóm.

- Lợi ích nhóm ở trên cao, chứ ba mặt hàng nông sản thì có gì đâu mà lợi ích nhóm?

- Có chứ, trên cao ăn theo trên cao, dưới thấp thì hoành hành dưới thấp! Phần cán bộ thì cát cứ theo kiểu cán bộ, phần bà con, dây mơ rễ má cán bộ thì cát cứ theo cách của bọn nó. Có chừa thứ gì đâu! Nếu Nhà nước không sớm dẹp loạn thì sẽ có loạn.

- Mọi thứ chậm trễ này xuất phát từ đâu ạ?

- Từ cát cứ địa phương cả! Bởi các cán bộ địa phương lâu nay che giấu cái xấu hòng nhằm củng cố ghế quyền lực của họ. Và khi đã thành hệ thống ổn định ở địa phương, tức là cát cứ đã qua mặt được cấp trên và thậm chí có thể đập luôn cấp trên khi có cơ hội!

- Đúng vậy, nó lê thê và ảm đạm lắm. Nhưng nếu tiếp tục, không phanh phui thì tương lai sẽ rất mù mờ, đen tối, không chỉ loanh quanh ở khu vườn cà vườn cau thôi đâu.

Tâm trâu cau truyền thống ở chợ quê

Thuật ngữ ‘fairy tale - truyện cổ’ được hình thành vào thế kỷ 17. Trước khi được ghi chép lại, những truyện này đã lan truyền ở nhiều khu vực khác nhau trên thế giới, và được thuật lại bằng cách truyền miệng bởi những người kể chuyện khác nhau, được thay đổi và thêm thắt, theo sở thích và hoàn cảnh. Những người ghi chép chuyện chỉ là những kẻ sưu tầm, chứ không phải người sáng tạo. Dù là những chuyện có thể hoang đường, nhưng chúng vẫn luôn hấp dẫn và trường tồn.

Truyện cổ

KỶ 6

Anh em Grimm

Đức, 1812

■ Có thể được coi là những nhà văn cổ tích nổi tiếng nhất trong lịch sử, Anh em Grimm đã trở thành biểu tượng gắn liền với thể loại truyện cổ và là những người đã làm cho nhiều câu chuyện ngày nay được coi là kinh điển trở nên nổi tiếng khắp toàn cầu.

■ Sinh ra tại Hanau (Đức) vào năm 1785 và 1786, Jacob và Wilhelm Grimm đã xuất bản cuốn ‘Kinder- und Hausmärchen’ (Truyện Cổ tích Dành cho Trẻ em và Gia đình) thành nhiều tập từ năm 1812. Bộ sưu tập của họ gồm hơn 200 câu chuyện, với những nội dung đen tối và rắc rối, thường làm người đọc hiện đại bị sốc khi đã quen với các phiên bản cổ tích do Disney chuyển thể, như Nàng Công Chúa Ngủ Trong Rừng, Bạch Tuyết, và Rapunzel.

■ Trái với suy nghĩ thông thường, những câu chuyện cổ mà Anh em Grimm thu thập đã không được viết ra để giải trí cho trẻ em. Họ miệt mài ghi lại những câu chuyện dân gian từ khắp lịch sử Bắc Âu, coi đó là những phản ánh về các tín ngưỡng và phong tục khác nhau, và cũng như một cách để bảo tồn các nền văn hóa thời trước. Đồng thời, các câu chuyện cũng là sự phê phán về những thực tế khắc nghiệt của cuộc sống đối với nhiều người, như một số câu chuyện trong ấn bản đầu tiên bao gồm ‘Cách Một Số Trẻ Em Chơi Trò Giết Chóc’ và ‘Những Đứa Trẻ Trong Nạn Đói’.

■ Những chủ đề ghê rợn về bạo lực và lạm dụng xuất hiện trong nhiều câu chuyện của Grimm. Ví dụ, trong phiên bản ‘Cô Bé Lọ Lem’ của họ, các chị kế đã cắt đứt những ngón chân của mình để vừa với chiếc giày thủy tinh và kết cuộc bị chim bồ câu mổ cho lòi mắt. Trong ‘Bạch Tuyết’, người thợ săn dẫn cô bé 7 tuổi vào rừng để giết và dự định đem phổi và gan của bé về nhà. Trong một số câu chuyện ít được biết đến hơn như ‘Người Do Thái Trong Bụi Rậm’, chủ nghĩa bài Do Thái đóng một vai trò lớn trong cách hai anh em Grimm miêu tả người Do Thái. Kết quả là, Đức Quốc Xã vào thế kỷ 20 đã sử dụng bộ sưu tập truyện cổ này làm phương thức tuyên truyền.

■ Tuy có những yếu tố tiêu cực, nhưng Anh em Grimm thường được ghi nhận vì đã cứu vớt và bảo tồn các câu chuyện dân gian có thể đã bị mất mát trong lịch sử. Bộ truyện của họ trở thành cuốn sách phổ biến thứ hai tại các quốc gia nói tiếng Đức, chỉ sau Kinh Thánh.

(còn tiếp)

- THEO ALL ABOUT HISTORY

Rau trồng trong nhà

Cho dù bạn không có sân vườn hay thời tiết đang mùa đông lạnh giá, 6 loại rau trái dưới đây có thể sinh trưởng tốt trong nhà, chỉ cần có cửa sổ nhiều ánh nắng hoặc đèn chiếu sáng.

■ **Củ cải nhỏ (Radish).** Mặc dù chúng thường được trồng để lấy củ, nhưng bạn có thể trồng để thu hoạch cả lá. Khi trồng radish trong nhà, nên chọn giống nhỏ, củ tròn, thời gian sinh trưởng ngắn để tiết kiệm diện tích. Nếu được trồng và chăm sóc đúng cách, radish có thể được thu hoạch trong vòng chưa đầy 1 tháng kể từ lúc gieo hạt. NGUỒN: ATOP LIGHTING.

■ **Rau bina (Spinach).** 'Bloomsdale' và 'Baby's Leaf' là hai loại rau bina phát triển tốt trong nhà. Đặt chậu trồng rau ở cửa sổ có nhiều ánh sáng mặt trời hoặc dùng đèn chiếu sáng. Đất trồng rau phải luôn ẩm nhưng không được ngập úng. Chỉ tưới nước sau khi lớp đất trên mặt chậu đã khô. Khi lá rau dài 3 đến 4 inch là có thể thu hoạch. NGUỒN: IMAGINACRES.

■ **Xà lách** (Lettuce). Cây phát triển tốt nhất ở nhiệt độ khoảng 70°F nên rất phù hợp để trồng trong nhà. Loại rau này cũng có rễ nông nên thích hợp trồng trong chậu. Một số giống xà lách có thể cho thu hoạch trong khoảng 30 ngày. NGUỒN: BETTER HOMES & GARDENS.

■ **Hành lá** (Green onion). Hành lá cũng có thể được trồng trong nhà để thu hoạch cả củ và lá. Một số giống hành phát triển tốt trong nhà như 'Evergreen Bunching' và 'White Lisbon'. Nên gieo hạt sâu 1/4 inch với khoảng cách 1 inch trong các chậu nhỏ để cây có đủ không gian phát triển.

NGUỒN: HOMESTEADING FAMILY.

■ **Cà chua bi** (Cherry tomato). Tất cả các giống cà chua đều có thể trồng trong nhà, nhưng một số giống cần nhiều công hơn những giống khác. Cà chua bi là giống thích hợp. Điều lưu ý khi trồng cà chua indoor là cần thụ phấn bằng tay để cây đậu trái. NGUỒN: PINTEREST.

■ **Cần tây** (Celery). Không cần gieo hạt hay mua cây giống. Để trồng cần tây, bạn chỉ cần giữ lại phần cuống cây cần tây mua ngoài chợ. Ngâm vào nước cho đến khi ra rễ là có thể trồng vào chậu. Cây cần tây trồng bằng cách này sẽ không phát triển cành lá cao, dày nhưng vẫn tạo ra những nhánh lá nhỏ, mềm có hương vị đặc trưng.

NGUỒN: BOBBIENESS

Building khổng lồ

Thu nhập lớn từ dầu hỏa đã giúp một số nước vùng Trung Đông phát triển mạnh. Ngoài Dubai với những dự án khổng lồ, mới đây Saudi Arabia đã công bố chi tiết của dự án xây dựng tòa nhà chọc trời Mukaab. Đây là một building cao 400 mét (1,312 feet) được xây ở thủ đô Riyadh của quốc gia này. Không chỉ cao, building này có hình vuông và mỗi cạnh cũng có kích thước tương tự, vì vậy chiếm diện tích tới 2 triệu mét vuông và có thể chứa tới 20 tòa Empire State Building của Hoa Kỳ.

Trung tâm của kiến trúc này sẽ là một building hình tháp xoắn ốc có chiều cao tương tự. Mukaab cũng có các hệ thống chiếu hình 3 chiều để mô tả các cảnh dưới nước và thế giới kỳ lạ khác bên trong hình khối giống như điện ảnh 4 chiều.

Đây là một dự án cực kỳ lớn với khoảng 1,000 nhân viên làm việc ngày đêm, chỉ riêng san lấp mặt bằng đã phải di chuyển trên 10 triệu mét khối đất đá. Dự án sẽ được hoàn thành vào năm 2030.

Robot dùng trong trồng trọt

Phun thuốc diệt cỏ và thuốc trừ sâu trong vườn cây gây ô nhiễm không ít. Vì vậy công ty Robotics Plus ở New Zealand đã sáng chế Prospr Robot, một loại robot dùng trong nông nghiệp.

Prospr có một thùng lớn chứa thuốc và nhiều quạt thổi để phun, một máy phát điện chạy bằng diesel, pin chứa điện và 4 bánh để di chuyển. Ở mỗi bánh xe có một mô tơ riêng giúp 4 bánh vận hành độc lập. Nếu chỉ xịt thuốc cho khu vực nhỏ, robot hoạt động bằng bình điện, nhưng nếu khu vực hoạt động lớn, máy phát điện sẽ chạy để cung cấp điện cho robot. Được trang bị hệ thống GPS, các camera và hệ thống cảm ứng, robot tự di chuyển theo các hàng cây để phun thuốc và dừng khi gặp chướng ngại. Người sử dụng có thể thiết đặt trước lượng thuốc phun tùy theo khu vực cây trồng để tăng hiệu quả thuốc và theo dõi hoạt động của Prospr qua laptop hay tablet. Trong trường hợp cần, người sử dụng có thể can thiệp và điều khiển robot. Loại robot này giúp tiết kiệm 72% xăng dầu sử dụng so với xe phun thuốc hiện nay.

Prospr sẽ được bán ra ở Úc, New Zealand và Hoa Kỳ trong thời gian ngắn sắp tới.

Heo du lịch

Trên chuyến bay của hãng hàng không Qantas từ Sydney sang Tokyo, hành khách bất ngờ (được) xem phim "con heo" trên các màn hình ngay tại ghế hành khách. Theo hãng Qatar thì do trục trặc hệ thống phát video của phi cơ bị hỏng nên "vô tình" chiếu ra phim này. Một số hành khách thì vỗ tay còn một số hành khách than phiền vì chiếu phim "không thích hợp". Không rõ, khi hệ thống hỏng thì phim này ở đâu sẵn vậy. Tuy nhiên, có vẻ một số hành khách mong chờ máy hỏng tiếp :)

Tận thế trên ti vi

Nếu hãng hàng không Qantas phát lộn phim sex thì chương trình dự báo thời tiết trên đài truyền hình BBC dự báo lộn ngày tận thế. Giữa tháng 10 vừa qua, Nhà khí tượng học Matt Taylor của BBC dự báo là vận tốc gió tại London sẽ lên đến 20,000 cây số một giờ (tương đương 12,400 miles/giờ) và nhiệt độ lên đến 759 độ F (khoảng 400 độ C). Nếu đúng vậy thì toàn bộ dân London đã được định cư ở thế giới khác.

Hội làm liều

Thế giới và mạng xã hội có hàng triệu hội nhóm lớn nhỏ với các mục đích, sở thích khác nhau. Duy chỉ tại Việt Nam có hội "Hội những người vợ nợ muốn làm liều", hay thật ra cả chục hội với những cái tên na ná như vậy trên facebook. Công an bên Việt Nam vừa bắt vài tên trộm đã tham gia nhập hội để tìm đồng bọn đi "làm liều", đi trộm cắp hay trộm xe, và nghe đâu độ liều không dừng lại ở đó ...

Hội những người vợ nợ muốn làm liều

Nhóm Công khai · 123,9K thành viên

Đã tham gia

+ Mời

Giới thiệu

Thảo luận

Phòng họp mặt

Chủ đề

Mọi người

Sự kiện

Xem thêm

Q

...

DẪN NHẬP: Có thể nói sự ra đời của tạp chí Sáng Tạo đã mở đường cho Văn Học Miền Nam - một nền văn học rực rỡ cho tới bây giờ. Tất nhiên việc hình thành cái mới luôn luôn đòi hỏi ý chí, tài năng và nỗ lực. Để hình dung lại con đường tạp chí Sáng Tạo đã đi qua, xin mời các bạn cùng đọc lại trích đoạn bài viết của Trần Thanh Hiệp nhân dịp tưởng niệm Thanh Tâm Tuyền. **NGUYỄN & BẠN HỮU**

Hình thành Tạp Chí Sáng Tạo

TRẦN THANH HIỆP

Cùng một lứa bên trời lận đận, chúng tôi dăm ba người gốc miền Bắc miền Trung, tuổi khác nhau trên dưới ba mươi nhưng không quá cách biệt, vì tình cờ do chiến tranh, đã gặp nhau vào một thời điểm - năm 1954 - và ở một nơi không định trước của miền Nam - Saigon. Trong một bài đăng trên Tạp chí Thơ, tưởng nhớ Mai Thảo đã khuất, Thanh

Tâm Tuyền viết về cuộc gặp gỡ tình cờ này, tôi trích lại một đoạn ngắn:

“Khu lều bạt Thăng Long nơi tạm trú của Sinh viên Hà Nội di cư, nằm ngay trung tâm thành phố, trên đất Khâm Lớn Saigon cũ, thoáng đẹp. Sinh viên chuyển vào Đại Học Xá Minh Mạng, dù công trình xây cất chưa hoàn tất. *Đặc san Lửa Việt* của HSVDHHN [Hội Sinh Viên Đại Học Hà Nội], do anh Trần Thanh Hiệp làm Chủ nhiệm, anh Nguyễn Sỹ Tế làm Chủ bút, sau số *Xuân Chuyển Hướng* cũng ngưng xuất bản.

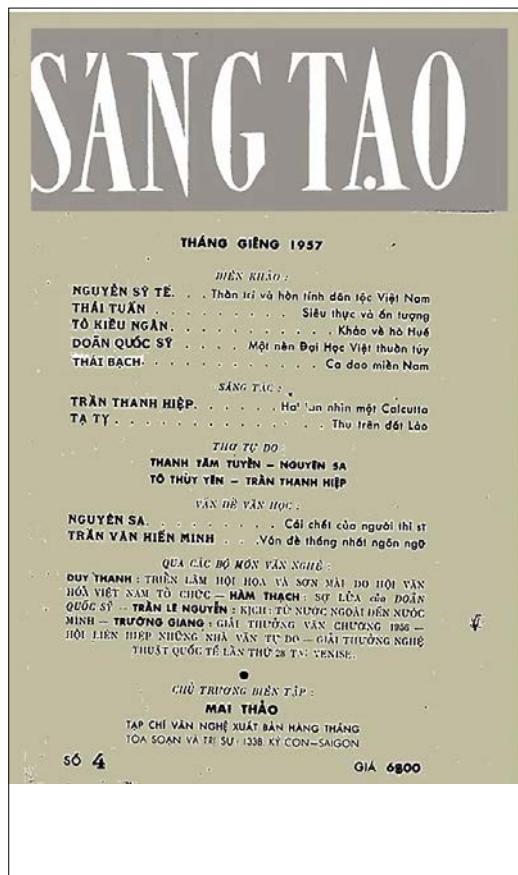
Bấy giờ là năm 1955. Di cư đã đến hồi văn cuộc. Hà Nội khuất biệt từ tháng 10 năm trước. Saigon vẫn còn xô bồ những mối mẻ, những hứa hẹn trong con mắt người di cư.

Chúng tôi - các anh Trần Thanh Hiệp, Nguyễn Sỹ Tế, Doãn Quốc Sỹ và tôi - gặp nhau, cùng làm việc, quen dần nhau qua mấy số *Lửa Việt* - nơi đã in vở kịch *Trắng Chiều* của anh Tế viết khi còn ở Hà Nội, các truyện ngắn *Chàng Nhạc Sĩ*, *Gìn Vàng Giữ Ngọc* của anh Sỹ và một vài bài thơ của tôi - đồng ý cần có một tờ báo của mình để viết cho sướng tay, để may ra đóng góp được cái gì cho công việc chung.

Trong khi chờ anh Hiệp tìm kiếm nguồn tài trợ, chúng tôi nhận hợp tác với nhật báo *Hòa Bình* của anh Vũ Ngọc Các, làm trang Văn Nghệ hàng tuần cho tờ báo. Tôi được giao phó công việc đầu bếp lo việc sắp xếp bài vở cho trang báo vì rảnh thì giờ nhất và được nét chữ khó đọc.

Nhờ trang báo này mà tôi gặp thêm bạn (...)

Mai Thảo gửi đến chúng tôi *Đêm Giã Từ Hà Nội* Tôi nhận được một bao thư dày cộm, không

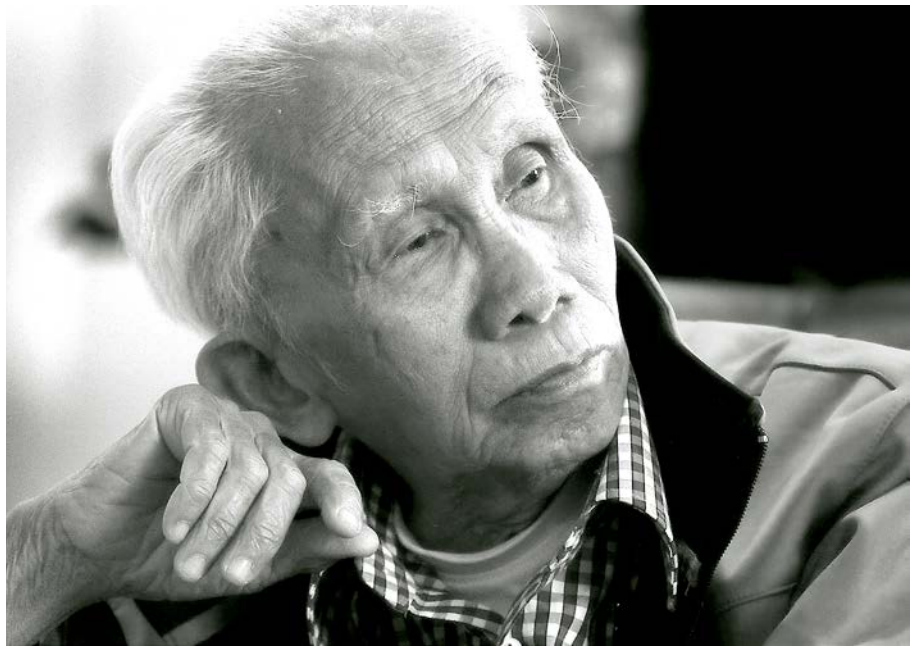

địa chỉ người gửi, trong bụng xấp bản thảo đánh máy. Bút hiệu Mai Thảo hoàn toàn xa lạ với tôi.

Liếc nhìn dòng chữ đầu tiên của bài gửi, tôi giật mình kinh ngạc :

Phượng nhìn xuống vực thẳm: Hà Nội ở dưới ấy (...)."

Thanh Tâm Tuyền gặp Mai Thảo, anh em chúng tôi cho Tạp chí *Sáng Tạo* ra đời. Biến cố này đã chấm dứt giai đoạn mở đường, trong đó, chúng tôi mỗi người một cách, hung hăng coi trời bằng vung, chẳng khác gì những chàng hiệp sĩ Don Quichotte, làm báo, in báo, bán báo, viết văn, làm thơ, vẽ tranh, soạn kịch v.v. Chúng tôi sôi nổi phiêu lưu đi tìm một xứ Viễn Tây ở miền đất mới của nước non cũ. Thật ra sự ngông cuồng này cũng chỉ là những biểu hiện của sự tự do trời cho, tức là vào thời điểm những xiềng xích cũ bị chặt đứt chưa được xiềng xích mới thay thế. Con sông Bến Hải chia đôi đất nước thật đó, nhưng cùng lúc lại ngăn được làn sóng độc tài đỏ phương Bắc không tràn ngập phần còn lại của đất nước ở phía Nam. Bộ máy cai trị ở miền Nam thì chưa lắp ráp kịp để chiếm đóng xã hội. Trong một chừng mực nào đó, lịch sử miền Nam tạm thời bỏ trống cho dân chúng. Máy anh em chúng tôi nắm lấy thời cơ, kịp thời tiếp thu tình trạng ưu đãi lịch sử hiếm có này để hình thành một dạng thức tự do vừa cho cá nhân, vừa cho xã hội. Chúng tôi hăm hở sáng tác. Xin nghe lại tiếng kèn vào trận của Nguyễn Sĩ Tế "... *chính trị không còn là một đặc quyền của một thiểu số, một quả cấm đối với đa số*". Thơ Thanh Tâm Tuyền vang lên đánh thếp lời tuyên ngôn "*Đau như thú dữ cháy rừng. Ta đập vỡ hình hài và thức giấc*". Doãn Quốc Sỹ can dặn: "*Gìn vàng giữ ngọc*". Trần Thanh Hiệp đặt vấn đề "...*nghệ thuật*

Trần Thanh Hiệp

không phải chỉ là sự diễn tả tâm tình, hay là sự thần phục thực tại, hay là sự tuyên truyền chính trị, hay là sự cuồng loạn hư vô (...) chỉ có thể hiểu nghệ thuật bằng y cứ vào sự vận động biện chứng của chính nghệ thuật trong vận động của lịch sử (...) nghệ thuật là một nhận thức của đời sống (...) một tác động của con người để chinh phục thân phận của chính mình (...) sự giao tranh đưa lại sự giải phóng tự giác và giải phóng xã hội để đạt tới một toàn thể nhân tính (...). Nghệ thuật bây giờ là sự tiêu hủy để sáng tạo. Là sự thống nhất tiêu hủy và sáng tạo". Đoạn tuyệt với mọi công thức ước lệ cũ, dứt khoát như vậy, dù lòng chẳng vui sướng gì. Làm mới lại hình thức cho văn học nghệ thuật, một điều đương nhiên. Nhưng còn phải giải phóng luôn cả văn học nghệ thuật khỏi kim kẹp ý thức hệ của chính trị nữa. *Sáng Tạo* tự nguyện đi tiên phong tiếp tục ở miền Nam hành động của *Nhân Văn Giai Phẩm* ở miền Bắc công khai đối đầu với chính quyền độc tài cộng sản. Và có điều kiện để tiến xa hơn nữa,

bằng tác phẩm, *Sáng Tạo* chĩa mũi tấn công vào đồn lũy toàn trị. Thái độ lên đường để tiến công dù ngắn ngủi này - đầu thập niên 60 *Sáng Tạo* tự ý im tiếng - đã mang ý nghĩa một chiến thắng giữa cuộc đời mà ngòi bút trên tuyến đầu Thanh Tâm Tuyền trao tặng Quách Thoại ở bên kia thế giới. Đoạn kết luận sau đây, do Thanh Tâm Tuyền đưa ra và Mai Thảo ghi lại, của 4 cuộc thảo luận thân mật năm 1962 giữa anh em chúng tôi, có thể coi như một đoạn di chúc tinh thần chung của *Sáng Tạo*:

"Cùng với nhau bỏ những ám ảnh quá khứ, để nhìn vào thực trạng, khơi mở con đường tiến tới nghệ thuật hôm nay. Có thể thế hệ sau chúng ta sẽ làm lại hành động này với thế hệ chúng ta. Và chúng ta chấp nhận đó là một hành động tất yếu cho sự tiến hóa của nghệ thuật.

Nghệ thuật là một vận động biện chứng của hủy diệt và sáng tạo".

TTH

(TRÍCH VANG VANG TRỜI VÀO XUÂN)

Dòng sông Ô Lâu
vòng quanh làng cổ
Phước Tích

Làng cổ² bên sông Ô Lâu

Làng cổ Phước Tích cách trung tâm thành phố Huế khoảng 40km thuộc thôn Phước Phú, xã Phong Hòa, huyện Phong Điền, tỉnh Thừa Thiên Huế.

ĐÀO THỊ THANH TUYỀN
SÀI GÒN, VN

Hôm ấy chúng tôi đi bằng xe máy theo Quốc Lộ 1A. Trên đường đi, thấy trên tấm bảng chỉ đường: “Sịa – 10km”, tôi chợt nhớ lại câu “Nhất Huế, nhì Sịa” bèn rẽ vào, cái tên thật gọi trí tò mò.

Con đường làng láng nhựa cong cong, hai bên đồng ruộng, canh xe chạy đúng 10 cây số chúng tôi dừng lại hỏi một người bên đường Sịa ở đâu? Người lạ nhìn chúng tôi

ánh mắt có chút ngạc nhiên rồi nói: “Đây là Sịa”. Hai bên cười ngất!

“Điều thú vị là được biết thêm một nơi mà có lẽ nếu không có tấm bảng chỉ đường thì nó không nằm trong các điểm đến lần này” – chị bạn tôi kết luận như vậy sau khi chúng tôi ghé đến đình làng Khuông Phò và Thủ Lễ. Hai ngôi đình tương đối giống nhau về lối kiến trúc chung của vùng Thừa Thiên – Huế như: 4 trụ biểu dẫn vào

đình, bình phong, sân đình, ngôi đình nằm cuối sân, theo kiểu nhà rường 5 gian 2 chái... Ngồi nghỉ chân, uống nước, nói chuyện giữa vùng quê yên bình, tìm hiểu về một địa danh cũng là điều thú vị của người khám phá.

Lại ngạc nhiên khi tấm bảng chỉ đường cho biết chúng tôi đã vào địa phận Quảng Trị, chị bạn tôi thắc mắc: “Tại sao là Quảng Trị khi mình đang trên đường đến

Làng cổ Phước Tích của Thừa Thiên Huế?”. Còn nữa, bản đồ Google cho biết chúng tôi phải rẽ xuống làng Mỹ Chánh cũng thuộc Quảng Trị, qua Mỹ Chánh mới đến Phước Tích. Đây cũng là điều thú vị.

Nhìn trên bản đồ, làng cổ Phước Tích được bao bọc 3 phía bởi dòng sông Ô Lâu là con sông làm ranh giới phân chia hai tỉnh Thừa Thiên Huế và Quảng Trị. Hầu hết các làng phía Quảng Trị giáp với Phước Tích đều có ranh giới tự nhiên là sông, ao, hói, chỉ có một phần đất làng Phú Xuân giáp với Phước Tích là quốc lộ 49B đi qua 2 làng.

Trên con đường từ Mỹ Chánh vào Phước Tích một bên là sông Ô Lâu bình dị, hiền hòa, tôi nhìn qua bên kia sông lại thêm ao ước được khám phá bên ấy.

Chúng tôi vào Làng cổ Phước Tích bằng “lối

Lối vào làng cổ Phước Tích

sau”, nghĩa là từ cuối làng. Một người vui vẻ hướng dẫn chúng tôi: “Các chị cứ đi theo con đường lát gạch này là đã vào làng, khi nào không còn lối lát gạch nữa là hết làng”.

Nói về hai từ “làng cổ”, ông Lê Trọng Diễn năm nay gần 80 tuổi, chủ nhân một ngôi nhà rường nói với chúng tôi rằng: “Cái ‘cổ’ của làng Phước Tích khác với làng

cổ Đường Lâm của miền Bắc. Trước hết, làng cổ Phước Tích còn bao hàm ý nghĩa về cảnh quan môi trường, một làng không có ruộng nên không bị ô nhiễm, bao bọc chung quanh là sông và toàn bộ nhà ở đây đều có vườn cây lá xanh dày nên quanh năm mát mẻ. Đặc biệt, trước nhà nào cũng có hàng chè tàu, cấu trúc nhà giống nhau. Và, cái ‘cổ’ đậm nét là quần thể

nhà rường. Một làng nhỏ chỉ 114 ngôi nhà mà có đến 40 nhà rường tuổi thọ hơn trăm năm, trong đó 26 nhà rường đã được trùng tu nhưng vẫn giữ nguyên bản nhà rường truyền thống. Cái ‘cổ’ còn bởi sự yên bình, sạch sẽ mà không có một làng nào như Phước Tích”.

Ông Diễn hóm hỉnh: “Còn bởi đây là một làng không có người trẻ. Như gia đình tôi, con cái cũng

Ở Làng cổ Phước Tích

làm việc hết ở Huế, chỉ còn hai ông bà già. Làng vắng vẻ, ít người lắm, tôi đổ các cô đi mà gặp được hai người trở lên. Dân số làng bây giờ còn khoảng 300 người và chỉ toàn người già. Diện tích làng khoảng 50 hecta, nhà vườn nào cũng rộng hơn ngàn mét vuông”.

Chỉ tay vào hàng cột trong nhà ông nói chúng được làm từ gỗ mít là loại gỗ làm nhà tốt vì mít chịu lực đứng. Ông Diễn kể rằng, gia đình ông đã ở đây đến đời ông là đời thứ 15 chỉ chuyên nghề làm gốm. Đưa chúng tôi vào gian nhà trưng bày gốm ông giải thích: “Bỏ làng Phước Tích không có ruộng nên phải lấy đất sét từ nơi khác về làm gốm. Tùy theo chất đất mà gốm ra tốt hay xấu. Chúng tôi lấy đất nguồn ở Quảng Trị, cách làng 12 cây số. 600 năm nay vẫn lấy đất ở đó. Gốm Phước Tích nổi tiếng xưa nay về chất liệu và màu

Miếu Cây Thị

sắc, các cô có thể thấy mỗi sản phẩm mỗi màu, không có màu trùng. Bây giờ người ta chuyển qua công nghệ mới làm theo gốm Bát Tràng nhưng gia đình tôi vẫn làm gốm theo phương pháp cổ truyền đốt bằng củi, làm bằng tay...”.

Chị bạn tôi, một “tín đồ” của gốm say mê và tâm tấu xuyết xoa trước tủ

kính xếp hàng dài những sản phẩm gốm ...

Rời nhà ông Diễn, chúng tôi đi theo con đường lát gạch Bát Tràng. Quả đúng là một môi trường xanh gần như tuyệt đối và hầu như không thấy người.

Theo chỉ dẫn của ông Diễn, chúng tôi ghé đến Miếu Cây Thị, điều thú vị là cây thị có chu vi khá

lớn, khoảng 6 vòng tay ôm của người lớn nhưng bên trong lại rỗng ruột từ gốc lên đến ngọn (khoảng hơn 10m). Tán cây thị che mát một khuôn viên rộng, bóng nắng khó lọt qua. Ông Diễn có kể rằng, thời chiến tranh, người ta vô cây thị trốn bom đạn. Các nhà khoa học nhận định, miếu Cây Thị thờ mẫu Ponagar đã được Việt hóa trong quá trình chung sống và kế thừa dòng tín ngưỡng Chăm. Cái yên bình của làng Phước Tích khẳng định qua bao thế kỷ, rồi chiến tranh bom đạn cày xới miền Trung cả một thời gian dài mà làng vẫn giữ được nét cổ kính về các công trình kiến trúc nhà cửa, đền miếu...

Chúng tôi đi một vòng hết làng, cảm nhận được mình đã đi theo đường tròn, dòng sông Ô Lâu vòng quanh mát mẻ,

Gốc cây thị

Ngôi đình làng Khuông Phò ở Sịa

êm đêm như cổ tích với 12 bến nước trông thật thanh bình. Một ngôi làng khá lặng lẽ, cách biệt đời sống đô thị ồn ào. Những miếu thờ, miếu bà Liễu Hạnh, miếu Đôi, miếu Ngũ Hành, miếu Cô Hồn, chùa Phước Bửu, những nhà thờ họ... nằm trong vườn cây cối um tùm xanh mát, những hàng cau thẳng tắp, nhà cổ có cấu trúc giống nhau, lò gốm, gian trưng bày gốm phục vụ khách đến thăm.... Và đúng như lời ông Diễn nói, đi khắp làng hôm ấy chúng tôi chỉ gặp 1, 2 người. Tôi bị cuốn hút bởi lối đi lát gạch rêu phong vào một ngôi nhà cổ có hai hàng

Ngôi đình làng Thủ Lễ ở Sịa

cau quá đẹp nên cứ thế mà chân bước lên những bậc cấp bằng đá mấp mô. Có một bàn tay gầy, trắng xanh mở hé cánh cửa sổ nhỏ bên hông nhà, chỉ nghe giọng nói mà không thấy người, trông thật... liêu trai như trong một bộ phim xưa nào đó.

Bài và hình ĐTTT

Bên trong một ngôi nhà có trưng bày gốm ở Phước Tích

Ngược dòng lịch sử, theo Wikipedia:

“Năm 1306, vua Trần gả công chúa Huyền Trân cho vua Chăm là Chế Mân. Vua Chăm đã dâng hai châu Ô và Lý (Rì) cho Đại Việt làm quà sinh lễ. Năm 1307, vua Trần Anh Tông (1293 - 1314) cho đổi tên hai châu này thành Thuận Châu (phía Nam Quảng Trị) và Hóa Châu (Thừa Thiên Huế ngày nay), đồng thời có chính sách di dân từ phương bắc vào, ổn định dân bản địa. Từ đó, vùng đất Thuận Hóa trở thành vùng biên cương phía nam của Đại Việt.

Năm 1470, vua Lê Thánh Tông thân chinh đem quân chinh phạt Chăm Pa thắng lợi, những đợt di dân mới lại tiếp tục diễn ra. Theo các tư liệu thì làng Phước Tích được thành lập vào những năm đầu trong đợt di dân này vào xứ Thuận Hóa. Gia phả của họ Hoàng, dòng họ khai canh ở làng Phước Tích có ghi: “...Đến đời Lê Thánh Tông, niên hiệu Hồng Đức thứ nhất và thứ hai (1470 - 1471), ngài thủy tổ họ Hoàng lúc bấy giờ là Hoàng Minh Hùng, tục gọi là Nổi, nguyên người làng Cẩm Quyết, Nghệ An, đã thân chinh đánh đuổi Chiêm Thành. Sau khi chiến thắng trở về, ngài đi xem xét đến nguồn Ô Lâu, bao chiếm địa phận từ Khe Trăn, Khe Trái đến xứ Cồn Dương. Sau khi xem bói, biết được chỗ đất tốt tươi, ngài liền chiêu tập nhân dân thành lập làng...”.

Lê Quỳnh Mai sinh 1962 tại Sài Gòn, theo học chương trình Pháp và cùng gia đình rời Việt Nam tháng 4-1975. Định cư tại Montréal, Québec, bắt đầu viết từ 1998. Đã in Tác giả với Chúng ta (2004), Gã Đấu bò thành Malaga (2005).

LÊ QUỲNH MAI PHỎNG VẤN nhà văn Trùng Dương

KỶ 1

LÊ QUỲNH MAI: Xin giới thiệu về nhà báo và nhà văn Trùng Dương Nguyễn Thị Thái.

TRÙNG DƯƠNG: Khi viết báo, tôi tôn trọng đủ kiện, sự chính xác. Khi viết văn, tôi để óc tưởng tượng của tôi thả, sống, “theo chân mây”, như tựa một cái truyện ngắn viết trước 1975, thay vì nhốt nó ở đâu đó. Ở cả hai bộ môn, văn chương và báo chí, chân thực là điều căn bản, nhất là sự chân thực trí thức.

LQM: Là chủ nhiệm nhật báo Sóng Thần tại miền Nam Việt Nam trước 1975. Chị có thể cho quý độc giả biết về quá trình thực hiện và hoạt động của cơ quan ngôn luận này không?

TD: Tình cờ tôi vừa viết xong bài điểm sách cuốn *Báo chí ở Thành Phố Hồ Chí Minh - 100 Câu Hỏi Đáp Về Gia*

Định - Sài Gòn TP. Hồ Chí Minh, do Trương Ngọc Tường và Nguyễn Ngọc Phan biên soạn và nhà xuất bản Tổng hợp TP-HCM ấn hành năm 2006, về báo chí Miền Nam từ 1865 tới 1995, trong đó có 2 trang về tờ Sóng Thần với rất nhiều sai sót. Tôi nhận thấy, vì nhu cầu trong nước và cả ở hải ngoại hiện muốn tìm hiểu về nền văn học Miền Nam 1954-1975, trong đó báo chí là một bộ phận, nên tôi có viết lại về tờ báo Sóng Thần để những ai muốn tham khảo về tờ báo như một phần của báo chí nói riêng và văn học Miền Nam nói chung, có tài liệu và không phải đoán mò, cương ẩu. Rất tiếc là tôi không có phương tiện, nhất là sức lực, để suy khảo về cả 20 năm báo chí Miền Nam, mặc dù một dạo rất muốn và

đã thu thập được một số tài liệu. Sau đây là phần viết về tờ Sóng Thần rút ra từ bài điểm sách.

Tờ Sóng Thần ra đời vào tháng 10, năm 1971, và bị rút giấy phép vào tháng 2, năm 1975. Microfilm của những số báo Sóng Thần (trừ những số báo bị tịch thu không ra được tới sạp bán) hiện được lưu trữ tại thư viện Kroch Library Asia thuộc Đại học Cornell, Ithaca, N.Y. Bộ phim gồm bảy cuộn, mang số 5004, gồm 1971: Oct.-Dec., 1972-1974, 1975: Jan.-Feb.

Khởi thủy Sóng Thần là cơ quan ngôn luận của nhóm chống tham nhũng Hà Thúc Nhơn (tên một đại úy y sĩ đã bị sát hại vào năm 1970 trong khi đơn thương độc mã chống tham nhũng trong chính quyền Nha Trang). Nhóm này gồm

Bác sĩ Phạm Văn Lương, Giáo sư Nguyễn Liệu, Hà Thế Ruyết, Phan Nhự Thúc, Uyên Thao, Lý Đại Nguyên và một số người khác tôi không nhớ hết tên, và những người vì lý do riêng, không muốn công khai. Sau vì nhu cầu chuyên nghiệp, tờ báo tách ra đứng riêng, mặc dù vẫn theo chủ trương chống tham nhũng trong chính quyền và quân đội. Hồi ấy, tham nhũng ở Miền Nam chỉ bằng một phần nhỏ, so với bây giờ, và cũng chẳng lãnh đạo nào dám ngang nhiên tặng đảo, đất hay cho ngoại bang thuê mỏ, thuê rừng để bỏ túi riêng, như bây giờ. Và cũng không có lãnh đạo nào dám bênh vực tham nhũng, cho rằng tham nhũng ở Việt Nam còn thua xa vài quốc gia khác, như mới đây, ở Việt Nam.

Sóng Thần được hình

Trùng Dương, tên khai sinh là Nguyễn Thị Thái, sinh năm 1944 tại Sơn Tây, di cư và lớn lên tại Miền Nam từ 1954. Nguyễn là chủ nhiệm-chủ bút nhật báo Sóng Thần (Saigòn, 1971-75), và là tác giả của nhiều truyện ngắn, truyện dài, biên khảo, phóng sự, minh họa, và một vở kịch ba màn, *Các Con Tôi Đã Về* (1978). Tị nạn cộng sản tại Hoa Kỳ từ 1975. Trở lại trường học và tốt nghiệp cử nhân và cao học ngành báo chí, công quyền và các vấn đề quốc tế, Đại học Tiểu Bang California, Sacramento. Fulbright Fellow, niên khoá 1990-91 tại Hong Kong, nghiên cứu về các vùng kinh tế đặc biệt (special economic zones) của Trung Cộng trước khi nước này mở tung mọi cửa ngõ đón nhận nền kinh tế thị trường. Từ 1991-93, phóng viên cho tờ *The Mountain Democrat*, Placerville, Calif.; sau đó về cộng tác với nhật báo *The Record*, Stockton, Calif., làm copy editor rồi trưởng thư viện tin tức (chief news librarian, archivist & researcher) từ 1993 tới khi về hưu năm 2006.

Các tác phẩm văn chương đã xuất bản trước 1975: Văn xuôi: *Vừa Đi Vừa Ngược Nhìn*, tập truyện (Khai Trí, 1966); *Mưa Không Ướt Đất*, tập truyện (Văn, 1967); *Cơn Hồng Thủy và Bông Hoa Quý* (Trình Bầy, 1968); *Chung Cư*, tập truyện (Tân Văn, 1971); *Một Cuộc Tình*, tập truyện (Tân Văn, 1972); *Lập Đông*, tập truyện (Văn, 1972); *Thành Trì Cuối Cùng*, truyện dài (đăng từng kỳ trên nhật báo *Thần Phong*, Sài Gòn, khoảng 1970-71, chưa in thành sách); *Những Người Ở Lại*, truyện dài (đăng từng kỳ trên nhật báo *Sóng Thần*, 1973, chưa in thành sách). Văn dịch: *The Prophet* (dịch Kahlil Gibran, đăng rải rác trong một số tạp chí, 1968-70); *Ngàn Cánh Hạc* (dịch Kawabata Yasunari, Trình Bầy, 1969); *Đường Về Trùng Khánh* (dịch Han Suyin, chung với Hồ Hải Nguyễn Vũ Thiệu, không nhớ tên nhà xuất bản, khoảng 1970); *Người Đàn Bà Trong Cồn Cát* (dịch Kobo Abe, An Tiêm, 1971).

Từ sau 1975, viết nhiều thể loại và đăng báo, nhưng chưa xuất bản thành sách.

thành là do đóng góp tiền bạc dưới hình thức mua cổ phần của các cổ đông và độc giả. Tờ báo có trụ sở đặt tại 133 đường Võ Tánh, Sài Gòn (không phải ở miền Trung như ghi trong cuốn *Báo chí TP. Hồ Chí Minh*). Tờ báo do tôi đứng tên làm chủ nhiệm, và nhà văn-nhà báo Chu Tử làm chủ biên. *Sóng Thần* chống tham nhũng ngay từ lúc đầu,

chứ không phải mãi tới cuối năm 1974, như ghi trong bài “Xin cho biết về tờ *Sóng Thần*”. Tuy vậy, *Sóng Thần* chống tham nhũng, không chống chế độ hay chính phủ, như một số báo chí ngoại quốc hồi ấy xếp loại là “anti-government”. Ngoài ra là thông tin, bình luận thời cuộc, xã hội, và giải trí (mà việc đăng tải những truyện feuilleton là một).

Báo có anh Nguyễn Đức Nhuận lo trị sự, một người rất tận tụy, không những đối với tờ báo, mà còn với gia đình của anh chị em tòa soạn. Phát hành thì có Sáu Cao (tôi không nhớ trọn tên họ của anh, anh chị em quen gọi anh là Cao vì anh ... rất cao và gầy, người miền Nam, năng nổ, bộc trực). Tôi vẫn nhớ hình ảnh anh Sáu ngồi kiêu

nước lụt (tức ngồi xổm, theo lối diễn tả của người Bắc), bút rút, khốn khổ, buồn so, mỗi khi nghe tin báo bị tịch thu vì một lý do nào đó, và anh không có báo để phát hành.

Phần tòa soạn thì anh Uyên Thao điều hành, với tư cách tổng thư ký, và anh Trương Cam Vĩnh làm phụ tá. Phụ trách về trình bày và dàn trang, lo in ấn có các họa sĩ Đăng

Giao, Huy Tường, và Vĩ Ý. Hồi ấy, chúng tôi đưa báo đi nhà in mượn người ta in, nhưng có riêng một dàn sắp chữ với khoảng một tá thợ, cậu nào cậu nấy lúc nào cũng mình trần vì phòng sắp chữ vốn là một cái gác lửng trần thấp nên rất nóng, và lem luốc vì mực. Phòng sắp chữ nằm phía sau tòa soạn, do sắp typô Tấn, một thanh niên gốc miền Nam, rất tận tụy, trông coi. Giở nhìn lại tôi không khỏi xấu hổ mà nhìn nhận là trong số thợ sắp chữ đó có một số em chỉ mới trên dưới 10 tuổi, đủ biết đánh vắn để có thể sắp chữ, bỏ học đi làm để kiếm sống giúp gia đình. Tôi cũng còn nhớ cảnh Tấn giục bài, “để mấy đứa nhỏ có bài sắp chữ” vào buổi trưa sau khi báo đã in và thợ sắp chữ sắp các bài nằm, có lần đứng bên cạnh bàn làm việc của tôi với cái thước kẻ, hề thấy viết được khoảng nửa trang, cậu ta kê thước kẻ vào trang giấy xé cái rết, đem phần giấy có chữ xuống nhà sắp chữ, mặc tôi ngẩn ngơ như con gà vừa bị cắt đầu. Sau kinh nghiệm đó, tôi thường viết bài ở nhà, nếu bữa nào chậm bài cho Tấn.

Thành phần biên tập, bình luận và nhiếp ảnh khá đông, nòng cốt gồm có Vũ Anh, Đỗ Ngọc Yến, Lý Đại Nguyên, Đường Thiên Lý, Lê Thiệp, Dương Phục, Nguyễn Tiến Sơn, Lê thị Bích

Vân, Anh Điền, Nguyễn Tân Dân, Chóe Nguyễn Hải Chí, Hùng Phong, Nguyễn Tuyền, Thục Viên, Triều Giang, Chu Vĩ Thủy, Vũ Ngọc Long, và nhiều người khác nữa. Bên cạnh đó là một hệ thống các văn phòng đại diện ở các tỉnh, đặc biệt là Đà Nẵng, Huế và Quảng Trị, với Nguyễn Kinh Châu, Nguyễn Quý, Ngy Thanh, Đoàn Kế Tường và nhiều anh em khác. Cộng tác viên thì càng đông hơn. Thường xuyên lui tới tòa soạn tôi nhớ nhất có các anh Trần Phong Vũ và Vũ Đức Vinh, cả hai hồi ấy làm đài phát thanh Sài Gòn, với anh Vinh là tổng giám đốc. Về sau này, sau khi nhật báo Đuốc Nhà Nam của ký giả lão thành Trần Tấn Quốc tự ý đóng cửa để phản đối luật báo chí mới 007/1972 đòi mỗi nhật báo phải ký quỹ 20 triệu đồng, Sóng Thần (tồn tại nhờ vay tiền ký quỹ, và số tiền này còn nằm ở Ngân Hàng Quốc Gia khi biến cố 30 tháng 4, 1975 xảy ra) mời được bình bút Ngọ Long về cho có màu sắc người Miền Nam vì đa số thành phần biên tập là những người gốc miền Bắc di cư năm 1954. Khác với lời ghi trong cuốn “100 Câu Hỏi Đáp” là cả ba nhà báo kỳ cựu gốc miền Nam Trần Tấn Quốc, Nam Đình và Ngọ Long “cùng sang cộng tác với Sóng Thần”, thực tế chỉ có một mình

ông Ngọ Long bằng lòng về hợp tác thôi.

Riêng về các nhà văn nhận lời viết feuilleton cho Sóng Thần thì khởi thủy gồm có Nguyên Vũ, Cung Tích Biền, Nguyễn Thụy Long, Vũ Ngọc Đĩnh, Hoàng Hải Thủy, v.v. Sau thêm một số khác nữa trong đó tôi nhớ hơn cả, vì là do chính tôi mời, mà lại mời viết hồi ký chứ không phải tiểu thuyết, để in song song, một phần cũng là nhằm lôi cuốn người đọc, đó là hai nhà văn nữ Túy Hồng và Nguyễn Thị Thụy Vũ. Tôi đã dự tính sau hai nhà văn này thì sẽ mời Nhã Ca và Nguyễn Thị Hoàng viết hồi ký song song như thế, nhưng chưa kịp, không nhớ vì lý do gì. Cả 4 chị đều là những nhà văn có nhiều sách truyện đã xuất bản và được nhiều người biết tới và đọc, khác với tôi, một người viết truyện “xuân thu nhị kỳ”, như chủ bút Văn đạo ấy, Trần Phong Giao, đặt cho tôi, có thể vì tôi luôn có những sở thích khác lối cuốn mình, không chỉ mình văn chương. Những người viết feuilleton cho báo hàng ngày là cộng tác viên, không nằm trong thành phần biên tập.

Ngoài công việc thông tin, nhật báo Sóng Thần còn tham gia vào hoặc tài trợ cho một số những sinh hoạt giáo dục (như hỗ trợ cho chương trình gây quỹ học bổng cho trường

Quảng Ngãi Nghĩa Thực dạy học miễn phí cho vài trăm em học sinh trung học nghèo ở Quảng Ngãi, do Nguyễn Liệu và trên 100 giáo sư trung học ở Quảng Ngãi đảm trách); xã hội hoặc nhân đạo (như chương trình xây nhà giúp người nghèo, hoặc gây quỹ và phát động chiến dịch hốt xác và chôn cất gần 2,000 nạn nhân chiến cuộc trên Đại lộ Kinh Hoàng trong trận Mùa Hè Đỏ Lửa 1972); hoặc văn nghệ (như lập nhà xuất bản Nhân Chủ, hỗ trợ gánh hát cải lương Bạch Tuyết-Hùng Cường, thực hiện phim “Yêu”, do Đỗ Tiến Đức đạo diễn, dựa vào cuốn tiểu thuyết cùng tên của Chu Tử).

Cái ưu điểm của Sóng Thần, và lý do tờ báo lôi cuốn được nhiều người tham gia, hỗ trợ, đó là, ngoài chủ trương chống tham nhũng làm sạch hậu phương để hỗ trợ tiền tuyến chống Cộng đảng bảo vệ một Miền Nam tự do, còn do chỗ này: đó là tờ báo do nhiều người làm chủ, với tư cách cổ đông góp phần hùn vốn, và niềm tin của họ đặt vào hoài bão của nhóm chủ trương, cũng là ước vọng của họ. Tôi chỉ là người đứng tên trên giấy phép xuất bản và chịu trách nhiệm đối với chính quyền, trong đó có những màn đi hầu tòa mỗi khi báo bị tịch thu. Tôi còn nhớ mỗi lần tôi mặc áo dài đến tòa soạn,

thế nào cũng có người hỏi: “Bữa nay bà đi hầu tòa hả?” Vì tôi ít khi mặc áo dài, mà thường mặc Âu phục để đi xe đạp cho đỡ vướng. Nói tóm lại, không có các anh chị em khác đã cộng tác với Sóng Thần và sự tin tưởng vào lý tưởng của tờ báo từ các cổ đông và độc giả, chắc chắn đã không có tờ Sóng Thần.

LQM: Khó khăn lớn nhất mà chị đã gặp khi thực hiện tờ Sóng Thần.

TD: Có lẽ là sự kiểm duyệt khá khe khắt, đôi khi vô lý và lỗ bịch, của chính quyền của ông Nguyễn Văn Thiệu, và đặc biệt là luật báo chí 007/72 ban hành sau biến cố Mùa Hè Đỏ Lửa, đòi mỗi nhật báo phải ký quỹ 20 triệu đồng để được phép tiếp tục xuất bản. Nguyên nhân sâu xa, đã hẳn là do tình trạng chiến tranh do cộng sản Hà Nội chủ trương, với sự thâm nhập hàng ngũ quốc gia của các cán bộ nằm vùng, đặc biệt trong giới cầm bút viết văn, đưa tới thái độ “paranoid” của giới lãnh đạo Miền Nam. Khi một tờ báo bị kiểm duyệt và tịch thu hơi thường xuyên, khách hàng quảng cáo sợ và độc giả cũng dần nản, bỏ mình, rồi cái nọ kéo theo cái kia.

LQM: Mặc dù tạo được tiếng vang lớn, nhưng tuổi thọ của Sóng Thần không được lâu dài như một số nhật báo nổi tiếng của miền Nam

Việt Nam trước kia. Chị nghĩ sao về cái tên của nó như điểm báo trước về hiện tượng này?

TD: Chuyện “tên như một điểm báo” chỉ là để nói đùa với nhau cho vui. Tôi không tin tên Sóng Thần tự nó là một điểm báo. Hồi đó, mặc dù Sóng Thần nghe không có vẻ tên báo, nhưng ông Chu Tử rất thích khi tôi cho biết đã chọn tên báo là Sóng Thần. Ngoài Sóng Thần, còn có vài tờ khác cũng bị rút giấy phép cùng lúc, trong đó có tờ Đại Dân Tộc của ông Võ Long Triều.

LQM: Sau nhiều biến cố xảy ra, chị có tìm ra nguyên nhân tại sao nhật báo Sóng Thần bị đóng cửa hay không?

TD: Tôi nghĩ tờ Sóng Thần bị đóng cửa là vì thái độ sợ hãi, không còn tin ở ai của chính quyền của ông Thiệu. Như tôi đã nói ở trên, chính quyền của ông Thiệu khi ở bước đường cùng càng trở nên quần trí, phản ứng không còn theo lý trí nữa. Người Mỹ có thành ngữ “shoot yourself in the foot” (tự bắn vào chân mình), nói cách khác là tự đào mồ chôn sống, và đây là tình trạng của những chế độ ở bước đường cùng và không tin ai nữa, kết quả là hớ ra làm cái gì cũng sai, trật, và từ từ tự đào hố chôn mình và chôn theo cả một quốc gia, dân tộc. Ta cũng thấy điều đó hiện đang diễn ra ở Việt Nam.

LQM: Chị có nhận xét và so sánh thế nào giữa hai nền báo chí ở miền Nam Việt Nam trước 1975 và của cộng đồng người Việt hải ngoại sau 1975 (nói riêng tại Hoa Kỳ).

TD: Báo chí ở Miền Nam trước 1975 có kiểm duyệt, mặc dù không bị chỉ đạo, như báo chí dưới chế độ cộng sản độc tài ở Miền Bắc và cả 35 năm qua trên toàn Việt Nam. Báo chí Việt ở hải ngoại thì hoàn toàn tự do, chỉ cần xin giấy phép mở một cơ sở thương mại (business). Ngày nay với kỹ thuật Internet phổ biến, nhiều báo điện tử không cần cả giấy phép thương mại, chỉ cần ghi danh với một trong những cơ sở ghi danh trên Internet. Tuy nhiên, nhiều người làm báo ở hải ngoại, tất nhiên không phải tất cả, hiểu nhầm quyền tự do báo chí, cho rằng mình muốn viết gì, công kích hay chụp mũ ai thì đó là quyền của mình. Điều này không đúng. Càng tự do, trách nhiệm của người cầm bút càng cao, do đấy người cầm bút càng phải luôn học hỏi, tự trau dồi, về kiến thức cũng như khả năng nghề nghiệp. Và quan trọng hơn cả, theo tôi, là vun xới đức tính khiêm tốn, đạo đức nghề nghiệp.

LQM: Chị có so sánh gì về cả hai mặt tốt xấu trong cách làm báo của người bản xứ tại Hoa Kỳ và của người Việt tại hải ngoại. Và ý kiến về sự xuất hiện mạnh mẽ của

báo điện tử hiện nay?

TD: Báo Việt ở hải ngoại, đặc biệt tại Nam Cali, nhiều quá, vì ai cũng muốn làm chủ báo, mà số người viết thì có hạn, độc giả có hạn, cũng vậy là khách hàng quảng cáo. Lượng thì nhiều mà phẩm không có bao nhiêu. Về phát thanh cũng vậy. Đã vậy, báo chí Việt ngữ, vì tính chất chính trị đặc biệt của cộng đồng Việt tị nạn, ít nhiều, dù không muốn, cũng bị lôi cuốn vào vòng chính trị, khó duy trì được tính khách quan, chuyên nghiệp. Chưa kể ảnh hưởng của khách hàng quảng cáo tới sự độc lập của tờ báo nữa. Báo chí Mỹ không bị chi phối bởi đặc tính chính trị này, mặc dù cũng không tránh được sự chi phối của quảng cáo. Báo chí Mỹ cũng không xuất bản ồ ạt như vậy. Tại một thành phố như Stockton, nơi tôi đã sống và làm việc 12 năm, chẳng hạn, với dân số khoảng 250 ngàn cho thành phố và khoảng nửa triệu cho toàn quận, chỉ có một tờ báo hàng ngày, tờ The Record, với số phát hành khoảng 70 ngàn số. Vậy mà từ nhiều năm trở lại đây tờ báo cũng đang khốn đốn vì sự phổ biến của Internet vì kỹ thuật này đang lấy đi khách hàng quảng cáo, nguồn thu chính của tờ báo. Và đây là tình trạng chung của báo in tại Mỹ: nguồn thu quảng cáo đang bị

thu hẹp lại, trong khi số độc giả mua báo cũng giảm đi.

Kỹ thuật Internet chỉ mới được chính phủ Hoa Kỳ bàn giao cho tư nhân sử dụng vào năm 1995, 4 năm sau khi kết thúc cuộc Chiến Tranh Lạnh. Tuy thế, Internet đã biến đổi sâu xa đời sống của chúng ta ở mọi lãnh vực kinh tế, chính trị, xã hội, văn học nghệ thuật và cả những liên hệ và đời sống cá nhân. Cũng chưa có kỹ thuật nào từ cổ chí kim mà lại có khả năng thu nhỏ quả địa cầu, thông tin chớp nhoáng, kể cả “tin” bậy, và dân chủ hoá và trang bị sức mạnh (empower) cho người sử dụng, như kỹ thuật Internet, mà World Wide Web, gọi tắt là Web, là một bộ phận. Do đấy chúng ta không nên lấy làm lạ khi báo điện tử của người Việt trong và ngoài nước bỗng tràn lan, bên cạnh những ấn bản điện tử (online) của những báo giấy, đây là chưa kể các trang Web của các đoàn thể, hội, nhóm và cá nhân. Không cần chi phí nhiều để mở những trang Web đó, chưa kể nếu chịu khó thì có thể tự làm lấy trang Web của mình với sự hỗ trợ của một vài chương trình computer, rồi thuê post lên Web, tốn vài chục Mỹ kim/tháng. Vấn đề là có người viết và viết như thế nào, có đáng cho

chúng ta theo dõi đọc và tin được không. Không ai ở hải ngoại này, kể cả chính quyền, có thể “đóng cửa” những Web sites này, trừ phi họ vi phạm điều lệ của hãng Internet mà họ thuê post và có người khiếu nại. Do đấy, người đọc cần đủ hiểu biết và thông minh để phân biệt thực hư, giữa sự thực và dối trá, đừng bạ cái gì cũng tin, rồi chuyển đi tứ tán, qua phương tiện e-mail, một cách vô trách nhiệm.

LQM: Là nhà báo và cũng là nhà văn, chị thích lãnh vực nào hơn. Tại sao?

TD: Không có lãnh vực nào tôi thích hơn lãnh vực nào, mà cả hai bổ sung cho nhau. Càng lớn tuổi, với kinh nghiệm, mình càng thực tiễn hơn, không còn mơ mộng, đam mê như lúc còn trẻ, do đấy óc tưởng tượng cũng mòn mỏi đi. Vì nhu cầu công việc và thói quen nghề nghiệp, tôi nghiêng về báo chí nhiều. Tóm lại, tôi đọc báo, tạp chí, sách non-fiction, xem phim tài liệu nhiều hơn là đọc truyện và xem phim truyện, trừ những tác phẩm thật hay. Viết cũng vậy.

(còn tiếp 1 kỳ)

LQM thực hiện 29 tháng 6 năm 2010 trích từ tập Tác giả với Chúng ta (2004)

Hợp tác với **trẻ** tại sao không?

Một cây làm chẳng nên non,
Ba cây chụm lại nên hòn núi cao !

Nếu bạn có những kế hoạch, những sáng kiến, những ý tưởng mà chưa biết bắt đầu ra sao, quảng bá thế nào, hợp tác với ai hoặc tìm kiếm một partner trong mọi lãnh vực ...

Xin liên lạc với chúng tôi.

info@trenews.net

Trẻ sẽ cùng bạn tham khảo để thực hiện,
hoàn toàn không có chi phí.

Chăm sóc gối

Sử dụng miếng bảo vệ gối

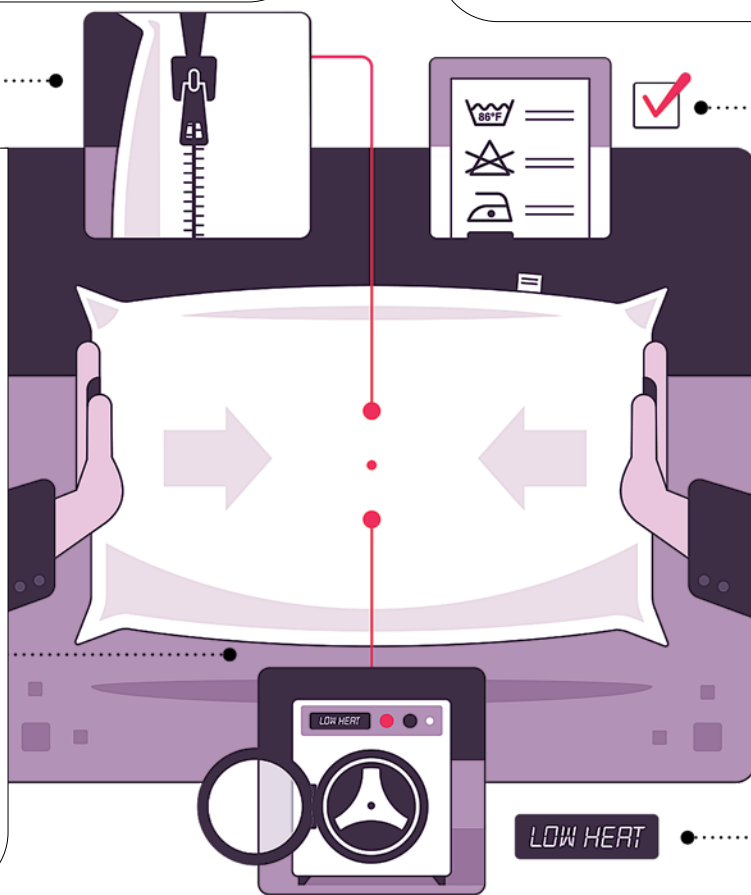
Những bao gối này có khóa kéo để bảo vệ gối khỏi bụi dơ và hư hỏng. Hãy tìm loại được chứng nhận bởi Asthma and Allergy Foundation of America (Tổ chức Hen suyễn và Dị ứng Hoa Kỳ), có nghĩa là nó sẽ ngăn chặn mạt bụi.

Giặt ít nhất hai lần một năm

Trước hết, hãy kiểm tra nhãn hướng dẫn (care label). Nếu gối có thể giặt bằng máy, hãy sử dụng gentle cycle (giặt nhẹ) và một ít detergent (xà bông giặt). Đối với slab style foam pillows (gối xốp), hãy hút bụi bề mặt và lau sạch vết dơ bằng khăn ẩm và mild detergent (nhẹ).

Mỗi ngày làm phẳng, mỗi tháng phơi

Làm phẳng gối giúp khôi phục hình dạng của gối và loại bỏ bụi. Mỗi tháng, hãy treo gối ngoài trời trong vài giờ, lý tưởng nhất là vào một ngày sáng sủa, có gió. Nếu không thể phơi, hoặc gối là loại foam, hãy cho gối vào máy sấy, không dùng nhiệt, hoặc dùng "air-fluff" cycle.

Sấy khô kỹ

Gối phải khô hoàn toàn, nếu không, có nguy cơ bị nấm mốc. Sấy khô gối trong ít nhất một giờ ở nhiệt độ thấp (không dùng nhiệt đối với down hoặc feather pillows (gối lông vũ)). Thêm vài chiếc khăn khô để gối mau khô và hai quả bóng tennis sạch hoặc dryer balls để giữ cho phần ruột không bị vón cục. Gối foam thì trải cho phẳng để khô hoặc treo bên ngoài.

Panama City

Panama

xứ của kênh đào và cơ hội

Nếu sau những ngày làm việc quá mệt mỏi, bạn cần đi chơi cho khuây khoả và có nhiều ngày nghỉ, bạn hãy chọn một kiểu đi du lịch bằng du thuyền. Một trong những chuyến hải hành dài khoảng 15 ngày lênh đênh trên đại dương vùng biển Nam Mỹ, sẽ là một chuyến đi chơi lý tưởng. Chuyến tàu này sẽ đi qua các hòn đảo hay bờ biển các quốc gia phụ tùy theo bạn chọn như, Colombia, Costa Rica, Mexico, Aruba hay Dominican Republic và Panama. Đặc biệt chỉ có các tour dài 15 ngày trở lên bạn mới được đi xuyên qua kênh đào Panama.

TRINH THANH THỦY
CALIFORNIA - USA

Đây là một kỳ quan “thép” nổi tiếng của thế giới. Có xem và biết về nó bạn mới thấy được đó là một công trình kỹ thuật và thiết kế vô cùng vĩ đại của con người. Nó, một sáng tạo tuyệt hảo của sự kiên trì và trí thông minh, giống kiểu “lấp biển, vá trời” của trí óc và nhân lực. Tại đây tàu thuyền có thể “bơi” từ Đại Tây Dương sang Thái Bình Dương trong vòng có 8 tiếng đồng hồ, nhanh hơn quãng thời

Mũi của du thuyền đang đi ra khỏi kênh đào.

gian trước kia gấp 40 lần. Đây chính là lý do các kỹ sư đã nghĩ ra việc xây dựng kênh đào bằng cách xẻ ngang eo đất của Panama.

Bạn có biết tầm quan trọng của con kênh đào này lớn đến đường nào không? Nó là con đường thủy nhân tạo có đường đi ngắn nhất, dài 48 dặm (77km) kết nối 2 đại dương là Đại Tây Dương và Thái Bình Dương. Trước khi có kênh đào Panama, một chiếc tàu đi từ San Francisco đến New York phải vòng xuống Cape Horn rồi đi ngược lên mất 12,800 dặm. Nếu sử dụng kênh đào này, chỉ mất 5,000 dặm là đến.

Ngày nay đường hàng hải xuyên đại dương này đã kết nối với 140 tuyến đường biển và 1,700 hải cảng của 160 quốc gia. Theo Chính phủ Panama, doanh thu

Tổng hành dinh trụ sở Kênh đào Panama

từ kênh đào Panama kể từ khi quyền quản lý công trình chiến lược này được trả về quốc gia Trung Mỹ từ tháng 12/1999 tới nay đã vượt ngưỡng 10 tỷ USD.

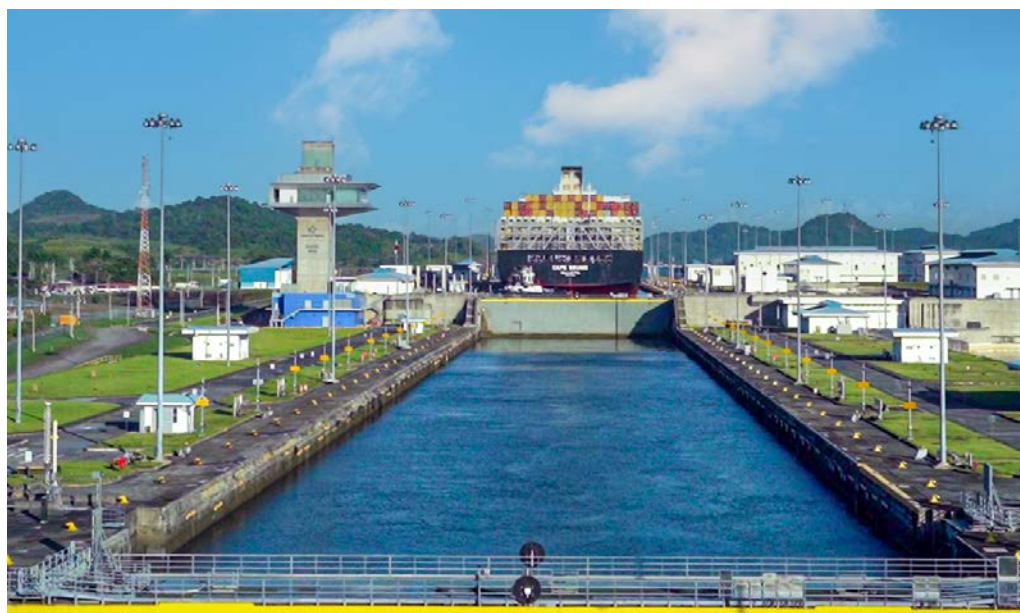
Ngay khi kênh đào Panama hoàn thành đã có rất nhiều tàu thuyền sẵn sàng đi qua đó. Con kênh này mang lại 20 tỷ USD mỗi năm cho Panama (theo thống kê

năm 2016). Cho đến nay, con kênh vẫn hoạt động theo công suất tuyệt đối với sự đầu tư hơn nữa về việc mở rộng trang thiết bị cũng như hàng hóa được vận chuyển qua con kênh này đạt mức trên 400 triệu tấn mỗi năm. Nó còn giảm chi phí vận tải, giảm giá thành sản phẩm, an toàn cho người và hàng hóa, đem lại nguồn thu

lớn cho Panama thông qua thuế hải quan. Nếu kênh đào bị đóng cửa thì sẽ ảnh hưởng rất lớn đến Hoa Kỳ và toàn thế giới.

Lịch sử đã ghi lại rằng việc người Pháp cố gắng xây kênh đào Panama trước đó. Công việc này quá nguy hiểm, đầy khó khăn và những vấn đề tài chính không thể vượt qua cuối cùng đã khiến người Pháp thất bại và các nhà đầu tư đã bị phá sản về mặt tài chính vào năm 1889. Nhân công thậm chí còn mất mát nhiều hơn với ước tính khoảng 20,000 người thiệt mạng vì bệnh sốt rét và sốt vàng da, trước khi nguyên nhân gây ra các bệnh nhiệt đới này được hiểu rõ.

Sau đó người Mỹ đã thành công khi bắt tay vào xây kênh đào. Vị trí của kênh đào rất có lợi vì cùng nằm trong Châu Mỹ và kênh đào giúp tàu thuyền di chuyển từ đông sang tây một cách

Một tàu hàng vừa vào kênh đào

nhau chóng. Kênh đào là một chiến lược địa chính trị có lợi cho Hoa Kỳ. Ngoài ra, tác động kinh tế có ảnh hưởng rất lớn. Vào năm 1999, Hoa Kỳ đã trao quyền quản trị lại cho Panama vì sự căng thẳng chính trị giữa hai nước. Panama trở nên giàu có nhờ kênh đào và vị thế vô cùng thuận lợi của nó ở Nam Mỹ. Mỗi ngày bao nhiêu thuyền bè phải đi qua kênh. Nhưng sức chứa và chiều dài của kênh có hạn nên chỉ có trung bình 32 tàu chở dầu qua được kênh. Bạn sẽ thấy các tàu, thuyền xếp hàng dài để qua kênh. Tiền trả cho mỗi lần qua được quy định theo từng cỡ, từng chiếc khác nhau, trung bình từ 60 ngàn tới 300 ngàn đô, cao nhất là 1 triệu 2. Chiếc du thuyền tôi

Đài tưởng niệm Bác sĩ Arnulfo Arias.

đi qua kênh phải trả khoảng 500 ngàn đô. Tuy nhiên khi chúng tôi mua vé đi du thuyền, chúng tôi đã phải trả khoản tiền phụ trội qua kênh này rồi.

Cả một ngày hôm đó, từ sáng sớm mọi người đều lên boong tàu để đứng xem hay ngồi trong

các phòng có máy quay trực tiếp từ bên ngoài và một chuyên gia ngồi giải thích và phân tích sự kiện cùng cách vận hành của kênh đào cho mọi người nghe. Mất khoảng 8 cho tới 12 tiếng để 1 du thuyền đi qua kênh. Đó là một thể nghiệm tuyệt vời, kéo

dài gần như cả ngày. Vì bài viết có hạn tôi không thể giải thích thêm về kỹ thuật làm sao để 1 chiếc tàu qua kênh đi vào Thái Bình Dương hoặc Đại Tây Dương. Bạn có thể tự thể nghiệm bằng việc tham gia vào tour đi Panama 15 ngày này.

Công ăn việc làm nuôi

Cầu Puente Centenario

sống dân chúng Panama phần lớn đến từ kênh đào. Người hướng dẫn viên nói cho chúng tôi nghe, nghề làm Phi Công hải cảng (harbor pilot), hướng dẫn tàu thuyền vào và rời kênh đào an toàn là một nghề kiếm tiền nhiều nhất. Một phi công hải cảng Panama có thể kiếm được tới 450,000 đô la một năm, bao gồm cả làm thêm giờ và các ca phụ trội. Các phi công ở cấp cao nhất có thể kiếm được khoảng 350,000 đô la một năm mà không cần làm phụ trội.

Đến Panama, bạn nên lấy tour bằng xe đi thăm thành phố và các địa điểm lân cận, nhờ thế bạn sẽ hiểu rõ hơn về xứ sở này. Vùng đất Nam Mỹ mang một vẻ đẹp nguyên sơ với những cảnh quan tuyệt vời cùng rừng rậm bạt ngàn và núi non hùng

Con Sloth- Lười.

vĩ. Với địa thế nằm bên hai bờ biển Đại Tây Dương và Thái Bình Dương, nơi đây sở hữu những thắng cảnh du lịch biển có vẻ đẹp rung động lòng người. Ngoài ra, Panama còn có hơn 1,000 hòn đảo lớn nhỏ.

Nam Mỹ cũng là nơi ẩn trú tuyệt vời của các động vật như vượn, khỉ,

hay chim chóc. Két thì đủ màu, đủ chủng loại. Chim cũng vậy, chúng đã thiên di từ xứ lạnh về nơi nóng ẩm này rất đông. Đặc biệt là con Lười. Tôi nghe tiếng về con Lười từ lâu mà chưa được thấy nên đã mua tour đi xem và tận mắt được trông thấy con Lười. Chúng thật

dễ thương, ở trên cây, trong rừng, ở khắp xứ Panama.

Thị trấn Boquete nổi tiếng với phong cảnh thiên nhiên tươi đẹp cùng những màn trình diễn nghệ thuật vô cùng thú vị và đặc sắc. Còn có hồ Gatun là một địa điểm thắng cảnh hữu tình, nơi đây còn có nhiều loài động vật đặc biệt như khỉ 3 ngón chân hay những chú cá sấu dưới mặt hồ. Bạn cũng nên viếng thăm quần đảo Bocas del Toro là nơi có những căn nhà nổi truyền thống hay bãi biển đẹp mê hồn cùng sắc nước xanh trong. Các khung cảnh đẹp nhất của các bãi biển Panama hầu như đều hội tụ tại vùng đất xinh đẹp này. Hãy sắp xếp hành lý và sửa soạn cho một chuyến đi bạn ơi!.

Bài và hình TTT

Viện bảo tàng Biomuseo

“Croc”

HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

Jake cập ca nô vô cầu gỗ sát bờ lạch, cột neo, kéo đồng chôn vừa sẵn được cả ngày nay, treo trên khung gỗ bên hông nhà. Anh vô tủ, lấy 2 cây dao bén, lưỡi mỏng, dài. Bắt đầu lột da, làm thịt chôn.

Bỗng có tiếng đập nước âm âm ở khu bờ lạch phía trên, Jake chụp khẩu Winchester, nạp đạn, chạy đi.

Sát bờ lạch. Một con sấu lớn đang vùng vẫy, chiếc đuôi dài của nó đập nát đám cỏ dài chung quanh. Jake lên đạn, thận trọng bước tới. Con sấu dài chừng 1.5 mét, bị dính chiếc bẫy bằng sắt, 2 ngàm thép đầy răng nhọn đập vô phần dưới giữa đuôi. Bẫy được nối một đoạn dây xích bằng sắt, dài chừng 2 mét, quấn chung quanh đuôi con sấu. Jake hiểu ra câu chuyện. Sấu ta bị dính bẫy ở nơi nào đó, đã cố vùng vẫy để thoát, nhưng bẫy sắt và dây xích quấn lại, sức nặng kéo tuột xuống, khiến sấu không bơi được, nên bị trôi tới tận bờ lạch này và nó đang tìm mọi cách thoát ra.

Nhìn con cá sấu, Jake nghĩ “Cách tốt nhất là cho nó 1 phút, xong chuyện.” Nhưng Jake không bao giờ bắn cá sấu, kể cả khi đi săn.

Anh hoàn toàn không thích đụng vô cá sấu, mặc dù thịt sấu ngon, trắng như thịt gà và bộ da có giá hơn da chồn.

Con sấu lại lặn lội, đập mình đùng đùng trong nước để cố thoát cái bẫy. Chừng vài phút, nó đuối sức, nằm ngửa người, phơi cái bụng trắng, nổi lều bều như chết trên mặt nước. Jake thấy tội nghiệp. Anh lội tới gần con cá sấu đang nằm, tay cầm vòng dây neo ca nô, đã thắt sẵn cái thông lọng ở đầu.

- Bành! Bành!

Con sấu lại xoay người, đập chiếc đuôi dài vô mặt nước

- Sấu! Đừng phản ứng, nằm yên!

Jake nói lớn, át tiếng đập nước.

- Nằm yên! Tao đang cứu mày! Nằm yên! Sấu.

Con sấu như nghe được tiếng người, nằm yên, đuôi đưa lên, cho thấy cái bẫy ngàm dính chặt phần giữa, tông teng sợi xích sắt lớn, Jake vung tay, ném vòng dây thông lọng rút vô đuôi, anh giựt mạnh, thông lọng siết chặt, Jake vòng sợi dây qua vai.

- Được! Được rồi sấu! Bây giờ tao kéo mày tới ca nô.

Do vùng vẫy tìm cách thoát, nên lúc này con cá sấu đã hoàn toàn kiệt sức, nằm im như con cá đóng hộp. Jake kéo con

sấu, đi sát bờ lạch về tới ca nô. Anh cột đầu dây neo vô ca nô, kéo con sấu lên. Jake lấy tấm vải che vết thương ở giữa đuôi của con vật, vì sợ ngâm lâu trong nước sẽ dễ gây bệnh hoại huyết. Jake chèo ca nô về nhà. Anh quấn con cá sấu trong tấm bạt lớn, kéo vô sau nhà, nơi bãi cỏ, dưới bóng mát của cây táo. Jake tháo dây, mở tấm bạt, con sấu ngẩng đầu.

- Sấu! Nằm yên, để tao mở bẫy!

Sấu nằm xuống, Jake kéo chốt sắt dưới thân bẫy.

- Klick!

2 ngàm sắt, tự động bật ra. Anh kéo sợi xích ném qua một bên. Jake vô nhà lấy chai whiskey, thuốc sát trùng, ít bông băng.

- Sấu! Tao sẽ băng bó vết thương, nếu không mày sẽ chết! Ok!

Con sấu đưa cặp mắt màu xám, lạnh như mắt rắn, nhìn Jake, nó hiểu được lời nói và hành động của Jake, nên nằm yên trên tấm bạt.

Jake rót ly whiskey, rửa tay sát trùng. Một tay anh đè đuôi sấu, tay kia đổ ly rượu vô vết thương, mình con sấu giật mạnh, hộc một tiếng lớn như bò rống. Vì ngâm quá lâu trong nước, vết thương trên đuôi sấu đã đen lại và nát ra. Jake bôi thuốc sát trùng vô phần đuôi còn lại.

- Sấu! để cứu mạng, tao bắt buộc phải cắt phần đuôi sau, nếu không mày sẽ bị hoại huyết... Chết ngắt!

Jake kéo con sấu tới bên gốc cây táo, cột chặt 2 chân sau và chiếc đuôi vô gốc cây. Vì Anh sẽ dùng chiếc rìu nhỏ, chặt 1 phát chính xác, cắt bỏ phần đuôi sau, nên sợ rằng con sấu phản ứng mạnh khi bị đau.

Jake đưa tay vỗ nhẹ vô mình con sấu, cặp mắt rắn lạnh lùng nhìn anh, rồi nhắm lại. Jake lấy dải băng vải quấn mấy vòng chung quanh vết thương, để cầm máu khi anh cắt đuôi.

Một tay đè lên phần lưng ở 2 chân sau của sấu, tay kia Jake để cái rìu ngay vết thương, anh đưa tay lên ... Chặt mạnh!

- Waroom!

Con sấu rống lên, lưng vẩy mạnh, phần đuôi sau văng ra, Jake cố đè nó vô gốc cây.

- Xong rồi! xong rồi sấu! Mày sống rồi sấu! Nằm im!

Con sấu ngóc đầu lên, 2 chân trước cào tung lớp cỏ, rồi vật xuống, nằm im, cái đuôi bây giờ chỉ còn hơn một nửa, đang co giật trong lớp máu đỏ. Jake đè chiếc đuôi, bôi thuốc sát trùng, rắc lớp bột kháng sinh, lấy bông gòn đắp vô vết cắt, và anh cẩn thận quấn một dải băng mềm chung

quanh. Con sấu nằm im, rít phì phì như rắn qua hàm răng tua tủa. Jake vô nhà lấy ra tảng thịt chồn tươi, để trước miệng sấu. Nó mở mắt, tấp miếng thịt, ngược đầu, cặp mắt rắn nhìn anh như cảm ơn. Jake để con sấu nằm dưỡng bệnh ở tấm bạt, trên bãi cỏ sau nhà. Mỗi ngày anh cho nó ăn thịt chồn, thay băng và chăm sóc vết thương. Chỉ 4 ngày sau. Vết cắt ở đuôi đã khô mặt. Con sấu khỏe lại, bò chung quanh bãi cỏ, ngoe nguẩy cái đuôi cụt.

- “Croc”, tao đặt tên mày là Croc!

Jake cầm miếng thịt chồn tươi mới cắt, đưa lên trước mặt con sấu.

- Croc! Croc! tới đây! Tới đây ăn.!

Con sấu rất khôn, nó biết Jake kêu tên Croc của mình, nên bò nhanh tới, tấp miếng thịt.

Croc hay nằm im dưới bóng mát của cây Đào. Mỗi lần Jake đi săn về, nó bò nhanh ra cổng, chiếc đuôi cụt ngo ngoe mừng anh. 1 tuần sau, Jake vừa lên xe đi săn, Croc bắt đầu bò ra lạch. Nó bơi, vẫy vùng trong nước và bắt cá. Chiều, Jake về, lúc nào cũng có 2 con cá Hồi lớn cỡ bắp chân, nằm sẵn ngay thêm nhà cho bữa tối.

3 ngày sau, khi đi săn về, Jake đậu xe sát rào, bước vô sau nhà. Trên

tấm bạt, có 6 con cá hồi Steelhead tươi, nằm dưới lớp rong xanh, còn đầy nước. Vậy là con sấu đã ra đi, nó trở về với lạch nước, vùng đất sống của nó và tử tế tặng cho Jake 6 con cá hồi, như thay lời cảm ơn với những giúp đỡ của anh.

3 tháng sau, chiều cuối tuần, Jake lái xe xuống thị trấn Knight Point bán da, mua sắm thực phẩm. khi xong việc, chừng 4 giờ chiều anh ghé bar “Chồn Xám” làm vài ly, gặp gỡ bạn bè.

- Hello Jake ... Thợ săn nhà nghề... Anh có thể giúp?

- Việc gì?

Nick, chủ tiệm thịt, Ray chủ tiệm cá cùng đứng dậy ôm vai Jake.

- Tối đây! Làm một vòng trước đã...

Nick gọi.

- Cho 3 cái whiskey đúp, tính tiền vô tôi.

3 người cạn ly.

- 3 cái nữa, tính phần tao.

Ray đưa tay.

3 người cạn ly.

Jake đưa tay.

- Ok! Cảm ơn 2 cha... Chuyện gì đây?

Ray dựa lưng vô quầy rượu.

- Buổi sáng 4 hôm trước, tao vừa mở cửa tiệm, thì thấy cái tủ đựng cá bị lật qua, 8 con cá hồi

tươi ướp trong tủ biến mất, vết đá chảy, kéo dài ra tới cửa sau. 4 con gà trong chuồng cũng biến mất tiêu, chỉ còn lại mớ lông, cánh cửa rào bằng gỗ đã bị phá nát.

Ray đưa 2 tay lên trời.

- Tao hoàn toàn không biết...Ai? Hoặc quái vật nào đã dám vô tiệm lấy cá, bắt gà của tao?

Nick cạn ly whiskey.

- Tao thì khác! Chuyện xảy ra cách đây mới có 2 bữa thôi...

Ông gọi người rót rượu.

- Cho thêm 3 cái đúp... Hic!

- Jake! Bữa đó tao nốc hết nửa chai rượu, nga nga say.

- Ông hơi rượu quá! Tui ngủ chung là say luôn!

Mụ vợ cần nhần, tao bỏ ra ghế dài nằm. Khuya nghe tiếng cừu be be.

- Ông già, cừu kêu! Ra coi sao?

Tao đang say, nên nói cho qua chuyện.

- Chắc là mấy con chồn lảng vảng ngoài rào, lưới mới, chắc lắm, không sao đâu.

Sáng hôm sau, tao tỉnh rượu, bước ra coi đám cừu... Mẹ! Tối nới thì tao biết là có sao!

Một mảng rào sụp xuống, xung quanh chuồng đầy những vết cào xối tung đất...

Nick ra dấu rót thêm rượu, nói tiếp.

- Hic! 4 Con cừu bị ăn hết bộ đồ lòng, thêm 1 con chỉ còn lại 4 cái chân! Cha bán gà Tây sát bên tao cũng rên rĩ vì con gì đó, đã ăn gần hết đàn gà trong chuồng của chả!

Ông làm cái khả, cạn ly

- Mẹ! Con quái nào đó đã xơi mấy con cừu của tao? Vậy... Tao phải làm gì trong vụ này?

Jake cười.

- Thứ nhất! Ông sẽ không làm gì hết, ok! Thứ 2... Đừng uống nữa! say cha nó rồi, về nhà con vợ lại tổng ra ghé dài! Nằm đau lưng.

Anh quay qua Ray.

-Tôi sẽ làm vụ này cho 2 ông.

- Cảm ơn Jake.

Chiều hôm sau. Jake đậu xe ở bar “Chồn Xám”, đi 1 vòng quan sát dấu vết từ trại của Nick ra tới bờ lạch. Những vết chân trên lớp đất mềm ở bờ lạch, và tại cổng trại cừu của Nick đã cho Jake biết rằng đây là cuộc tấn công của một con sấu lớn, dài cỡ hơn 2 m.

Anh nói với Ray và Nick.

- Con sấu cỡ 2 mét! Vậy là thuộc loại già! Mạnh và khôn lắm ... Khó bẫy.

Jake đưa khẩu Winchester.

- Tao lại chưa bao giờ đụng tới sấu... Chưa có kinh nghiệm, nên... Hạ thủ nó là phương cách

dễ dàng nhất!

Jake bắt đầu. Anh đào cái hầm nhỏ, canh chừng giữa bờ lạch và cổng sau của trại cừu. Trong 3 đêm liên tục, con sấu vẫn không xuất hiện. Anh nghĩ “Con sấu này đã đánh hơi được sự chuẩn bị của mọi người nên không tấn công nữa.”

Jake đổi chiến thuật.

- Thay vì canh chừng giữa bờ lạch và trại cừu... Tao sẽ nằm hầm gần bờ lạch, giết nó ngay từ đầu.

- Bắt sống đi Jake, về mở tiệc nhậu.

- Mẹ! Thịt cá sấu xào cà ri Ấn Độ là tốn luôn mấy chai whiskey!

- Ướp, mù tạt, nướng! Quá ngon!

Ngay từ chiều, Jake đã đào căn hầm nhỏ gần bờ lạch, anh che lớp cỏ dài lên trên nóc, hầm có 2 lỗ quan sát 2 bên, nên anh có thể nhìn suốt 2 đầu bờ lạch bằng ống kính săn hồng ngoại. Tối đó trời có trăng non, sáng mờ mờ, tiện cho việc quan sát. Tối 2 giờ sáng, Jake vừa ăn hết miếng thịt chồn sấy, đưa ống kính quan sát, thì thấy có vết đen di động từ hướng bờ lạch phía trên, khi hình ảnh đủ sáng, rõ ràng, thì đúng là một con sấu lớn. Đợi con vật vô tới tầm bắn chính xác, Jake đưa súng lên.

“Không! Mọi người

muốn bắt sống về mổ tiệt cá sấu! Vậy!... Tại sao bắn?"

Jake leo ra khỏi hầm, nằm sát đất, súng kéo theo bên tay.

Con sấu trườn thật chậm, từng bước một, không gây tiếng động nào. Đang trườn, nó bỗng nằm im, bất động chừng vài phút, rồi chồm lên, đổi hướng, bò vô sau lưng trại cừu. Jake đưa ống hồng ngoại quan sát, anh giật mình, bò nhanh, song song với con sấu. Con sấu bỗng dừng lại, nằm im, quay đầu qua hướng Jake, như nghi ngại điều gì. Jake cũng nằm im, đợi chừng vài giây, Jake nhìn vô ống hồng ngoại.

- Thôi chết! Đúng là con Croc cụt đuôi rồi.

Anh nhìn lần nữa.

- Chính là nó!

Jake bò nhanh tới.

- Croc! Croc! Croc!

Anh kêu nhỏ, khi thấy bóng con Croc trước mặt. Con sấu ngừng lại.

- Croc! Tao đây, Croc.

Nó quay đầu.

- Croc! đây nè!

Jake chồm dậy. Con Croc bò nhanh tới, nó

cạ đầu vô tay Jake, lăn mấy vòng trên đất rồi bò tới bên anh, thở phì phì như rắn. Jake vỗ lưng Croc, chiếc đuôi cụt, ngo ngoe, đập xuống đất.

- Croc! Đi với tao ra bờ lạch.

Jake xách súng đi, Croc bò theo.

- Croc! Vì mày đã ăn trộm cá, giết gà và cừu của dân ở đây, nên người ta muốn tao giết mày...

Đôi mắt rắn lạnh lùng của Croc mở to, có lẽ nó hiểu, như ngày nào nó đã hiểu Jake đã cứu sống nó. Con cá sấu nhắm mắt, nằm im.

- Nhưng tao không muốn mày bị giết, nên...

Jake vuốt đầu Croc.

- ...Croc! Đừng bao giờ tới đây giết cừu, gà và ăn trộm thực phẩm...

Jake nhìn vô mắt nó.

- Croc! Không được làm như vậy!

Croc ngẩng đầu, chớp mắt mấy cái, nó nhìn Jake, chân đứng cao, nhún người vài lần như chào anh rồi phóng nhanh xuống lạch, lặn mất.

Cuối tuần sau, 3 giờ

chiều, Jake ngừng xe ở Bar "Chồn Xám", anh mở cửa.

- Hello! Các bạn giúp một tay, khiêng con sấu vô giùm, nó còn sống! Coi chừng cái đuôi... Nó quất trúng là gãy xương!

Nick lè nhè.

- Hoan hô Jake! Đã bắt sống được thủ phạm... Tao xin đãi châu rượu tối nay.

4 người chạy ra, kéo con sấu vô tận bar. Mọi người đứng chung quanh.

- To quá! Nên nó xơi mấy con cừu ngon ơ! Cỗ này gấu cũng chết với nó!

Ray quay qua Jake.

- Cha bắt nó ở đâu vậy?

Jake cười.

- Ở tuốt trên đầu rạch phía đầm lầy, New Hampshire.

- Hồi nào?

- Thì tao theo cả tuần nay... Suốt ngày đêm!

- Bắt được là quá hay.

"Đúng là hay!" Kể từ hôm đó, sau khi con sấu bị bắt sống, khu này không bao giờ có chuyện sấu giết cừu, gà hay ăn trộm thịt cá nữa.

Sau châu nhậu lớn, ăn thịt con cá sấu. Trời

sắp tối, Jake lái xe về nhà. Tối cống, qua ánh đèn xe, anh thấy mấy con cá hồi còn vẩy đuôi, nằm trên cỏ. Jake bước xuống, kêu nhỏ.

- Croc! Croc! Tới đây.

Con cá sấu từ trong bóng tối của bờ lạch, chạy tới, đứng cao 4 chân, hớn hỏ đập cái đuôi cụt xuống cỏ.

Jake ngồi xuống vỗ đầu nó.

- Hello Croc! Tao đã bắt con sấu khác chết thay cho mày rồi.

2 con mắt rắn lạnh ngắt nhìn anh.

Jake cười.

- Croc lớn quá! Mày làm tao lái xe tận Florida, mua được con sấu cũng bị không kém gì nên tụi nó tin liền

Đôi mắt Croc chớp chớp, khép chậm lại. Con Croc khóc vì cái ơn sinh tử của anh.

Người ta vẫn nói nước mắt cá sấu là giả tạo, là làm màu.

Nhưng Croc khóc ngon lành, khóc thật thà, đầu nó rung rung, nước mắt tràn ra từ 2 con mắt nhắm. Croc bò tới, áp đầu vô chân Jake.

HDV

Có ai thấy mình lỗi hẹn với những mùa
dã quỳ không? (ẢNH: VI LÊ)

Dã quỳ nở rồi, em có về không?

VI LÊ

Từ phương xa, bạn nhắn tin hỏi một câu mà trả lời như thế nào cũng thấy như có lỗi với ai đó. Câu hỏi khiến tôi bùi ngùi vì sự xuất hiện của hoa dã quỳ nơi phố núi cũng là chỉ dấu báo hiệu một năm nữa lại sắp trôi qua.

Tầm này mà ở quê nhà, thế nào tôi cũng làm một chuyến lên Đà Lạt, không với gia đình thì

cũng với “hội bạn thân” cùng “nghiện” Đà Lạt. Mới đây, trong một cuộc nói chuyện với một đôi vợ chồng người New Zealand, họ nói vui rằng họ cũng bị “nghiện Đà Lạt” trong mấy năm gần gũi công tác ở Việt Nam. Những người đến từ xứ sở ôn đới còn “nghiện Đà Lạt” thì một người dân Việt chính gốc như tôi nói “nghiện Đà Lạt” chắc cũng không có

gì là quá lời.

Lịch trình của một chuyến vi vu Đà Lạt của chúng tôi (có khi đến mấy lần trong một năm) quanh đi quẩn lại cũng không ngoài chuyện ghé ăn những món ưa thích tại những quán quen thuộc, đi dạo, hít thở không khí mát lành và chủ yếu là... chụp ảnh. Nghe đơn điệu và tẻ nhạt với ai đó nhưng với tôi, sự hào hứng của mỗi chuyến

đi vẫn vẹn nguyên như lần đầu tôi được đi Đà Lạt cách đây gần 40 năm, khi mới chỉ là một cô nhỏ học lớp sáu, được người thân dẫn đi như một phần thưởng cho kết quả học tập.

Nếu như Hà Giang có hoa tam giác mạch nở từ tháng Mười đến tháng Mười Hai, Hà Nội có loa kèn tháng Tư thì Đà Lạt có hoa dã quỳ vào những tháng cuối năm. Những mùa hoa không chỉ là lời mời gọi, hẹn hò dành cho những đôi chân thích xê dịch vào những mùa đặc trưng trong năm mà còn là sự nhắc nhở với những hoài niệm da diết dành cho những người đang sống xa nhà giống như tôi.

Được đi đó đây nhiều, kinh nghiệm cũng khá nên Đà Lạt trong ký ức của tôi không chỉ là những con dốc mù sương hay những con đường hoa quanh co lãng mạn mà còn là cảm giác gần gũi, gần gũi, đi xa thấy nhớ, ở gần chỉ muốn gần thêm.

Nếu ai đó hay lên Đà Lạt sẽ nhận ra, khu vực trung tâm thành phố luôn được chăm chút, điểm trang bằng những loài hoa “quý tộc” như hoa hồng, lavender, hoa lys hay mai anh đào, hoa cẩm tú cầu chứ hoa dã quỳ không có “cửa” chen chân. Chỉ khi dạt ra khu

vực ngoại ven, ngắm dã quỳ nhuộm vàng các triền đồi, các bờ ruộng, mới thấy sự khiêm nhường nhưng không kém phần rực rỡ của loài hoa dung dị, như cô gái đại ngàn mộc mạc, hoang dã mà mạnh mẽ vươn lên đón ánh mặt trời, ngập tràn sức sống.

Có những dịp, tôi may mắn lên Đà Lạt đúng vào lúc hoa dã quỳ đang nở rộ. Được đi giữa những con dốc cao thấp rợp hoa dã quỳ vàng rực, cảm giác ấm áp như được sưởi ấm bởi màu hoa như nắng. Những tín đồ du lịch không thể bỏ qua mùa hoa dã quỳ nơi phố núi đã đành. Loài hoa mộc mạc, giản dị như chính cái tên gọi của nó vẫn đủ sức gây ấn tượng, để lại nhưng nhớ cho bất kỳ ai từng nhìn thấy một lần.

Không chỉ làm đẹp phố xá, dã quỳ hợp cùng những loài hoa mộc mạc lẫn kiêu sa nối tiếp nhau nở như những dấu chỉ báo hiệu thời khắc sang mùa. Vậy mà, không hiểu có phải do quá đổi gần gũi, giản dị nên dù mạnh mẽ hay dịu dàng, dù rực rỡ hay chỉ lặng thầm khoe sắc, dã quỳ vẫn ít được tôn vinh hay nhắc nhở trong những lời khen ngợi. Cũng có khi do cái tên của hoa dễ khiến người nghe chạnh lòng, man mác.

Một cô bạn “phượt thủ” của tôi chọn điểm đến trong nước cho những chuyến du lịch sắp tới trong khi trước đây bạn chỉ thích du lịch nước ngoài. Đi nhiều, kinh nghiệm nhiều, bạn thấy yêu quê hương mình hơn, cũng như tôi nhận ra thành phố nơi mình đang sống không thiếu những mùa hoa đặc trưng và những nơi, những điều đẹp đẽ, nhưng sao cứ canh cánh nỗi nhớ quê nhà với những điều thiết thân, da diết.

Nơi tôi ở mỗi mùa đều có những loài hoa thật đẹp. Mỗi lần đi chợ, tôi hay ghé lại khu vực bán hoa để ngắm nghía đủ loại hoa đua nhau khoe sắc. Có lúc tôi mua về nhà một bó hoa đẹp nhất dù đó không hẳn là loại hoa tôi thích. Nhưng dù các loại hoa ở đây đa dạng đến thế nào, màu sắc rực rỡ, kiêu kỳ đến đâu, tôi vẫn thấy nhớ dã quỳ, loài hoa bình dị mà dịu dàng mà mạnh mẽ nơi phố núi ở quê nhà dù với người khác có thể đó chỉ là loài hoa bình thường, chẳng có gì đặc sắc. Nhìn những loài hoa được người ta ươm trồng, chăm chút vì đem lại lợi ích (kinh tế) cho người trồng mới thấy thương những loài hoa dại, “biết thân biết phận” tự mình lớn lên mà vẫn kiên cường, lung linh khoe sắc. Tôi từng đọc đâu đó rằng kỷ niệm đẹp

không phải vì nó vui hay buồn mà là vì nó chỉ xảy ra trong quá khứ và khó có thể trở lại. Cũng có khi tôi thấy hoa dã quỳ đẹp vì nó gắn liền với những kỷ niệm một thời thanh xuân của tôi.

Hoa dã quỳ nở cũng là lời nhắc cho những chuyến đi, cho những lữ khách xa nhà nhưng vẫn luôn nhớ về cố hương, là lời mời gọi, hẹn hò nhau vào cái thời khắc quyến rũ nhất trong 4 mùa. Thâm trách mình đôi khi hời hợt cứ ảo vọng về những thiên đường cổ tích xa lạ để rồi khi xa rời, mới nhận ra những mùa hoa chân phương, mộc mạc nơi ấy đã gieo cho mình bao nỗi nhớ niềm thương. Mới thấy, đi giữa những mùa hoa nơi quê nhà, cảm giác được áp ôm, vỗ về, thân thương mà gần gũi biết mấy. Dòng tin nhắn thiết tha của bạn giống như một lời nhắc, đôi khi vì mãi kiếm tìm xa xôi mà ta không nhận thấy những điều bình dị mà đẹp đẽ rất gần. Chẳng phải vì “không có được cái mình yêu thì hãy yêu điều mình có”. Hành trình đi tìm hạnh phúc của mỗi người hẳn cũng không ngoài chân lý giản đơn này.

Còn bạn, có bao giờ thấy mình lỗi hẹn với một mùa hoa nào đó? Có lời hẹn nào đang chờ bạn vào thời khắc này không?

VL

Nói với diên điển

NG. TRẦN UYÊN KHANH
DALLAS, TX.

Anh chỉ là thằng rể diên điển, anh có biết không?

Người con trai thấy buồn quá sau câu nói ấy, nhưng không dám trả lời lại mà chỉ biết buồn cho thân phận, vì nghĩ mình là một người vô tích sự giống như cây diên điển mà người ta vừa gán cho anh.

Đối với mọi người, cứ nghĩ rằng rể cây diên điển là một loại rể vô tích sự trong các loại rể cây, vì nó chỉ sống không đầy năm thì không làm gì được để giúp cho người đời. Nhưng có ai biết đâu những gì nó đã làm cho mọi người khi mọi người hưởng của nó nhưng đã quên nó ngay. Thôi thì

cứ nghĩ rằng thế nào cũng được miễn mình không là một thứ vô tích sự.

Đối với diên điển thì cuộc sống có lẽ bắt đầu khi những cơn mưa đầu mùa đến, những hạt mưa đã làm cho những hạt giống của nó được nảy mầm. Hạt giống diên điển có khi được mọi người gieo mà cũng có khi không cần ai gieo, tự nó đã có sẵn dưới lòng đất từ mùa trước sau khi những trái mang hạt chín và rụng xuống. Cây con lớn nhanh do những cơn mưa kế tiếp đã nuôi dưỡng chúng. Chúng lớn nhanh như thổi dường như sợ rằng nếu không như vậy có lẽ sẽ không kịp, những cơn nước lũ từ thượng nguồn của

sông Cửu Long đổ xuống sẽ giết chúng nếu nước ngập ngọn. Khi lớn được một chút thì đã bị người ta ‘xài’ rồi, mặc dù khi ấy với thân thể chưa phát triển nhiều, cành lá chưa có sum suê, nhưng với mọi người thì nó đã đủ ‘tiêu chuẩn’.

Vào những tháng Sáu và Bảy âm lịch, nước từ thượng nguồn đã bắt đầu đổ xuống tràn vào đồng. Trước 1975, những cánh đồng ở các tỉnh Tây Nam như Long Xuyên, Châu Đốc v.v. còn làm lúa sạ, giống lúa này thích hợp với những cơn nước lũ từ trên Miên đổ về, nước lên đến đâu thì lúa sẽ lên đến đó. Có những năm nước thật lớn cây lúa sau khi cắt xong thì gốc rạ có khi đo

được khoảng hơn 2 mét. Như thế ta mới biết với những vùng ở sâu thì mực nước sẽ cao như thế nào. Có lẽ thiên nhiên đã tạo ra cây điên điển ở những vùng đất thuộc đồng bằng sông Cửu Long cho thích hợp với mực nước lớn và cũng để giúp cho dân nghèo sinh sống trên vùng đất này.

Khi nước đã tràn vào đồng thì nguồn thực phẩm cá tôm tăng lên, giá lúa gạo cũng theo con nước tăng lên mỗi ngày. Với người nông dân nghèo thì đây là khoảng thời gian họ lo sợ nhất, vì viễn ảnh của những trận đói mà năm nào cũng không tránh khỏi.

Cây điên điển đã bắt đầu có những nụ bông búp, với màu vàng còn xen lẫn màu xanh lá cây thì đã bị người ta hái ăn rồi. Khẩu vị của những bông búp này có người không ăn được vì nó hơi đắng một chút nếu ăn sống, nhưng khi nấu chín thì rất ngon. Lúc bấy giờ trên cánh đồng đã có cá linh con, đây cũng là đặc sản cũng như đặc ân mà thiên nhiên đã dành cho dân nghèo. Chỉ cần kiếm đủ tiền mua vài lon gạo cho gia đình ăn qua ngày, còn đồ ăn thì không có gì gọi là cao lương mỹ vị, có chăng là nồi canh chua cá linh con nấu với bông điên điển, và cá linh kho mặn thì đã xong bữa.

Mùa nước kéo dài đến

hơn 3 tháng thì cây điên điển là cứu cánh cho những người không việc làm hoặc đông con nghèo khó. Có những gia đình nghèo chỉ biết ăn cơm độn (đó rất là may), đôi khi chỉ nấu cháo và bông điên điển đã được 'độn' vào để được no lòng cho qua ngày qua bữa dù rằng không lâu lại bị đói tiếp. Năm 1978 gia đình tôi cũng đã trải qua cảnh này, khi những ruộng lúa chìm sâu dưới nước, cả gia đình lúc ấy chỉ biết mỗi ngày ăn cháo nấu với bông điên điển và nước tương. Tôi còn nhớ, gần gia đình tôi có một gia đình chỉ ăn bông điên điển với cá linh qua ngày. Đối với họ cơm là một thứ cao cấp thật không bao giờ họ nghĩ có được.

Theo thời gian cây điên điển càng lớn mạnh với những nhánh bông nặng trĩu mặc dầu mỗi ngày chúng bị mọi người tước hái. Có nhiều cây bị bẻ nhánh để dùng vào việc giăng lưới, giăng câu. Có gia đình mà ruộng không thể sử dụng để canh tác thì họ lại gieo hạt điên điển vào đó để lấy củi. Vì vậy khi nước vào, nơi đây được dùng để tránh nắng, tránh gió bão trên đồng. Có nhiều người đã thoát chết nhờ những đám điên điển này, khi mưa gió bất ngờ nổi lên trên cánh đồng đầy nước, không biết đâu là bờ là bến.

Vào những tháng ngập

nước này, bông điên điển luôn là thức ăn dưới mọi hình thức, khi thì canh chua, lúc làm dưa, có khi dùng để đổ bánh xèo (tôi không biết các tỉnh khác có làm như vậy không, nhưng ở quê của bà xã tôi thì lúc nào chúng tôi cũng thích món bánh xèo với bông điên điển).

Nếu có ngày trời trong, bơi xuống khỏi bờ khá xa và quay nhìn lại thì cảnh đẹp vô cùng. Với cảnh lá xanh của những vườn cây dọc theo những ngôi nhà cặp theo bờ làng, bờ kinh hay những vùng đất cao, chúng ta sẽ thấy màu vàng của bông điên điển làm nổi bật lên vẻ đẹp thiên nhiên. Khi có cơn gió nhẹ thổi qua, những cành bông vàng đong đưa theo chiều gió, ngói trên xuống câu cá dưới một đám điên điển thì có lẽ không gì bằng một mùi thơm nhẹ thoảng qua mũi. Những cành bông điên điển không chỉ được hái để nuôi sống nhiều gia đình mà cũng có lúc chúng được chuyển đến chợ thị xã hoặc tỉnh để bán được giá hơn. Tôi còn nhớ những lần về thăm nhà, lúc nào tôi cũng mang theo cả giỏ lớn bông để làm quà cho mấy bà chị hay bạn của má tôi - họ thích nhất là bông điên điển.

Theo thời gian và con nước, cây điên điển đã bớt bông và nó đã bắt đầu có những trái như trái dâu nhưng rất nhỏ, trong

đó những hạt giống lại chuẩn bị cho một lần tái sinh của giống cây này. Khi nước rút để trả lại đất cho những vụ mùa, cây điên điển một lần nữa được sử dụng để làm giàn bầu, bí để từ đó lại nuôi sống con người. Lần theo thời gian, những cây điên điển bị chặt để làm củi. Mặc dù củi cháy rất nhanh nhưng cũng giúp cho mọi người đỡ phải tốn tiền mua củi. Khi cây đã đốn hết thì đến giai đoạn bứng gốc, gốc rễ của điên điển bứng rất dễ dàng vì rễ chỉ mọc cạn chứ không ăn sâu xuống đất như những cây khác. Vì thế người ta thường ví những gì tầm thường như là 'Rễ Điên Điển'

Điên Điển ơi, dù người đời có coi thường bạn như thế nào đi nữa, nhưng trong cuộc đời ngắn ngủi của bạn, bạn đã giúp mọi người từ khi bạn còn nhỏ dại đến khi bạn chỉ còn lại những gốc rễ chẳng ra gì. Bạn đã đem đến cho con người nghèo khổ trên mảnh đất quê hương được qua ngày không phải lo lắng. Riêng gia đình chúng tôi rất nhớ đến hương vị của bạn sau bao nhiêu năm xa xứ và đã một lần thưởng thức lại, do người thầy, đã gửi cho chúng tôi sau một đêm gặp lại và nhắc đến bạn. Với chúng tôi bạn không bao giờ là: **VÔ TÍCH SỰ**

NTUK
DALLAS 7-20-2004

Trước còn xe đạp điện nay
chỉ còn cái bảng hướng
dẫn sử dụng

Xe đạp bike dần... bye bye!

Ý tưởng chia sẻ và sử dụng xe đạp công cộng cũng nhằm giúp giảm khí thải, bảo vệ môi trường chống biến đổi khí hậu. Một số địa phương trong nước như Hội An được một số tổ chức nước ngoài tài trợ xe đạp bằng bàn đạp, xe đạp điện hoặc Đà Nẵng, ngành giao thông vận tải tổ chức mô hình xe đạp công cộng nhằm tạo sự an toàn đồng thời khuyến khích người dân và du khách dùng xe đạp...

LÊ KUNG DIỄM
(BÀI VÀ HÌNH)
ĐÀ NẴNG, VN

Hưởng ứng rầm rộ

Thành phố Hội An, Quảng Nam chủ trương xây dựng thành phố Sinh thái - Du lịch - Văn hóa.

Việc giảm đi lại bằng xe cơ giới, khuyến khích người dân và du khách đi bộ, đi xe đạp, đi xe điện... là hình thức giao thông bền vững, thân thiện với môi trường. Cuối tháng 10/2018, thành phố Hội An và Tổ chức Health Bridge Canada tại Việt Nam phối hợp xây dựng Dự án "Lập kế hoạch và phát triển giao thông

bằng xe đạp tại thành phố Hội An". Chính phủ CHLB Đức đã trao giải "Giao thông đô thị toàn cầu" cho dự án này tại thành phố Leipzig. Và dự án cũng được chính phủ Đức tài trợ 178 nghìn euro (hơn 4.1 tỉ VND).

Thành phố Hội An cũng đã từng phối hợp Đại sứ quán Đức và Tổ chức Hợp tác phát triển Đức (GIZ) tổ chức sự kiện đạp xe "Thanh niên hành động chống biến đổi khí hậu". Sự kiện đã thu hút đông đảo người dân và du khách

tham gia. "Chúng tôi tin rằng dự án cũng sẽ góp phần tích cực vào việc xây dựng ngành Du lịch bền vững hơn ở Hội An. Ngoài hiệu quả giảm thải khí Nhà kính, đạp xe còn giúp tăng cường sức khỏe và nâng cao tinh thần", ông Koen Duchateau, trưởng Ban Hợp tác phát triển Đức, Phái đoàn Châu Âu tại Việt Nam nhấn mạnh.

Chính quyền thành phố đã xây dựng thí điểm hệ thống xe đạp chia sẻ với 225 chiếc xe đạp thường gắn khóa QR và 100 xe đạp pedan

trợ lực điện tại 10 trạm xe giai đoạn 1 và tuyến đường Hai Bà Trưng, thí điểm có làn đường dành riêng cho xe đạp từ nội thị ra bãi biển An Bàng, xã Cẩm An, cách thành phố chừng 5 cây số.

Hoạt động đầu được vài tháng thì... dừng một cái! COVID-19 cần quét. Cả chục trạm xe không người sử dụng. Đến hôm nay có trạm xe chỉ còn bảng hướng dẫn sử dụng và xe đạp chắc đã vào kho. Xe đạp chia sẻ cộng đồng “dễ dàng, tiện lợi, vì vu khắp mọi nơi” đã nói lời tạm biệt! Tình trạng này không chỉ của Hội An ...

Xe đạp công cộng

Không như “Thành phố hoa phượng đỏ” Hải Phòng kết nghĩa, với nhiều xe đạp công cộng sắp lớp, “Thành phố đáng sống” Đà Nẵng cũng có xe đạp công cộng nhưng số lượng ít hơn. Thật sự nó cũng khiến

Các bạn trẻ chọn xe đạp công cộng ở Đà Nẵng

người dân, du khách thấy vui mắt khi trên nhiều con đường, công viên có xe đạp mới dựng sẵn mời chào.

Năm 2023, thành phố Đà Nẵng bắt đầu tổ chức mô hình Xe đạp công cộng - đi bất kỳ đâu với 61 trạm, khoảng 600 xe

trên địa bàn các quận Hải Châu, Thanh Khê, Cẩm Lệ, Sơn Trà và Ngũ Hành Sơn. Chẳng biết hiệu quả đến đâu mà hiện nay nâng thêm 30 trạm và mở rộng thêm quận Liên Chiểu. Giá vé chỉ 10 nghìn đồng/1 giờ. Một cô gái ở Hà Nội du lịch đến Đà Nẵng chia sẻ với tôi: “Giá vé này phù hợp với nhiều người. Xe mới, đẹp. Có bảng hướng dẫn sử dụng rõ ràng, cụ thể rất tốt ạ! Bọn cháu có cơ hội đạp xe đi quanh thành phố ngắm cảnh”. Mới đầu cũng có nhiều người thấy lạ, thích khám phá. Họ sử dụng xe như đạp thể dục, chiều mát đạp xe dạo quanh qua nhiều đường phố. Nhưng hầu hết là những người trẻ tuổi. Họ rành rẽ sử dụng điện thoại thông minh, tải ứng dụng, ghi danh tài khoản, nạp tiền, thanh toán, quét mã... mở khóa xe rồi trả xe... Nội cái chuyện ghi danh, đăng nhập không thôi cũng dễ quáng gà. Nhất là đối với nhiều người tuổi trung niên, cao niên. Họ ít chọn xe đạp công cộng cũng dễ hiểu. Hầu như loại hình dịch vụ công cộng này hơi ... kén chọn người dùng! Khách du lịch đi theo đoàn rất ít chọn xe đạp đi thăm thú, trừ số thanh niên trẻ,

Trước đây xe đạp điện nhiều. Bây giờ trụ sạc điện ... tiêu điều rồi

khỏe thích khám phá. Một chị đi tập thể dục buổi sáng quanh bờ hồ Vĩnh Trung-Thạc Gián nói với tôi: “*Chú thấy đó, trạm xe đạp công cộng lại đặt cạnh mấy cái thùng rác, nhìn phản cảm quá! Ai người ta đến đó chọn xe! Nín thở được bao nhiêu lâu?*”.

Ông P.V.Y (54 tuổi), ở Mỹ về thăm quê Đà Nẵng, hôm rồi gặp ở quán cà phê trên đường Lê Lợi, thổ lộ với tôi: “*Em hỏi một bác cao tuổi chạy xe ôm thu nhập một ngày bao nhiêu. Bác ta kể cao nhất là 200 nghìn VND. Em đặt ống chó đi quanh quanh, vào các con đường ở vùng ngoại ô ngắm cảnh, vào các ngôi chùa thấp nhang. Yêu cầu chạy chậm thôi. Ăn uống trưa, xăng em lo. Chi phí 500 nghìn VND. Ông ta ô kê cái rụp! Thuê xe đạp công cộng, xe honda rẻ đó*

Xe đạp thường tại Hội An lại lên ngôi!

Xe đạp công cộng Đà Nẵng ... đợi khách!

nhưng thấy giao thông đường phố ở mình khiếp quá, chạy không quen, không dám liều!”.

“*Làm mọi thứ. Đi mọi nơi*”, “*Vì môi trường xanh, cuộc sống khỏe*”, “*Ai rồi cũng Bike*” là những “slogan” của TNGo & Danabus. Và khẳng định rất đúng đắn: “*Bạn đang muốn tối ưu chi tiêu cá nhân? Sử dụng xe đạp công cộng (hoặc kết hợp các phương tiện công cộng khác) có thể tiết kiệm rất nhiều tiền so với đi xe dịch vụ hay sử dụng phương tiện cá nhân. Với nhiều ưu đãi khi mua vé ngày, vé tháng, bạn có thể di chuyển khắp thành phố với chi phí cực kỳ hợp lý!*”. Tuy nhiên xe đạp công cộng ở Đà Nẵng đang đứng trước nhiều thử thách. Liệu có như xe buýt trợ giá rất ít người đi?

Bài & ảnh LKD

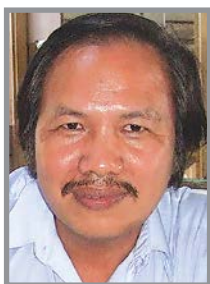

Sài Gòn “hoa lệ”
nhân nhản những
ngôi nhà siêu nhỏ

Những ngôi nhà... siêu nhỏ

Tại Sài Gòn, ở phía sau hoặc bên cạnh những tòa nhà to đẹp, hiện đại cũng như những tòa cao ốc hoành tráng vẫn tồn tại vô số các căn nhà bé tí, siêu nhỏ, trông hết sức nhếch nhác, xập xệ. Cuộc sống người dân sống trong những căn nhà này vô cùng bất tiện nhưng họ buộc lòng phải cắn răng chịu đựng.

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Nhan nhản những ngôi nhà siêu nhỏ

Gần như khắp 24 quận huyện Sài Gòn hiện tại, không nơi nào không có những ngôi nhà siêu nhỏ, diện tích rất khiêm tốn với chiều rộng có nơi chỉ đo được hơn 1 mét, chiều dài 2-3 mét. Phần lớn những ngôi nhà này thường được chủ nhân

cơi nới thêm tầng trên để lấy diện tích làm chỗ ở (có khi xây lên 3-4 tầng!), có nơi lại nhô ra ngoài mặt tiền đường tới cả mét. Chính vậy đã tạo ra những ngôi nhà với 1001 kiểu kiến trúc: có ngôi nhà hình thù mỏng dẹt như tấm ván hoặc giống chiếc hộp quẹt diêm để dựng đứng, có ngôi nhà vừa nhỏ vừa dài như cái ống trúc hoặc có hình tam

giác, hình thang, bán nguyệt, hình mũi tên... Đúng nghĩa hơn đây là chỗ dành cho người ta có nơi chui ra, chui vào chứ không đáng được gọi là nhà.

Ngang qua “ngôi nhà” số 16/8 Nguyễn Thái Học (quận 1), hẳn không ai nghĩ được đây là nơi để ở, bởi hình ảnh đầu tiên đập vào mắt mọi người là chiếc bồn cầu

chình ình ngay trước cửa ra vào. Bà Lan – chủ nhà – nói: “Khoảng 30 năm trước, gia đình tôi tích góp được 2 chỉ vàng mua một nhà vệ sinh cạnh chợ Cầu Ông Lãnh. Theo giấy chuyển nhượng, miếng đất này dài 1.5m, rộng 1.5m. Nếu xây ra cũng không đủ chỗ cho một người ở nên gia đình xin phép chính quyền cho coi nói để có tổng diện tích hơn 3m². Cả nhà tôi sống bằng nghề buôn gánh bán bưng. Để có chỗ sinh hoạt, tôi cho xây căn bếp ngay trên nắp bồn cầu. Khi cần nấu ăn, tôi sẽ dỡ tấm ván gỗ đậy nắp bồn cầu ra rồi mang bếp gas treo ở vách tường ra đặt lên sử dụng...”

Tương tự tại “ngôi nhà” trên đường Hồ Biểu Chánh (Phú Nhuận), chiều dài 1.5 mét, ngang 4 mét, gác gỗ, nhưng có đến 6 nhân khẩu cùng

Ngôi nhà siêu nhỏ chiều ngang đo được 1.2 mét ở Phú Nhuận

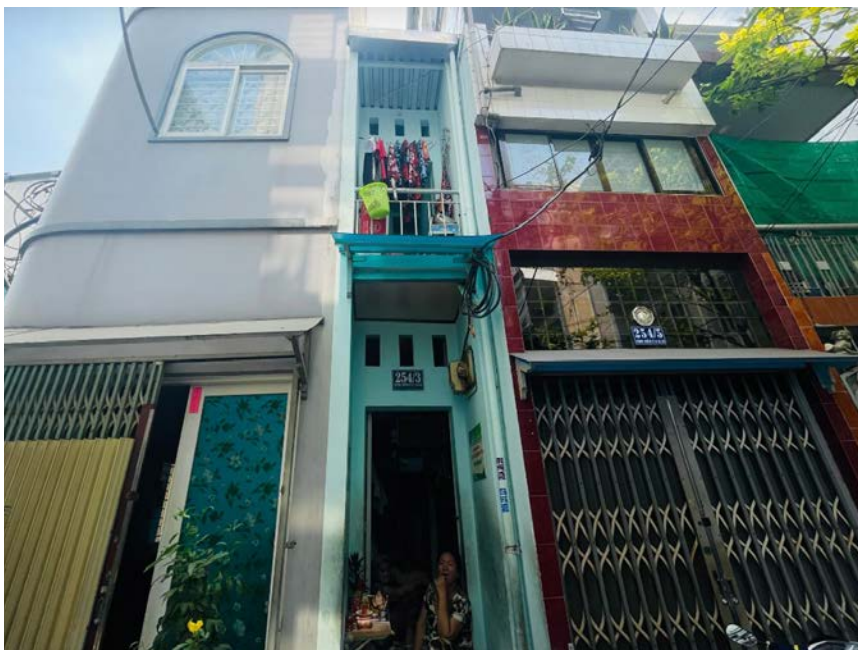
xin ké nhà hàng xóm, mỗi tháng trả cho họ 1 triệu đồng. Nhưng dù vậy cũng tốt hơn những người... không có chỗ nào để ở!”

Khu vực đường Lê Văn Sỹ và Trần Văn Đang (quận 3) cũng có những căn nhà siêu nhỏ như vậy. Rồi nguyên dãy nhà ở góc đường Trần Huy Liệu – Nguyễn Trọng Tuyển (Phú Nhuận) mà mỗi căn chỉ có chiều sâu tối đa... 1 mét trở lại. Để san sẻ không gian sống, nghe rằng những người trú trong các ngôi nhà này sáng phải thức dậy sớm đi làm, hoặc ra kiếm chỗ ngồi tạm ngoài đường để người khác vào ngủ đến trưa. Tối trưa, những người này sẽ thức dậy, rời khỏi nhà để những ai thức sớm quay về nghỉ ngơi. Riêng những người làm việc buổi tối thì buổi chiều được ngủ trong nhà cho đến lúc đi làm.

Chúng tôi tiếp tục tìm hiểu điều kiện sống trong những ngôi nhà siêu nhỏ khi tìm tới một ngôi nhà trên đường Trường Chinh (Tân Bình). Đây là ngôi nhà được xây dựng lại sau khi bị nhà nước giải toả một phần lớn diện tích

chung sống. Một người trong nhà này nói: “Sống trong nhà bé tí, để xe đạp, xe máy, việc di chuyển ra vào cũng

rất khó khăn. Vì đông người quá nên mọi vật dụng đều phải treo, móc bên hông nhà, còn muốn đi vệ sinh, tắm rửa thì

Ngôi nhà siêu nhỏ với bề ngang hơn 1 mét được coi nói thành nhiều tầng (đường Vĩnh Viễn, quận 10)

để nâng cấp đường giao thông và bây giờ diện tích sàn còn lại chừng 4 mét vuông. Vậy mà chủ nhân vẫn mạnh dạn xây lại và thiết kế với...3 tầng. Bà Mai, chủ căn nhà cho biết: “*Khi giải tỏa, Nhà nước có chấp nhận đền bù và hứa bán đất cho dân tái định cư nhưng đến nay, không biết lý do gì mà gia đình vẫn chưa nhận được đất (?)*”. Chúng tôi hỏi: “*Còn lại rẻo đất nhỏ xíu này sao chị không bán luôn rồi tìm chỗ khác rộng rãi hơn để xây nhà định cư cho thuận tiện?*”. Bà Mai đáp: “*Tôi thấy trước nay mình ở đây sinh sống, mua bán hàng họ quen rồi. Giờ nếu phải dời đi nơi khác coi như*

mất mối, mất bạn hàng, nên đành xây lại để ở, dù biết nó quá nhỏ, quá chật chội!”.

Chưa có cách giải quyết khả thi?

Theo báo cáo của Sở Xây Dựng, Sài Gòn hiện có trên 1,000 căn nhà siêu nhỏ, tập trung nhiều ở các quận nội thành. Vài ví dụ: khu vực đường Nguyễn Thượng Hiền (quận 3) có hơn 30 căn, đường Tân Hóa - Lò Gốm (quận 6) gần 40 căn; đường Cách Mạng Tháng Tám (trải dài dọc theo các quận 3, quận 10, quận Tân Bình) có gần 100 căn, khu vực Mã Lạng (quận 1) có gần 160 căn...

Ông Trần Kha (Đại học

Kiến trúc Sài Gòn) cho biết: “*Những ngôi nhà siêu nhỏ này hình thành một phần do việc chỉnh trang, mở rộng đường sá, phần nữa do người sở hữu nhà không đủ điều kiện kinh tế để có thể chọn lựa nơi ở khác khả dĩ hơn. Tôi cho rằng về lâu dài, cần nên giải tỏa những căn nhà kiểu này nhằm bảo đảm mỹ quan đô thị cũng như mức sống của cư dân. Tuy nhiên nói đi cũng phải cần tính đến sinh kế của người dân. Còn nhớ cách nay ít lâu, khi nhà nước quyết định cho giải tỏa trắng khu dân cư Rạch Ụ Cây (quận 8), phần lớn cư dân ở đó được di dời đến chung cư Tân*

Mỹ (quận 7) nhưng tiếp một thời gian sau, rất nhiều người đã không thể tìm được việc làm và rơi vào cảnh khó khăn!”.

Dân số Sài Gòn nay đã gần 10 triệu người cộng thêm làn sóng di dân từ khắp các tỉnh, thành đổ về càng khiến thành phố này đã quá đông đúc lại càng đông thêm. Và trong hoàn cảnh ấy, có được một chỗ cố định không phải thuê mượn để trú ngụ hay đơn giản là nơi để ngả tấm lưng sau một ngày mưu sinh vất vả, mệt mỏi cho qua ngày rõ ràng cũng là niềm hạnh phúc quá lớn của những người nghèo thành thị...

Bài và hình NS

Sinh hoạt trong các ngôi nhà siêu nhỏ rất khó khăn

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!! **Good news! Mua 10 lbs, tặng 1 lb !**

“kỹ thuật” nấu với tôm khô

MY ANN HA : Mẹ em rất thích chú Don, lần nào cũng dặn mua cho chú Don. Mấy năm nay rằng Mẹ yếu nên dặn em ngâm tôm và xay bằng máy xay sinh tố. Em làm biếng không ngâm, bỏ vô xay thì nó lều keng keng như xay cục gạch. Món này nấu canh rau dền rất thơm, nhưng không rõ lần nào em nấu cũng bị mặn, anh Don chỉ em bí quyết đi...

Mở tin nhắn ra thấy “Mẹ em rất thích chú Don...” làm anh giật mình :) Nấu ăn ngon thì không thể “làm biếng” được em gái à. Phải nghe lời Mẹ dặn. Em cần phải ngâm tôm trong nước ấm chừng vài phút, khi xay rất nhẹ nhàng, không kêu “keng keng” nữa, lý do tôm đã sấy rất khô. Chỉ xay vài giây là tôm sẽ tươi thành sợi ngay, nấu gì cũng ngon, nhất là bún riêu.

Anh Don không có bí quyết gì, nhưng em nhớ tôm khô Louisiana là tôm thiên nhiên, thịt sẽ ngọt hơn và có vị mặn của biển, do vậy khi nêm cần giảm muối. Nên nếm thử trước khi thêm các gia vị khác.

HỒNG PHƯƠNG : Hôm Tết cháu mua cho cả nhà, mỗi người 4 lbs tôm khô của chú Don. Nhưng giờ cuối cả nhà đổi ý, rủ nhau về Việt Nam ăn Tết, hôm nay tôm khô vẫn còn, ăn củ kiệu hoài cũng ngán. Chú Don có biết nấu được món gì nữa không?

Không rõ sao dạo này anh Don lên giá, ai cũng hỏi về bí quyết nấu nướng là sao? Tôm khô làm được vô số món chứ đâu phải chỉ trộn củ kiệu đâu hả cháu? Nấu tất cả các loại canh đều ngon, như: rau dền, mồng tơi, khổ qua, bí, mướp v.v... Tuyệt vời nhất là bún riêu, và các món ăn chơi, ngoài ra cháu có thể làm Muối tôm, Tôm khô rim nước mắm, Sa tế tôm khô, Tôm khô kho quẹt, Tôm khô rang muối, Bắp xào tôm khô, Tôm khô xào, Tôm khô sốt cà chua, Bánh quy tôm khô, Cơm ngũ sắc tôm khô, Thịt rim tôm khô, Tôm khô sả ớt, Gỏi rau càng cua tôm khô, Gỏi tôm khô dưa leo, Gỏi xoài tôm khô v.v... và còn nữa mà anh Don chưa biết. Chúc cả nhà ngon miệng!

Quý khách có thể đặt mua tại :

WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gửi về
tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

HIỆN CHỈ CÒN 2 LOẠI: VỪA (M) VÀ LỚN (L)

XIN HỎI DON SIZE ĐẶC BIỆT: EXTRA LARGE HAY JUMPO (CHỈ CÒN SỐ LƯỢNG RẤT ÍT)

MADE IN LA, USA

**SỨC KHỎE
LÀ VÀNG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 7**

MADE IN USA

**FREE
SHIPPING**

5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : ĐƠN

235.4564

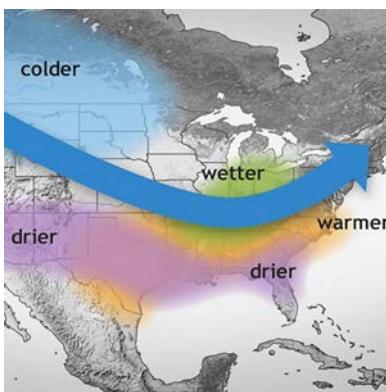
BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM

2

hiện tượng khí hậu El Nino và La Nina làm thay đổi nhiệt độ và độ ẩm khí quyển có thể gây ra sự biến đổi thời tiết ở diện rộng. Cơ quan khí tượng quốc gia Hoa Kỳ dự báo với El Nino năm nay, mùa Đông tại Texas sẽ ẩm và khô hạn hơn bình thường.

5

năm tù là mức án cao nhất mà một giám sát viên gốc Việt tại Quận Cam, California là Andrew Đỗ đối diện sau khi nhận tội đã nhận hối lộ hơn nửa triệu đô la và hiện đã từ chức chờ ngày hầu tòa.

1/11

cho đến 15 tháng 12 là thời hạn ghi danh bảo hiểm y tế chính phủ Obamacare cho năm 2025, theo thông báo từ cơ quan y tế liên bang. Hạn chót để ghi danh là 15 tháng 1 nếu không ghi danh theo thời hạn trên và bảo hiểm sẽ có hiệu lực từ tháng Hai 2025

8,046

đô la là mức tín thuế EITC cao nhất dành cho các gia đình có con nhỏ thu nhập thấp trong mùa thuế tới, theo thông báo từ IRS. Theo các công bố này, mức khấu trừ nói chung dành cho người độc thân hay có gia đình thụ thuế cũng được tăng hơn năm trước.

10

tiểu bang đã có các bệnh nhân bị nhiễm khuẩn E. Coli khi ăn hamburger McDonald's Quarter Pounders tại hệ thống này, đã có một người chết và hàng chục người nhập viện, theo CDC.

85%

áo quần cũ tại Mỹ cuối cùng đã ra các bãi rác, khoảng 11.3 triệu tấn và tăng gấp 10 lần so với thập niên 60s, theo SOM. Thời trang thay đổi nhanh chóng, độ bền áo quần sút giảm và người tiêu dùng mua sắm nhiều hơn là vài nguyên nhân chính dẫn đến loại rác này.

720,810

xe Honda đã bị thu hồi sửa chữa vì bị rò rỉ xăng, theo thông báo từ Honda và NHTSA. Phần lớn các xe Honda có thể bị lỗi này là Honda Accord và Civic từ 2023 đến nay.

67

tuổi, Đại tướng Lương Cường đã thay thế Tổng Bí Thư Tô Lâm để làm Chủ tịch Việt Nam. Theo nhận định từ giới quan sát quốc tế, đây là sự tương nhượng quyền lực giữa các nhóm công an và quân đội cầm quyền tại Việt Nam.

84

tuổi, tài tử Al Pacino nổi tiếng trong thể loại phim hình sự vừa tiết lộ lý do từ một triệu phú với tài sản khoảng 50 triệu ông trở thành người nợ nần vì chi tiêu vung tay vào nhà cửa, xe hơi, điện thoại...

Xin Đừng Quên Tôi

“Tù Nhân Lương Tâm” (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...

Nguyễn Văn Nghiêm

Sinh năm 1963

Bị bắt: 05-11-2019

Án tù: 8 năm.

Nguyễn Trung Lĩnh

Sinh năm 1967

Bị bắt: 27-5-2018

Án tù: 12 năm.

Nguyễn Quốc Đức Vượng

Sinh năm 1991

Bị bắt: 23-9-2019

Án tù: 8 năm.

Vô giáo dục...

Trường phổ thông dân tộc bán trú tiểu học Hoàng Thu Phố 1 (tỉnh Lào Cai) có 174 học sinh bán trú. Do trường dành cho người dân tộc thiểu số, khó khăn nên ngân sách nhà nước hỗ trợ hàng tháng 1 học sinh bán trú tiền ăn là 720,000 VND cùng 15kg gạo (Tổng cộng là hơn 125 triệu VND, hơn 2,600kg gạo mỗi tháng). Mỗi tháng, trường Hoàng Thu Phố 1 chỉ chi ra khoảng 40 triệu VND, gạo thì không biết ông hiệu trưởng, bà hiệu phó... có đem về cho gà ăn bột hay không.

Trên bảng thực đơn công khai tài chính ghi rõ mỗi học sinh được ăn sáng gồm 1 gói mì tôm và 1 quả trứng. Nhưng thực tế, buổi sáng, mỗi mâm 11 học sinh tranh nhau ăn 2 gói mì pha loãng chan với cơm. Bữa trưa và bữa tối mỗi mâm 11 em cũng chỉ có một ít chả lụa rẻ tiền thái nhỏ cùng một nồi canh "toàn quốc" (toàn nước).

Thịt cá không có, ngay cả rau cũng thói rửa, hủ hổng. Ăn không đủ, uống không sạch, đến chuyện tế nhị như giấy vệ sinh cũng không có.

Người bòn rút tiền ăn, tiền nhu yếu phẩm dành cho các học sinh của trường là ông Trần Ngọc Hà (47 tuổi, Hiệu trưởng của ngôi trường trên.) Ông Hà là một trong hàng triệu con người làm giáo dục như vô giáo dục giữa thời đại này...

BÌNH LUẬN BARON VINCENT: *Mình xin trích dẫn lại câu nói của tổng thanh tra tài chính Cộng hòa dân chủ Congo như sau: "Chúng ta phải đối mặt với những kẻ sinh ra trong tham nhũng, lớn lên trong tham nhũng và coi tham nhũng là bình thường. Quỷ dữ ở nơi rất sâu và rất cao."*

Lúc nào lên báo, ngay cả hình ảnh bị bắt, ông Trần Ngọc Hà cũng ăn bận đồ vest sáng sủa sang trọng (ẢNH:

THANHNIEN.VN)

Bữa sáng bữa trưa của học sinh khác hẳn so với bảng thực đơn ngay bàn ăn (ẢNH: VTV24)

Ngày 14 tháng 11 năm 2025			
1/ TỔNG SỐ HỌC SINH:	BUỔI SÁNG 15/11	Gạo tẻ	13,4 kg
	- Buổi sáng	Thịt lợn	7 kg
	- Buổi trưa	Bắp cải	10 kg
	- Buổi tối		
2/ ĐỊNH MỨC:	BUỔI TRƯA 15/11	Gạo tẻ	54,8 kg
		Thịt lợn	2 kg
		Gà còi	5 kg
		Xương heo	2 kg
TỔNG SỐ TIỀN	CHIA RA	Bí xèo	15 kg
		Cơm v.	

Việt Nam ham to

Chiếc Tesla Cybertruck đầu tiên đã về Việt Nam, đây cũng được cho là bản "tiên phong" đầu tiên của Đông Nam Á. Bản Cyberbeast tại Mỹ này có giá bán lẻ đề xuất là 99,990 USD, quy đổi khoảng 2.5 tỷ VND. Nhưng về đến Việt Nam, phải cộng thêm khoảng 70% thuế nhập cảng, cộng thêm từ 35-60% thuế tiêu thụ đặc biệt, cộng thêm 10% thuế giá trị gia tăng, cộng thêm 10-15% phí trước bạ, cộng thêm phí cấp biển số 20 triệu VND, cộng thêm... giá cuối cùng của mỗi chiếc Tesla Cybertruck đang được các showroom ở Việt Nam chào giá hơn 10 tỷ VND.

Không biết với đường sá và ý thức giao thông ganh đua như ở Việt Nam, Tesla Cybertruck đô con sẽ xoay sở thế nào mỗi lúc kẹt xe...

(ẢNH: TUOITRE.VN)

BÌNH LUẬN BÙI ĐÌNH DUY: Chính ra mua xe điện Tesla Cybertruck hay bất kỳ siêu xe gì phải được tặng bằng khen chứng nhận yêu nước. Vì khi mua 1 chiếc xe để dùng là ta mua luôn cho đảng 1 chiếc và mua thêm cho chánh phủ 1 chiếc, mua cho vợ bé vợ lớn ông chính phủ mỗi người một chiếc. Yêu nước tuyệt đối.

Quân ta quán quân mình

Ông LQ.T. (sinh năm 1966, ngụ phường Tân Thiện, Thành phố Đồng Xoài, tỉnh Bình Phước) từng là cán bộ thuế công tác tại Chi Cục thuế huyện Phú Riềng (Bình Phước). Tối 24-10, ông T. và một người bạn cùng nhau lặc lư trên chiếc xe máy, cùng không đội nón bảo hiểm nên bị Cảnh sát giao thông (CSGT) chặn lại.

Có lẽ do quen thói hống hách khi tại chức, ông T. bước xuống xe trong tình trạng không tỉnh táo, dùng lời lẽ thô tục và đâm vào đầu CSGT khi bị yêu cầu dừng xe kiểm tra giấy tờ. Có lẽ thấy camera an ninh nhà dân, CSGT nhìn, không đánh trả ông T. mà đưa ông về trụ sở công an phường...

Ở Việt Nam, một người làm quan cả họ được nhờ. Làm quan xong, nghỉ hưu, đa số quan chức CSVN đều nghĩ mình cả đời vẫn còn là quan, luôn luôn hống hách.

BÌNH LUẬN CHANH NGUYEN: Đồng loại với nhau mà còn đánh nhau.

BÌNH LUẬN TUAN NGO: Phải công nhận bọn làm việc cho đảng hầu hết toàn là phường côn đồ.

Ông T. (bên phải
ngồi trên xe máy)
dùng tay đâm
vào đầu Cảnh sát
giao thông (ẢNH:
CẮT TỪ CCTV)

Tai họa sống ngàn năm

Bùi Văn Cường (sinh năm 1965) giữ chức Tổng Thư ký Quốc hội CSVN từ tháng 4-2021, tới cuối tháng 10-2024, thông tin ông Cường được quốc hội CSVN cho nghỉ hưu theo nguyện vọng cá nhân và hưởng chế độ, chính sách theo quy định hiện hành làm nhiều người nghi ngờ, vì ông Cường là một người nổi tiếng tham quyền và sẵn sàng xuống tay với bất kỳ ai ảnh hưởng quyền hành của mình.

Thời ông Bùi Văn Cường còn làm bí thư tỉnh Đắk Lắk đã bị Tiến sĩ, võ sư Phạm Đình Quý (giảng viên Trường Đại học Tôn Đức Thắng, TP.HCM) tố đạo văn luận án tiến sĩ với rất nhiều bằng chứng xác đáng, ông Quý bị bắt cóc trong đêm từ Sài Gòn đi Đắk Lắk và bị tuyên án 2 năm 9 tháng tù. Một người khác tham gia tố cáo ông Cường là ông Hoàng Minh Tuấn cũng bị tuyên án 2 năm 6 tháng tù với cùng tội danh. Tạp chí Môi trường và Xã hội đã bị Bộ Thông tin và Truyền thông CSVN xử phạt 50 triệu VND và đình bản 2 tháng vì đăng bài viết nghi vấn: "Bí thư Tỉnh ủy Đắk Lắk bị tố "đạo" luận án, gian dối học thuật?", đăng trong số đặc biệt 16-2020".

Sau khi ông Cường nắm ghế tổng thư ký quốc hội CSVN thì vướng vào tin đồn mua-bán chức, những người tố cáo ông hầu hết đều chưa ra tù...

BÌNH LUẬN MAI CHI LÔ: *Người ta nói thiếu thứ gì thì hay khoe thứ đó, mấy thằng cộng sản dốt thì hay khoe chữ, khoe bằng cấp, huân chương...*

Bùi Văn Cường (ẢNH: QDND.VN)

Võ sư, tiến sĩ Phạm Đình Quý đi tù vì tố cáo Bùi Văn Cường (ẢNH: TUOITRE.VN)

Những người thích đùa

Học sinh còng lưng đi học, phụ huynh còng lưng đóng tiền, Bộ Giáo dục còng lưng ra đề xuất bậy bạ (ẢNH: DANTRI.COM.VN)

Chưa qua đề xuất cộng điểm thi đại học cho các... bà mẹ Việt Nam anh hùng, đề xuất miễn học phí cho con ruột và con nuôi giáo viên, thông tư về dạy thêm, đề xuất mỗi sinh viên chỉ được bán dâm 3 lần... thì lại đến chuyện Bộ Giáo dục & Đào tạo CSVN đề xuất cộng ưu tiên 2 điểm cho "Con của người hoạt động cách mạng trước ngày 1-1-1945; con của người hoạt động cách mạng từ ngày 1-1-1945 đến ngày Khởi nghĩa tháng Tám năm 1945". Dư luận cảm thấy tức giận trước đề xuất phi thực tế này, bởi những người có thể "hoạt động cách mạng trước năm 1945" bây giờ đều đã trên 90 tuổi thì làm sao có con thi vào lớp 10 được.

Trước những tranh cãi, Bộ Giáo dục & Đào tạo CSVN đổ thêm dầu vào lửa bằng cách giải thích rằng với trường hợp này, quy định đưa ra, tính cả con đẻ và con nuôi hợp pháp của người hoạt động cách mạng, tức tính cả đối tượng hoạt động cách mạng nhận con nuôi.

BÌNH LUẬN MẠC VAN TRANG: *Vào tháng 8-1945, tôi 7 tuổi. Nay con út tôi đã 53 tuổi. Vậy "Con của người hoạt động cách mạng" thời này nhiều khi xuống... lỗ hết, chứ ai còn con vào lớp 10 để được ưu tiên cộng 2 điểm, hả Bộ giáo dục CSVN?*

BÌNH LUẬN LE VAN: *Hỏi kỹ con cụ Mười, cụ Mạnh xem?*

Dân đen...

Trong khi các con số trên giấy tờ luôn báo rằng kinh tế Việt Nam "tăng trưởng như tên lửa" thì thực tế, hàng ngàn công nhân ở Sài Gòn đã về quê và không quay lại do thiếu việc làm, bị doanh nghiệp cắt giảm lao động... Điều này dễ dàng thấy bằng mắt thường khi những nhà trọ từng đông đúc, nhộn nhịp đã trở nên ế ẩm, hiu hắt... Phường Tân Tạo (quận Bình Tân, Sài Gòn) từng được mệnh danh là "thủ phủ nhà trọ" cho công nhân ở Sài Gòn, vì có tập đoàn Pouyuen (công ty đông công nhân nhất VN) hiện nay trở nên điêu hiu, vắng vẻ vì công nhân lần lượt trả phòng về quê. Những nhà trọ luôn đủ người trước đây thì đã phải treo bảng "cho thuê phòng", "còn phòng cho thuê"... cả năm nay nhưng chưa cho thuê được.

Từ sau 2021, Sài Gòn dần chứng kiến số lượng người nhập cư giảm, năm 2023, tỷ lệ người nhập cư chỉ còn 0.67% - khoảng 65,000 người. Tại Đồng Nai, ngoài 5-60,000 công nhân rời bỏ thị trường lao động, từ đầu năm mỗi tháng Sở Lao động Đồng Nai phải trả cho hơn 10,000 lao động hưởng bảo hiểm thất nghiệp, "nghĩa là đang không có việc làm, con số rất lớn." - Lời Phó giám đốc Sở Lao động Đồng Nai.

Sài Gòn và Đồng Nai là số 1 và 2 của vùng kinh tế Đông Nam Bộ. Khu vực chỉ chiếm hơn 7% diện tích, gần 19% dân số nhưng đóng góp hơn 30% GDP, 38% tổng thu ngân sách và hơn 35% kim ngạch xuất cảng của cả nước.

BÌNH LUẬN BA SON NGUYEN: *Không cần nhìn các con số thống kê, chỉ cần nhìn vào cảnh tiêu điều của những cửa hàng trên các con phố, số mặt bằng đóng cửa, treo biển cho thuê thì có thể hình dung ra sức khỏe nền kinh tế. Thực sự thì mình cảm thấy còn tiêu điều hơn thời điểm ngay sau dịch.*

Người lao động ở Việt Nam nhận đủ quả đắng: lương thấp, chỗ ở tồi tàn lại còn mất việc. (ẢNH: TIENPHONG.VN)

Mời bạn ghé thăm Facebook của Trẻ Tre Magazine

nơi bạn có thể đọc bài, xem tranh
biếm họa, bình luận, đối thoại với
các độc giả khác...

Tre Magazine

TPB MAI VĂN THỐNG

Sinh năm 1954.

Số quân 74/150.862. Trung sĩ

ĐƠN VỊ: Đại đội 3 - TD 354/ĐPQ thuộc T/K Long Khánh. Bị thương mù 2 mắt, điếc 2 tai ngày 30/6/1974.

HOÀN CẢNH: Sống với vợ và con trai, bị tai biến nằm một chỗ từ năm 2017, hiện bị thần kinh.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc ông Mai Văn Thống:

ĐỊA CHỈ: Tổ 2 - H16, ấp 1, xã Xuân Quế, huyện Cẩm Mỹ, tỉnh Đồng Nai.

ĐIỆN THOẠI: con trai: 035 688 4694

TPB NGUYỄN ĐÌNH THỊNH

Sinh năm 1954.

Nguyên quán: Tam Kỳ, Quảng Nam.

Số quân: 74/217364

ĐƠN VỊ: NKT/BTTM/VNCH, bộ binh Thủ Đức khóa 2B/73 SVSQ. Đoàn 71 NKT (trưởng toán 719).

HOÀN CẢNH: Bị thương cụt 1/3 đùi trái, mất mù, tai điếc vào ngày 28/4/1975 tại Đức Hòa - Đức Huệ, không có khả năng tự đi lại, mất khả năng lao động hoàn toàn.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc:

ĐỊA CHỈ: Kiệt 687/30 đường Phan Chu Trinh, thành phố Tam Kỳ, Quảng Nam

ĐIỆN THOẠI: Nguyễn Việt Phát (con trai): 090 507 0818

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chỉ Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quả phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- TĐT: Trung Đội Trưởng	- TD: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SD: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SD23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BĐQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

khi cần....

các loại dịch vụ

share phòng

bán nhà

sang tiệm

v.v.....

địa chỉ bạn có thể tin cậy

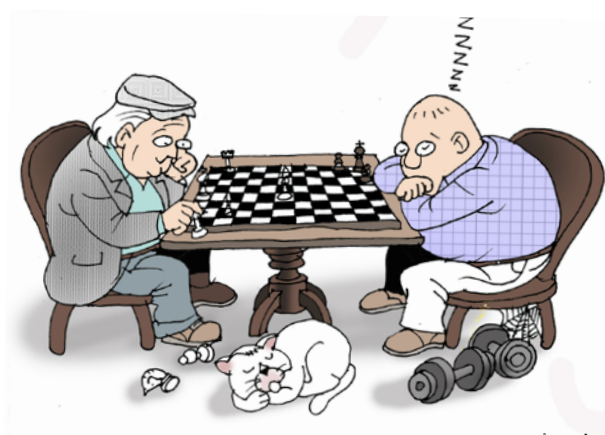
<https://baotreravot.com>

lại quên

Hai ông đang chơi cờ, bỗng một người vỗ trán:

- Thôi chết. Hôm nay tôi lại quên đi tập thể dục!
- Bao lâu rồi bạn chưa đi?
- Bảy năm.

SINH QUANG (Boulder-CO, sưu tầm)

BẢO HUÂN

can đảm

Hôm lễ Halloween, hai đứa trẻ kể chuyện ma. Một đứa nói:

- Ba tao không sợ ma nha mấy!
- Sao mày biết?
- Ông nói, tao sống với mẹ mày còn được, sợ gì nữa!

BICH NG. (Lilburn-GA, email)

thành tích

Nghe tin cô bạn đi thi hát về. Một cô háo hức hỏi:

- Kết quả sao?
- Tao đứng hạng nhì!
- Oách lắm. Đồng người không?
- Hai người.

TRẦN PHỤNG NGỌC (Nails Star, sưu tầm)

thu hoạch

Hai đứa trẻ nghèo trò chuyện. Một đứa nói:

- Hôm nào nhà tao hết thức ăn thì mẹ tao bảo ba tao đi hát ở hội chợ.
- Chắc ông hát hay lắm?
- Tao không biết. Nhưng ba tao mang về cả rễ cà chua và trứng.

MINH TAM THAI (Baltimore-MD, email)

BẢO HUÂN

từ từ

Hai bạn học cũ gặp nhau. Một người nói:

- Thằng Dũng mới báo tin vợ nó vừa bỏ đi.
- Vậy à, mấy khuyên nó sao?
- Tao bảo, chờ vài hôm đã, rồi hãy ăn mừng!

THAI VU (Goldenrod-FL, gởi)

BẢO HUÂN